

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2019. április 30.
X. évfolyam 4. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	11
POLGÁRI ÜGYSZAK	18
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	23
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	24
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	24
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	25
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	29
POLGÁRI ÜGYSZAK	31
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	33
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	35
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	38
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	38
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	40
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	48
POLGÁRI ÜGYSZAK	50
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	68

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 81

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	81
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	83
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	85
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	85
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	90
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	94
POLGÁRI ÜGYSZAK	94
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	94

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

12. A Riigikohus (Észtország) által 2019. január 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-2/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: észt

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Akkor is összhangban áll-e a kölcsönös elismerés elvének az ítéletekre és próbaidőt megállapító határozatokra való, a próbaidő alatti magatartási szabályok és alternatív szankciók felügyelete céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/947/IB tanácsi kerethatározattal valamely tagállam ítéletének elismerése és az ítélet végrehajtásának felügyelete, ha ezen ítélet járulékos kötelezettségek megállapítása nélkül próbaidőre felfüggeszti az elítélt szabadságvesztésben megállapított büntetésének végrehajtását, és így az elítélt egyetlen kötelezettsége abban áll, hogy a próbaidő alatt nem követhet el újabb szándékos bűncselekményt (a büntetés végrehajtásának az észt büntető törvénykönyv 73. § -a értelmében vett, próbaidőre történő felfüggesztéséről van szó)?

13. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2019. január 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-8/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összhangban van-e az EUMSZ 267. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésével a nemzeti jognak, nevezetesen az NPK (büntetőeljárás törvénykönyv) 489. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely arra kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy egy büntetőeljárás keretében az előzetes letartóztatás törvényességéről közvetlenül határozzon, ahelyett, hogy megvárna a Bíróság választát, jóllehet e bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő e letartóztatás törvényességét illetően?

Amennyiben az első kérdésre nemleges válasz adandó:

2.1) Tekintettel a 2016/343 irányelv (1) (16) preambulumbekzdésének utolsó mondatára, a nemzeti bíróság köteles-e úgy értelmezni a nemzeti jogát, hogy az előzetes letartóztatás meghosszabbításáról szóló határozat meghozatala előtt „meg kell győződnie arról, hogy elegendő terhelő bizonyíték áll-e rendelkezésre [...] az említett határozat meghozatalának megindokolására”?

2.2) Abban az esetben, ha a vád alá helyezett személy védője érvekkel alátámasztva, komolyan vitatja éppen azt, hogy „elegendő terhelő bizonyíték [áll] rendelkezésre”, az előzetes letartóztatás meghosszabbítása bírósági felülvizsgálatának keretében a nemzeti bíróság köteles-e erre választ adni a hatékony jogorvoslat Charta 47. cikkének első bekezdésében előírt követelményével összhangban?

2.3) A nemzeti bíróság megsérti-e ezen irányelv 3. cikkével összefüggésben ezen irányelvnek a Milev ítéletben (C-310/18) értelmezett 4. cikkét, amennyiben az előzetes letartóztatás meghosszabbítására vonatkozó határozatát az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjára vonatkozó ítélkezési gyakorlatával összhangban indokolja, és éppen azt állapítja meg, hogy a vádat olyan bizonyítékok támasztják alá, amelyek természetüknél fogva „képesek meggyőzni egy független és objektív szemlélőt annak valószínűségéről, hogy az érintett személy elkövette a bűncselekményt”, és az EJEE 5. cikkének (4) bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlattal összhangban ténylegesen és valóban választ nyújt a vád alá helyezett személy védője által az előzetes

Közigazgatási ügyszak

49. A Juge d'instruction du tribunal de grande instance de Paris (Franciaország) által 2018. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-693/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A tervezési elem fogalmának értelmezése

1–1: Mit takar a 715/2007/EK rendelet hatástalanító berendezés (defeat device) fogalmát meghatározó 3. cikkének 10. pontjában használt tervezési elem fogalma?

1–2: Valamely, a motorvezérlő számítógépébe épített vagy általánosabban arra kiható program tekinthető-e az e cikk értelmében vett tervezési elemnek?

2) A kibocsátást szabályozó rendszer fogalmának értelmezése

2–1: Mit takar a 715/2007/EK rendelet hatástalanító berendezés (defeat device) fogalmát meghatározó 3. cikkének 10. pontjában használt kibocsátást szabályozó rendszer fogalma?

2–2: E kibocsátást szabályozó rendszer kizárólag azokat a technológiákat és stratégiákat tartalmazza, amelyek a kibocsátások (többek között a nitrogén-oxidok) keletkezésüket követő kezelésére és csökkentésére irányulnak, vagy azokra a különböző technológiákra és stratégiákra is kiterjed, amelyek lehetővé teszik azok keletkezésének korlátozását, mint például az EGR-technológia?

3) A hatástalanító berendezés (defeat device) fogalmának értelmezése

3–1: Az olyan berendezés, amely érzékeli a 715/2007/EK rendelet által előírt jóváhagyási eljárások lefolytatásához kapcsolódó valamennyi paramétert a kibocsátást szabályozó rendszer bármely részének működésbe hozása vagy működésének felfelé modulálása, ily módon a jármű jóváhagyásának elérése céljából, a 715/2007/EK rendelet 3. cikke 10. pontjának értelmében vett hatástalanító berendezésnek minősül?

3–2: Igenlő válasz esetén e hatástalanító berendezés [defeat device] tiltott-e a 715/2007/EK [rendelet] 5. cikke (2) bekezdésének rendelkezései alapján?

3–3: A 3. kérdés 1. pontjában ismertetett berendezés „hatástalanító berendezésnek” minősíthető-e, ha a kibocsátást szabályozó rendszer teljesítményének fokozására nemcsak a jóváhagyási eljárások során kerül sor, hanem esetleg akkor is, ha e jóváhagyási eljárások során a kibocsátást szabályozó rendszer teljesítményének fokozása céljából érzékelt pontos feltételek a tényleges forgalomban is megvalósulnak?

4) Az 5. cikkben szereplő kivételek értelmezése

4–1: Mit takar a 715/2007/EK rendelet 2. fejezetében található 5. cikkének (2) bekezdésében rögzített három kivétel?

4–2: A kifejezetten a jóváhagyási eljárások során a kibocsátást szabályozó rendszer bármely részét működésbe hozó vagy működését felfelé moduláló hatástalanító berendezés (defeat device) tilalma mellőzhető az 5. cikk (2) bekezdésében felsorolt okok valamelyike miatt?

4–3: A motor öregedésének és kormozódásának lassítása részét képezi „a motor sérülés vagy baleset elleni védelme”, illetve „a jármű biztonságos üzemeltetése” szempontjából indokolt követelményeknek, amelyek igazolhatják az 5. cikk (2) bekezdése a) pontjának értelmében vett hatástalanító berendezés jelenlétét?

50. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2018. november 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-715/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Kiterjed-e a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (héairányelv) III. mellékletének 12. pontjával összefüggésben értelmezett 98. cikkének (2) bekezdése szerinti, a kempingek és lakókocsiparkok férőhelyeinek bérbeadására vonatkozó adómérték-kedvezmény a kikötőhelyek bérbeadására is?

51. A Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Olaszország) által 2018. november 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-719/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Jóllehet a tagállamok rendelkeznek hatáskörrel annak megállapítására, hogy a vállalkozások erőfölényben vannak-e (és arra is, hogy ebből eredően az erőfölényben lévő vállalkozásokat bizonyos kötelezettségekkel terheljék), ellentétes-e az Európai Unió jogával, különösen pedig a tőke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikkben foglalt elvével a 2005. július 31-i 177. sz. törvényerejű rendelet 43. cikke (11) bekezdésének a megtámadott határozat elfogadásakor hatályos változata, amelynek értelmében „azok a vállalkozások, amelyeknek a 2003. augusztus 1-jei 259. sz. törvényerejű rendelet 18. cikkében meghatározott, elektronikus hírközlési rendszerből származó bevétele – akár ellenőrzött vagy kapcsolt vállalkozásokon keresztül – meghaladja az ezen ágazat teljes bevételének 40 százalékát, az integrált hírközlési rendszerben a rendszer teljes bevételének 10 százalékát meghaladó bevételre nem tehetnek szert”; ellentétes-e az Európai Unió jogával, különösen pedig a tőke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikkben foglalt elvével a 2005. július 31-i 177. sz. törvényerejű rendelet 43. cikke (11) bekezdésének a megtámadott határozat elfogadásakor hatályos változata abban a részében, amelyben – az elektronikus hírközlési kódex 18. cikkére való utalás révén – az elektronikus hírközlési ágazatot az előzetes szabályozás hatálya alá tartozó piacokra korlátozza azon általános tapasztalati tény ellenére, amely szerint az információk (amelyek sokszínűsége a szabály célja) egyre nagyobb mértékben az internet, a személyi számítógépek és a mobiltelefonok használata révén terjednek, aminek következtében az elektronikus hírközlési ágazatból észszerűtlen kizárni – közelebről – a kiskereskedelmi mobiltelefon szolgáltatókat pusztán azért, mert azok teljes mértékben versenyrendszerben működnek? Ellentétes-e az Európai Unió jogával, különösen pedig a tőke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikkben foglalt elvével a 2005. július 31-i 177. sz. törvényerejű rendelet 43. cikke (11) bekezdésének a megtámadott határozat elfogadásakor hatályos változata arra is tekintettel, hogy az Autorità a 43. cikk (11) bekezdésének alkalmazása céljából az elektronikus hírközlési ágazatot pont a jelen ügy alkalmával úgy határolta körül, hogy kizárólag azokat a piacokat vette figyelembe, amelyek tekintetében az elektronikus hírközlési kódex hatálybalépése óta, vagyis 2003-tól napjainkig legalább egy elemzést végeztek, és e piacokat a 2015-ben végzett utolsó hasznos megállapításból származó bevétellel vette figyelembe?

2) A sokszínűség és a véleménynyilvánítás szabadságát szolgáló, a letelepedés szabadságának az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 49. cikkében és a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 56. cikkben foglalt elvével és az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv 15. és 16. cikkével, valamint az arányosság uniós jogi elvével ellentétes-e az audiovizuális médiaszolgáltatásokkal kapcsolatos, a 43. cikk (11) és (14) bekezdésében foglalt olasz szabályozáshoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a második, 10 %-os felső korlát meghatározása szempontjából releváns bevételek olyan vállalkozásoknak is tulajdoníthatók, amelyek nem ellenőrzött vállalkozások és meghatározó befolyás alatt sem állnak, hanem a polgári törvénykönyv (43. cikk (14) bekezdésében hivatkozott) 2359. cikkében foglalt rendelkezések szerint pusztán „kapcsolt” vállalkozásoknak minősülnek, még akkor is, ha ebből következően nem befolyásolható, hogy ez utóbbi kapcsolt vállalkozások milyen információkat terjesszenek?

3) Ellentétes-e a letelepedés szabadságának az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 49. cikkében és a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 56. cikkben foglalt elvével, a 2002/21/EK irányelv 15. és 16. cikkével, az információforrások sokszínűsége és a rádiótelevíziós ágazatban a verseny védelmének az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló 2010/13/EU irányelvben és a 2002/21/EK irányelvben meghatározott elvével a 177/2005. sz. törvényerejű rendelet 43. cikkének (9) és (11) bekezdéséhez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely szerint „a hírközlési szolgáltatóknak az 1997. július 31-i 249. sz. törvény 1. cikke (6) bekezdése a) pontjának 5. alpontja értelmében létrehozott nyilvántartásába való bejegyzésre kötelezett személyekre” (vagyis a hatályos szabályozás alapján az Autorità révén vagy más, hatáskörrel rendelkező hatóságoktól koncesszióban vagy engedélyben részesült személyekre, valamint az egyébként közvetített reklámokra vonatkozó koncesszióval rendelkező vállalkozásokra, a (9) bekezdésben meghatározott kiadóvállalkozásokra stb.) a fentiekben (a (11) bekezdésben) meghatározott elektronikus hírközlési piacon működő vállalkozásokhoz képest igen eltérő korlátok (20 %-os, illetve 10 %-os felső korlát) vonatkoznak?

52. A Tribunale Amministrativo Regionale per la Toscana (Olaszország) által 2018. november 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-726/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a [2013/33/EU] irányelv 20. cikkének (4) bekezdésével a 142/2015. sz. törvényerejű rendelet 23. cikkének olyan értelmezése, amely szerint a jogrend általános rendelkezéseit sértő, a befogadó központok szabályzatában konkrétan nem szereplő cselekmények is magukban foglalhatják az említett szabályzat súlyos megsértését, amennyiben alkalmasak arra, hogy a befogadó intézményekben a rendezett együttélésre hatást gyakoroljanak?

Igenlő válasz esetén a Bíróság részére a jelen végzéssel előterjesztett további kérdést kell megválaszolni:

2. Ellentétes-e az irányelv 20. cikkének (4) bekezdésével a 142/2015. sz. törvényerejű rendelet 23. cikkének olyan értelmezése, amely szerint a befogadás visszavonása céljából figyelembe vehetők a nemzetközi védelem kérelmezőjének olyan cselekményei is, amelyek a tagállam jogrendje értelmében nem minősülnek büntetőjogilag büntetendő jogsértésnek, amennyiben e cselekmények egyébként alkalmasak arra, hogy a kérelmezőket befogadó intézményeken belül a rendezett együttélésre hátrányos hatást gyakoroljanak?

53. A Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD (Portugália) által 2018. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-751/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Azon értelmezés esetén, miszerint a hivatkozott fordított egyesülést követően az átvevő leányvállalat tőkéjének megszerzésére fordított, harmadik személyektől vagy kapcsolt társaságoktól felvett, és az egyesülés következtében átruházott kölcsönök után felszámított kamatok és abból származó egyéb költségek (amely költségeket a beolvadó társaság levonhatná, ha nem történik egyesülés) már nem vonhatók le az átvevő társaság adóalapjából, a társasági adóról szóló törvénykönyvnek a 2013-ban hatályos változata 23. cikke (1) bekezdésének c) pontja összeegyeztethető e az európai joggal, kifejezetten abban az értelemben, hogy a pénzügyi költségek levonhatóságának kizárása a 2009/133/EK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó egyesülési ügyletek akadályának vagy korlátozásának minősülhet, megsértve ezzel az irányelvben lefektetett elveket és célkitűzéseket, illetve a 4. cikkében foglalt rendelkezéseket?

2) Amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adandó válasz szerint a pénzügyi költségek említett adóból való levonásának kizárása összeegyeztethető az irányelvvel, ezen összeegyeztethetőség fennmarad e azon körülmény esetén, ha az adókorrekciót nem az irányelv

visszaélészerű alkalmazás elleni rendelkezése (15. cikk), vagy az ezt átvevő nemzeti jogszabály (a társasági adóról szóló törvénykönyv 73. cikkének (10) bekezdése) alapján, hanem egy másik belső jogszabályi rendelkezés (a társasági adóról szóló törvénykönyv 23. cikke) alapján végezték el?

54. A Tribunal Supremo (Spanyolország) által 2018. december 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-764/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Alkalmazandó-e a Bíróság által a mobil távközlési szolgáltatások ágazatában tevékenykedő vállalkozásokkal kapcsolatban értelmezett, az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus [hírközlési] szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („engedélyezési irányelv”), és különösen alkalmazandók-e az ugyanezen irányelv 12. és 13. cikkében foglalt, a tagállamok adóztatási joghatóságának gyakorlására vonatkozó korlátozások a helyhez kötött telefon- és internetszolgáltatást nyújtó vállalkozásokra?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, (és ha megállapítást nyer, hogy a szóban forgó irányelv alkalmazandó a helyhez kötött telefon- és internetszolgáltatást nyújtó vállalkozásokra), a 2002/20/EK irányelv 12. és 13. cikke lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy olyan díjat vessenek ki, amelynek mértékét kizárólag a – telepített létesítményt tulajdonjogával rendelkező – vállalkozás által az érintett területen nyújtott, helyhez kötött telefon- és internetszolgáltatás után elért éves bruttó bevételre figyelemmel kell megállapítani?

55. A Landgericht Koblenz (Németország) által 2018. december 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-765/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv A. mellékletének b) és c) pontjával összefüggésben értelmezett 3. cikkének (3) bekezdését, hogy az, ha elmarad a gázfogyasztók időben történő és közvetlen tájékoztatása a gázszolgáltatás tervezett tarifamódosításának feltételeiről, okáról és terjedelméről, az ilyen tarifamódosítás érvénytelenségét eredményezi?

2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Közvetlenül alkalmazható-e a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv A. mellékletének b) és c) pontjával összefüggésben értelmezett 3. cikkének (3) bekezdése 2004. július 1-je után valamely, a magánjog szabályai szerint (német GmbH-ként) létrehozott ellátó vállalkozásra, mivel ezen irányelv hivatkozott rendelkezései tartalmilag feltétel nélküliek és ezáltal további átültető aktus nélkül alkalmazhatók, és a magánszemélyek számára jogokat keletkeztetnek olyan szervezettel szemben, amely magánjogi jogalanyisága ellenére az állam felügyelete alatt áll, mivel a vállalkozás kizárólagos tulajdonosa az állam?

56. A Commissione tributaria provinciale di Parma (Olaszország) által 2018. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-788/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni – a Corte Costituzionale (alkotmánybíróság) 2018. 01. 23-i ítéletének tükrében is – az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 56., 57. és 52. cikkét, a Bíróság játék- és

fogadásszervezési szolgáltatásokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatát – azon belül különösen a Gambelli ítéletet (C-243/01 ügy), a Placanica ítéletet (C-338/04 ügy), a Costa és Cifone ítéletet (C-72/10 és C-77/10 egyesített ügyek) és a Laezza ítéletet (C-375/14 ügy) –, valamint a Bíróságnak az adójogi megkülönböztetésre vonatkozó ítélkezési gyakorlatát – azon belül különösen a Lindman ítéletet (C-42/02 ügy), a Bizottság kontra Spanyolország ítéletet (C-153/08 ügy), valamint a Blanco és Fabretti ítéletet (C-344/13 és C-367/13 egyesített ügyek) –, továbbá az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának uniós jogi elvét, hogy azokkal ellentétes a jelen ügy tárgyát képező olasz szabályozáshoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a játékkal összefüggő adatok átvitelét az Európai Unió valamely másik tagállamában letelepedett, és különösen a Stanleybet Malta Ltd társaság jellemzőivel rendelkező fogadójáték-szolgáltatók érdekében végző belföldi közvetítőket és – adott esetben – a fogadójáték-szolgáltatókat belföldi közvetítőikkel egyetemlegesen a Legge di Stabilità 2011 (a stabilitásról szóló 2011. évi törvény) 1. cikke 66. bekezdésének b) pontjával módosított D.Lgs. 23.12.1998 n. 504 (1998. 12. 23-i 504. sz. törvényerejű rendelet) 1–3. cikkében meghatározott, tippjátékokat és fogadásokat terhelő egységes adó megfizetésére kötelezi?

2) Úgy kell-e értelmezni – a Corte Costituzionale (alkotmánybíróság) 2018. 01. 23-i ítéletének tükrében is – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56., 57. és 52. cikkét, a Bíróság játék- és fogadásszervezési szolgáltatásokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatát – azon belül különösen a Gambelli ítéletet (C-243/01 ügy), a Placanica ítéletet (C-338/04 ügy), a Costa és Cifone ítéletet (C-72/10 és C-77/10 egyesített ügyek), és a Laezza ítéletet (C-375/14 ügy) –, valamint a Bíróság adójogi megkülönböztetésre vonatkozó ítélkezési gyakorlatát – azon belül különösen a Lindman ítéletet (C-42/02 ügy), a Bizottság kontra Spanyolország ítéletet (C-153/08 ügy), valamint a Blanco és Fabretti ítéletet (C-344/13 és C-367/13 egyesített ügyek) –, továbbá az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés uniós tilalmának uniós jogi elvét, hogy azokkal ellentétes a jelen ügy tárgyát képező olasz szabályozáshoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a játékkal összefüggő adatok átvitelét állami koncessziójogosult fogadójáték-szervezők érdekében végző belföldi közvetítőket nem, hanem kizárólag a velük azonos tevékenységet végző, a játékkal összefüggő adatok átvitelét kizárólag az Európai Unió másik tagállamában letelepedett, különösen a Stanleybet Malta Ltd társaság jellemzőivel rendelkező fogadójáték-szolgáltatók érdekében végző belföldi közvetítőket kötelezi a stabilitásról szóló 2011. évi törvény 1. cikke 66. bekezdésének b) pontjával módosított 1998. 12. 23-i 504. sz. törvényerejű rendelet 1–3. cikkében meghatározott, tippjátékokat és fogadásokat terhelő egységes adó megfizetésére?

3) Úgy kell-e értelmezni a Corte Costituzionale (alkotmánybíróság) 2018. 01. 23-i ítéletének tükrében is – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 52., 56. és azt követő cikkeit, a Bíróság játék- és fogadásszervezési szolgáltatásokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, hogy azokkal ellentétes a L. 190/2014 (190/2014 törvény) 1. cikke 644. bekezdésének g) pontjában foglalt olasz szabályozáshoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a játékkal összefüggő adatok átvitelét az Európai Unió másik tagállamában letelepedett, különösen a Stanleybet Malta Ltd társaság jellemzőivel rendelkező fogadójáték-szolgáltatók érdekében végző belföldi közvetítőket és – adott esetben – a fogadójáték-szolgáltatókat a belföldi közvetítőikkel egyetemlegesen, a tevékenység végzése vagy a fogadások gyűjtésének helye szerinti tartományban végzett, a gyűjtés – nemzeti totalizátor rendszerben a szóban forgó adómegállapítási időszakot megelőző időszakra vonatkozóan rögzített adatokból számított – átlaga háromszorosának megfelelő átalány-adóalap után, az 504/1998 törvényerejű rendeletben meghatározott, fogadásokat terhelő egységes adó megfizetésére kötelezi?

57. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2018. december 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-796/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdése 5. pontjának értelmében vett „közbeszerzési szerződésről”, illetve – legalábbis egyelőre a 12. cikk (4) bekezdése a)-c) pontjának fenntartásával – az irányelv 12. cikke (4) bekezdésének értelmében az irányelv hatálya alá tartozó szerződésről van-e szó

közigazgatási intézmény által egy szoftver felhasználásának egy másik közigazgatási intézmény számára történő, írásbeli megállapodásban foglalt átadása esetén, ha a szoftver átvevőjének a szoftver vonatkozásában ugyan sem vételárat, sem költségtérítést nem kell fizetnie, a szoftver felhasználásának átadásával együtt járó együttműködési megállapodás azonban előírja, hogy minden együttműködő partner – és ily módon a szoftver átvevője is – a mindenkor másik partnernek ingyenesen rendelkezésére bocsátja a szoftvernek az esetleges jövőbeli, azonban nem kötelezően megvalósítandó továbbfejlesztéseit?

2) Csak az 1. kérdésre adott igenlő válasz esetén:

A 2014/24/EU irányelv 12. cikke (4) bekezdésének a) pontja szerint a részt vevő ajánlatkérő szervek együttműködésének tárgyát magának a polgárok részére együttesen teljesítendő közszolgáltatások nyújtásának kell képeznie, vagy elegendő-e, ha az együttműködés olyan tevékenységekre vonatkozik, amelyek valamely formában az ugyanúgy, azonban nem szükségszerűen együttesen teljesítendő közszolgáltatások nyújtását szolgálják?

3) Fennáll-e a 2014/24/EU irányelv 12. cikke (4) bekezdésének keretében az úgynevezett kedvezőbb helyzet biztosításának íratlan tilalma, amennyiben igen, milyen tartalommal?

58. A Conseil supérieur de la Sécurité sociale (Luxemburg) által 2018. december 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-801/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az egyik tagállam szociális biztonsági ügyekben hatáskörrel rendelkező hatóságai (a jelen ügyben a Caisse pour l'avenir des enfants [Gyermekek jövőjéért alap]– Luxemburg) az őket az EUMSZ 45. cikk, az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról 2004. április 29-i 2004/38/EK irányelv, valamint a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében az őket terhelő közösségi kötelezettségek alapján kötelesek-e egy másik tagállam állampolgára részére családi ellátásokat folyósítani, amennyiben az említett hatóságok az első tagállam (Luxemburg) és a harmadik ország (Brazília) között létrejött kétoldalú nemzetközi egyezmény alapján a saját állampolgáraik családi ellátásokra való jogosultságát az említett támogatásokra való azonos jogosultsági feltételek mellett.

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő válasz adandó, és abban az esetben, ha a hivatkozott Gottardo ítéletben kialakított elv a családi támogatásokra is kiterjeszthető, a szociális biztonsági, közelebről a családtámogatási ügyekben hatáskörrel rendelkező hatóság – a jelen esetben a Caisse pour l'avenir des enfants (Gyermekek jövőjéért alap), a Luxemburgi Nagyhercegség nemzeti családtámogatási intézménye – az (érintett kétoldalú egyezmény) Szerződő Felek országaiból származó állampolgárok és az Európai Unió más tagállamainak állampolgárai közötti eltérő bánásmód igazolása céljából hivatkozhat-e objektív igazoló okként a rá nehezedő rendkívül súlyos pénzügyi és adminisztratív terhekre?

59. A Krajský súd v Trnave (Szlovákia) által 2018. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-810/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovák

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a vám és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében foglalt Kombinált Nomenklatúra 8525 80 91 vámtarifaszámát a rendelet értelmében 2011-ben közzétett magyarázó megjegyzések (2011/C 137/01 bizottsági közlemény) alapján, hogy ezen alszám alá sorolhatóak az olyan áruk is, mint a jelen ügyben szóban forgó digitális videokamera felvevők, bár azok csak 800 x 600 pixelnél kisebb felbontási minőségű, pontosabban 720 x 576 pixel felbontású videofelvétel készítését és rögzítését

teszik lehetővé, figyelemmel arra, hogy a másik műveleti funkciójuk – állóképek készítése és felvétele – 1 600 x 1 200 pixel (1,92 megapixel) felbontási minőségre korlátozott?

60. A Varhoven administratíven sad (Bulgária) által 2019. január 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-5/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megengedhető-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 36. és 38. cikke, valamint a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke alapján az energiáról szóló törvény 35. cikkében előírt és az állami energia- és vízügyi szabályozási bizottság (KEVR) által elfogadott, a földgáz árának szabályozásáról szóló, 2013. március 19-i 2. sz. rendelet 11. cikkében részletesen szabályozott szóban forgó nemzeti intézkedéshez hasonló olyan nemzeti intézkedés, amely alapján az energiaipari vállalkozásokat terhelő közszolgáltatási kötelezettségekkel járó teljes pénzügyi terhet a felhasználóknak kell viselniük, figyelembe véve, hogy:

- a) a közszolgáltatási kötelezettségekből eredő gazdasági teher nem érint minden energiaipari vállalkozást;
- b) a közszolgáltatási kötelezettségek költségeit többnyire a végső felhasználók viselik, akik nem támadhatják meg e költségeket, jóllehet szabadon képzett árakon szerzik be a földgázt a végső szolgáltatóktól;
- c) nem differenciált a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséből eredő és különféle felhasználókra áthárított gazdasági teher;
- d) ezen intézkedés alkalmazása nincs időhöz kötve;
- e) a közszolgáltatási kötelezettségek értékét a költségelszámolási módszerrel számítják ki egy előrejelzési modell alapján?

2) A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (44), (47), (48) és (49) preambulumbekzdésére figyelemmel megengedhető-e ezen irányelv 3. cikke alapján a normatív jogi aktusokról szóló törvény átmeneti és záró rendelkezéseinek 5. §-ában foglalthoz hasonló olyan nemzeti jogszabályi rendelkezés, amely mentesíti a KEVR-t a normatív jogi aktusokról szóló törvény 26–28. cikke szerinti kötelezettségek, és különösen a törvényeknél alacsonyabb szintű normatív jogi aktusok tervezetének kidolgozása során fennálló, arra vonatkozó kötelezettségek alól, hogy tiszteletben kell tartani a szükségesség, a megalapozottság, az előreláthatóság, az átláthatóság, a koherencia, a szubsidiaritás, az arányosság és a stabilitás elvét, nyilvános konzultációt kell folytatni a polgárokkal és jogi személyekkel, a tervezetet előzetesen közzé kell tenni az indokolással együtt, és – az uniós joggal való összeegyeztethetőséggel kapcsolatban is – be kell mutatni az indokokat?

61. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2019. január 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-18/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a kitoloncolás céljából elrendelt őrizet végrehajtható rendes büntetés-végrehajtási intézetben, ha a külföldi állampolgár jelentős veszélyt jelent harmadik személyek testi épségére és életére vagy jogilag védett fontos belső biztonsági érdekekre, amely során a kitoloncolás céljából őrizetben lévő személyeket ebben az esetben is a fogvatartottaktól elkülönítve

kell elhelyezni?

62. A Cour de cassation (Belgium) által 2019. január 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-19/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- Úgy kell-e értelmezni az egyes lefölözésekből, vámokból, adókból és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló, 1976. március 15-i 76/308/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (2) bekezdését felváltó, az egyes lefölözésekből, vámokból, adókból és egyéb intézkedésekből eredő követelések behajtására irányuló kölcsönös segítségnyújtásról szóló, 2008. május 26-i 2008/55/EK tanácsi irányelv 6. cikkének [második bekezdésében] szereplő rendelkezést, amely szerint a behajtás iránti megkeresés tárgyát képező követelés „annak a tagállamnak a követeléseként kezelendő, amelyben a megkeresett hatóság székhelye található”, hogy a megkereső állam követelése a megkeresett állam követelésének tekintendő, ily módon a megkereső állam követelése a megkeresett állam követelésének minősül?
- Úgy kell-e értelmezni a 2008. május 26-i 2008/55/EK tanácsi irányelv 10. cikkében, a kodifikációt megelőzően pedig az 1976. március 15-i 76/308/EGK tanácsi irányelv 10. cikkében szereplő „kedvezményes bánásmód” fogalmát, hogy az a követeléshez kapcsolódó olyan preferenciális jognak minősül, amely párhuzamosság esetén elsőbbségi jogot biztosít más követelésekkel szemben, vagy pedig magában foglal minden olyan mechanizmust, amelynek eredményeként párhuzamosság esetén a követelés preferenciális kifizetésére kerül sor?

A fent hivatkozott irányelv 10. cikke értelmében vett kedvezményes bánásmódnak kell-e tekinteni az adóhatóság azon lehetőségét, hogy a 2004. november 27-i programtörvény 334. cikkében előírt feltételek mellett párhuzamosság esetén beszámítással él?

63. A tribunal de première instance de Liège (Belgium) által 2019. január 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-35/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Sérti-e az A C.I.R./92 38. cikke 1. § -ának 4o pontja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 45. és azt követő cikkeit (a munkavállalók szabad mozgásának elve), valamint 56. és azt követő cikkeit (a szolgáltatások nyújtásának szabadságára vonatkozó elv), amennyiben az csak abban az esetben biztosítja a rokkantsági ellátások adómentességét, ha ezeket az államkincstár, azaz a belga állam a belga jogszabályok alapján folyósítja, ily módon hátrányos megkülönböztetést valósítva meg azon belga illetőségű adóalany között, aki adómentesen részesül a belga állam által, annak jogszabályai alapján folyósított rokkantsági ellátásban, és azon belga illetőségű adóalany között, akinek a fogyatékoság címén járó, más európai uniós tagállam által folyósított juttatásai adókötelesek?

Munkaügyi ügyszak

15. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2018. október 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-674/18. és C-675/18. sz. ügy)¹

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Megengedi-e a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv 3. cikkének (4) bekezdése a vállalkozás átadója vagyonára vonatkozó

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

fizetéseketelenségi eljárás megindítását követő vállalkozás-átruházás esetén az olyan korlátozást a – vállalkozás-átruházás esetén a szakmai vagy szakma-közi kiegészítő ellátórendszerekben a munkavállalóknak az öregségi, rokkantsági vagy hozzátartozói ellátásokra vonatkozó jogára is elsődlegesen a 2001/23/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és (3) bekezdésének alkalmazását előíró – nemzeti jogban, hogy a vagyont átvevő kedvezményezett nem felel az olyan jövőbeli jogosultságokért, amelyek a fizetéseketelenségi eljárás megindítását megelőző foglalkoztatási időszakokon alapulnak?

2. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A munkáltató fizetéseketelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 2008. október 22-i 2008/94/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (2) 8. cikke által megkövetelt védelem szintjéhez igazodnak e a 2001/23/EK irányelv 3. cikke (4) bekezdésének b) pontja szerinti, a munkavállalók érdekeinek védelme céljából szükséges intézkedések, azon jogok tekintetében, amelyek részükre azonnali vagy jövőbeli jogcímet nyújtanak öregségi ellátásra szakmai vagy szakma közi kiegészítő ellátórendszerekben a vállalkozás átadójának a vagyonára vonatkozó fizetéseketelenségi eljárás megindítását követő vállalkozás átruházás esetén?

3. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre adandó nemleges választ esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 2001/23/EK rendelet 3. cikke (4) bekezdésének b) pontját, hogy a munkavállalók érdekeinek védelme céljából szükséges intézkedések elfogadottnak minősülnek azon jogok tekintetében, amelyek részükre azonnali vagy jövőbeli jogcímet nyújtanak öregségi ellátásra szakmai vagy szakma-közi kiegészítő ellátórendszerekben, ha a nemzeti jog előírja, hogy

- a fizetéseketelenségi eljárásban történő vállalkozás-átruházással érintett munkavállaló részére öregségi ellátás szakmai vagy szakma-közi kiegészítő ellátórendszerekben történő nyújtásának jövőbeni kötelezettsége az elsődlegesen a vállalkozás tulajdonosává váló kedvezményezettre száll át,
- a vállalkozás tulajdonosává váló kedvezményezett a nyugdíjvárományokért olyan mértékben felel, amennyiben ez utóbbiak a munkaviszonynak a fizetéseketelenségi eljárás megindítását követően szerzett időszakain alapulnak,
- a fizetéseketelenséggel szemben biztosítást nyújtó, a nemzeti jog szerint meghatározott intézménynek ebben az esetben nem kell helytállnia a nyugdíjvárományoknak a fizetéseketelenségi eljárás megindítását megelőzően szerzett részéért,
- a munkavállaló a nyugdíjvárományának a fizetéseketelenségi eljárás megindítását megelőzően szerzett részének értékét az átadóval szembeni fizetéseketelenségi eljárásban érvényesítheti?

4. Ha a nemzeti jog a 2001/23/EK irányelv 3. és 4. cikkének alkalmazását fizetéseketelenségi eljárás során történő vállalkozás-átruházás esetén is előírja, alkalmazható-e a 2001/23/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja a munkavállalóknak olyan nyugdíjvárományaira szakmai vagy szakma-közi kiegészítő ellátórendszerekben, amelyek ugyan már a fizetéseketelenségi eljárás megindítása előtt keletkeztek, azonban csak a nyugdíjra való jogosultságot keletkeztető esemény megvalósulása esetén és ily módon csak egy későbbi időpontban eredményezik a munkavállalók ellátási jogosultságát?

5. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második vagy negyedik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Kiterjed-e a munkáltató fizetéseketelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 2008. október 22-i 2008/94/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikke szerint a tagállamok által nyújtandó védelem szintje az olyan nyugdíjvárományok biztosításának a kötelezettségére, amelyek a fizetéseketelenségi eljárás megindításakor a nemzeti jogban még nem minősültek jogszabály szerint megszerzettnek, és tulajdonképpen csak azért minősülnek jogszabály szerint megszerzettnek, mert a munkaviszonyt a fizetéseketelenséggel kapcsolatban nem szüntetik meg?

6. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Milyen körülmények között tekinthetők nyilvánvalóan aránytalannak a volt munkavállaló által a munkáltató fizetéseketelensége miatt a foglalkoztatói nyugdíjrendszerben nyújtott ellátások

tekintetében elszenvedett veszteségek, és ezért milyen körülmények között kötelezhetik azok a tagállamokat ezzel szemben a 2008/94/EK irányelv 8. cikke szerinti minimális szintű védelem biztosítására annak ellenére, hogy a munkavállaló a megszerzett nyugdíjjogosultságainak legalább a felét megkapja?

7. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Abban az esetben is biztosítják-e a munkavállalók nyugdíjvárományainak a 2001/23/EK irányelv 3. cikke (4) bekezdésének b) pontja vagy a 2001/23/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint szükséges – a 2008/94/EK irányelv 8. cikke szerintivel egyenértékű – védelmét, ha e védelem nem a nemzeti jogból következik, hanem a 2008/94/EK irányelv 8. cikkének közvetlen alkalmazásából?

8. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett hetedik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Abban az esetben is közvetlen hatálya van-e a 2008/94/EK irányelv 8. cikkének, és ezért az egyes munkavállaló hivatkozhat rá a nemzeti bíróság előtt, ha ugyan megkapja a megszerzett nyugdíjjogosultságainak legalább a felét, a munkáltató fizetésképtelensége miatt elszenvedett veszteségeit azonban mégis aránytalanok kell tekinteni?

9. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett nyolcadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A tagállam közigazgatási szervének minősül-e a foglalkoztatói nyugdíjrendszert a fizetésképtelenséggel szemben biztosító intézményként a tagállam által – a munkáltatókra nézve kötelező jelleggel – kijelölt olyan magánjogi intézmény, amely a pénzügyi szolgáltatások állami felügyelete alá tartozik, a közjog erejénél fogva szedi be a munkáltatóktól a fizetésképtelenséggel szembeni biztosításhoz szükséges hozzájárulásokat, és hatósághoz hasonlóan közigazgatási aktussal teremtheti meg a végrehajtás feltételeit?

16. A Monomeles Protodikeio Lasithiou (Görögország) által 2018. december 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-760/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Sérti-e az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28–i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletében szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló, 1999. március 18–án kötött keretmegállapodás célját és hatékony érvényesülését a keretmegállapodást a nemzeti jogrendbe átültető nemzeti jogi rendelkezések olyan értelmezése, amely az „egymást követő”, határozott idejű munkaszerződéseknek a keretmegállapodás 1. szakasza és 5. szakaszának 2. pontja szerinti meghatározásából – a nemzeti jognak a 4099/2012. sz. törvény 167. cikkéhez hasonló kifejezett rendelkezése révén – kizárja a köztisztasági ágazat munkavállalói határozott idejű munkaszerződéseinek automatikus meghosszabbítását azzal az indoklással, hogy az ilyen meghosszabbítás új, határozott idejű munkaszerződés írásbeli formában történő megkötése helyett egy már létező munkaszerződés időtartamának meghosszabbítását képezi?

2) A köztisztasági ágazat munkavállalóinak alkalmazására vonatkozó gyakorlatnak – a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontját a nemzeti jogba átültető intézkedésben előírt, az egymást követő, határozott idejű munkaszerződések alkalmazásából származó visszaélés megakadályozására irányuló intézkedésekkel ellentétes – szabályozása és érvényesítése esetén a nemzeti jog uniós jognak megfelelő értelmezésének nemzeti bíróságokat terhelő kötelezettsége magában foglalja-e a 2112/1920. sz. törvény 8. cikkének (3) bekezdéséhez hasonló olyan nemzeti jogi rendelkezés – mint a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontja értelmében vett megfelelő jogi intézkedés – alkalmazását is, amely intézkedés már korábban is létezett, azonban még hatályos, és amely lehetővé tenné a köztisztasági ágazatban a helyi önkormányzatok állandó és tartós szükségleteinek kielégítése céljából alkalmazott, egymást követő, határozott idejű munkaszerződések határozatlan idejű szerződéseknek történő minősítését?

3) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén a nemzeti jog uniós jognak megfelelő értelmezése nemzeti bíróságot terhelő kötelezettségének túlzott korlátozása valósul-e meg akkor, ha a görög alkotmány 2001. évi felülvizsgálatát követő 103. cikkének (7) és (8) bekezdéséhez hasonló, alkotmányos szabály a közzsférában teljes mértékben tiltja az említett rendelkezés hatályossága alatt megkötött határozott idejű munkaszerződéseknek határozatlan idejű munkaszerződésekévé történő átalakítását, következésképpen lehetetlenné teszi a 2112/1920. sz. törvény 8. cikkének (3) bekezdéséhez hasonló, már korábban is létezett, azonban még hatályos, a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontja értelmében vett, megfelelő nemzeti jogi intézkedés alkalmazását, így kizárja a köztisztasági ágazatban a helyi önkormányzatok állandó és tartós szükségleteinek kielégítése céljából alkalmazott, egymást követő, határozott idejű munkaszerződéseknek bírósági eljárás keretében – a szóban forgó jogviszony jogi szempontból helyes minősítése alapján – határozatlan idejű szerződésekévé történő átminősítését még abban az esetben is, ha a szóban forgó határozott idejű munkaszerződések állandó és tartós szükségletek kielégítését szolgálják?

17. A Verwaltungsgericht Halle (Németország) által 2018. december 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-773/18., C-774/18. és C-775/18. sz. ügyek)²

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Új hátrányos megkülönböztetésnek minősül-e az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést megvalósító díjazási rendszer keretében elvégzett utólagos százalékos növelés, ha a növelés százalékos aránya a besorolási fokozat minden fizetési fokozatában ugyanakkora, és ezért változik a hátrányosan megkülönböztetett személyek és a hátrányosan nem megkülönböztetett személyek közötti abszolút értékben fennálló különbség, a relatív különbség azonban változatlan marad?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén igazolható-e az ilyen minden életkor szerinti fokozatban végrehajtott százalékos növelés, ha a növelés azon alapul, hogy az eredeti fizetés nem éri el a tagállam alkotmánya által előírt minimumot?

3. Ellentétes-e az európai joggal, különösen a 2000/78/EK irányelv (1) 9. cikkével az olyan szabályozás, amely szerint az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést megvalósító fizetés miatti kártérítéshez való jog két hónap után megszűnik, ha

— a határidő a 2011. szeptember 8-i Hennigs és Mai ítélet (C-297/10 és C-298/10, EU:C:2011:560) kihirdetésével kezdődik, jöllehet az érintett nem tartozik Bundesangestelltentarifvertrag (a német közszolgálatban foglalkoztatott szerződéses alkalmazottak kollektív szerződése) hatálya alá, hanem személyes helyzete a 2015. szeptember 9-i Unland ítélet (C-20/13, EU:C:2015:561) szerinti helyzetnek felel meg,

— az említett ítélet az érintett köztisztviselők és bírák (munkavállalók) által csak általános nyilvános forrásokból ismerhető meg,

— az említett ítélet meghozatalát követően a munkáltatók arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az nem alkalmazható a köztisztviselőkre, és ennek során kétségbe vonták, hogy életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés állna fenn, továbbá e jogi álláspontot legalábbis részben kifelé is kommunikálták,

— az elsőfokú közigazgatási bíróságok ítélkezési gyakorlata az említett határidő lejárta előtt és azt követően is, a 2014. június 19-i Specht-ítélet (C-501/12–C-506/12, C-540/12 és C-541/12, EU:C:2014:2005) kihirdetéséig többnyire azt az álláspontot képviselte, hogy nem áll fenn az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés,

— a határidő lejárta előtt a magasabb szintű bíróságok nem rendelkeztek ítélkezési gyakorlattal, és az első legfelsőbb bírósági határozat csak a Specht-ítélet meghozatalát követően született meg,

— a közszolgálati vagy bírói jogviszony (munkaviszony) keretében csak a különleges költségek

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

- megterítésére vonatkoznak jogvesztő határidők, és e határidők nem rövidebbek hat hónapnál,
- a közszolgálati díjazásra való jogosultságra hároméves elévülési idő vonatkozik, amely azon év végével kezdődik, amelyben a jogosultság esedékessé vált, és a kedvezményezettnek tudomása volt vagy kellett hogy legyen a jogosultságról, máskülönben az elévülési idő tíz év,
 - a jogszabályban nem rögzített közszolgálati díjazásra való nemzeti jogosultságot megfelelően rövid időn belül, vagyis azon költségvetési évben kell érvényesíteni, amelyre a díjazást kérik?
4. Befolyásolja-e a harmadik kérdésre adandó választ, hogy a jogi helyzet nem egyértelmű vagy bonyolult?
5. Elegendő-e a jogvesztő határidő megkezdéséhez, hogy a hátrányos helyzetbe hozott személyi kör tud az eltérő bánásmódról, vagy e személyi körnek az eltérő bánásmód okát, tehát a megkülönböztetési szempontot is ismernie kell?

18. A Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Olaszország) által 2018. december 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-789/18. és C-790/18. sz. ügy)³

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Ellentétes-e az EUSZ 3. cikk (2) és (3) bekezdésével, az EUMSZ 9., 45., 126., 145., 146., 147. cikkel, az EUMSZ 151. cikk (1) bekezdésével, az Európai Unió Alapjogi Chartája 15. cikkének (2) bekezdésével, valamint a szociális jogok európai pillérének 3. és 5. cikkével a 147/2013. sz. törvény 1. cikkének 489. bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezés, amennyiben ez a rendelkezés arra ösztönzi az olasz közigazgatási szerveket, hogy az álláshelyek betöltésekor vagy a feladatkörök elosztásakor kizárólag azokat a munkavállalókat részesítsék előnyben, akik már részesülnek az olasz állami társadalombiztosítási szervek által nyújtott nyugdíjban?
- 2) Ellentétes-e az EUMSZ 106. cikk (1) bekezdésével és az EUMSZ 107. cikkel a 147/2013. sz. törvény 1. cikkének 489. bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezés, amely lehetővé teszi az EUMSZ 101. cikk és azt követő cikkek hatálya alá tartozó gazdasági tevékenységet végző olasz közigazgatási szervek számára, hogy olyan személyek munkáját használja fel, akik hozzájárultak ahhoz, hogy teljes egészében vagy részben lemondanak a megfelelő díjazásról, aminek következtében az e közigazgatási szerveket más gazdasági szereplőkhöz képest esetlegesen versenyelőnyhöz juttató költségmegtakarítás keletkezik?
- 3) Ellentétes-e az EUSZ 2., 3. és 6. cikkel, az EUMSZ 126. cikkel és az EUMSZ 151. cikk (1) bekezdésével, az Európai Unió Alapjogi Chartája 15. cikkének (2) bekezdésével, valamint a szociális jogok európai pillérének 3. cikkével és 7. cikkének a) pontjával a 147/2013. sz. törvény 1. cikkének 489. bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezés, amely – az ott meghatározott feltételek mellett – megengedi, hogy egy munkavállaló még akkor is érvényesen lemondjon teljes egészében vagy részben a díjazásról, ha e lemondás célja kizárólag a foglalkoztatás megszűnésének elkerülése?
- 4) Ellentétes-e az EUSZ 2., 3. és 6. cikkel, az EUMSZ 14. cikkel, az EUMSZ 15. cikk (1) bekezdésével, az EUMSZ 126. cikkel, az EUMSZ 151. cikk (1) bekezdésével, az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével, valamint a szociális jogok európai pillérének 5., 6. és 10. cikkével a 147/2013. sz. törvény 1. cikkének 489. bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezés, amely – az ott meghatározott feltételek mellett – lehetővé teszi a munkavállaló számára, hogy olasz közigazgatási szerv részére szakmai tevékenységet végezzen oly módon, hogy teljes mértékben vagy részben lemond a megfelelő díjazásról, annak ellenére, hogy a díjazásról való lemondásra figyelemmel semmiféle változás nem következik be a munkaszervezésben, a munkaidőben, a megkövetelt munka, valamint az abból eredő felelősség mennyiségében és minőségében, azaz annak ellenére, hogy a díjazásról való részleges lemondás a munkaviszony szinallagmatikus jellegének jelentős változását vonja maga után, mind a díjazás, valamint az elvégzett munka minősége és mennyisége

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

arányosságának szempontjából, mind pedig azért, mert a munkavállaló végső soron ily módon arra kényszerül, hogy nem optimális munkafeltételek mellett végezze tevékenységét, ami a munka iránt alacsonyabb fokú elkötelezettséget, a közigazgatási szerv részéről pedig alacsonyabb hatékonyságot eredményez?

5) Ellentétes-e az EUSZ 2., 3. és 6. cikkel, az EUMSZ 126. cikkel, az EUMSZ 151. cikk (1) bekezdésével, az Európai Unió Alapjogi Chartája 15. cikkének (2) bekezdésével, valamint a szociális jogok európai pillérének 6. cikkével a 214/2011. sz. törvénnyé alakított 201/2011. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 23ter. cikkének a 147/2013. sz. törvény 1. cikkének 489. bekezdésével összefüggésben értelmezett 1. bekezdése, amely rendelkezések lehetővé teszik az olasz közigazgatási szervek számára, illetve kötelezik azokat arra, hogy a munkaviszony vagy a munkaviszony jellegű viszony fennállásának ideje alatt is csökkentse a munkavállalónak járó díjazást a díjazásnak az említett 214/2011. sz. törvénnyé alakított 201/2011. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 23ter. cikkének 1. bekezdésében hivatkozott maximális összege, azaz egy kiszámíthatatlan esemény, és mindenesetre egy olyan mechanizmus alapján, amely azonnal nem érthető, továbbá a munkaviszony létesítésekor a munkavállaló számára nyújtott információktól függetlenül?

6) Ellentétes-e az EUSZ 2., 3. és 6. cikkel, az EUMSZ 8. és 126. cikkel, az Európai Unió Alapjogi Chartája 20. és 21. cikkével, valamint a szociális jogok európai pillérének 10. és 15. cikkével a 147/2013. sz. törvény 1. cikkének 489. bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezés, amely – az ott meghatározott feltételek mellett – arra kötelezi az olasz közigazgatási szerveket, hogy csökkentsék az olyan munkavállalóknak járó díjazást, akik állami társadalombiztosítási szervek által nyújtott nyugdíjban részesülnek, ezáltal pedig más jövedelemforrás rendelkezésre állásával összefüggő okok miatt szankcionálják ezeket a munkavállalókat, eltántorítva őket a munkavállalási időszak meghosszabbításától, a vállalkozási tevékenységtől, valamint a magánbevételek létrehozásától és növelésétől, noha ezek az egész nemzet számára értéket és forrást jelentenek?

19. A Conseil supérieur de la Sécurité sociale (Luxemburg) által 2018. december 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-802/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az EUMSZ 45. cikk és a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló 492/2011 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése értelmében vett szociális kedvezménynek kell-e tekinteni a társadalombiztosítási törvénykönyv 269. és 270. cikke alapján nyújtott luxemburgi családi támogatást?

2) Amennyiben igen, a családtag fogalmának a 883/2004 rendelet 1. cikkének i) pontja értelmében alkalmazandó meghatározása ellentétben áll annak a 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 2. pontjában foglalt tágabb meghatározásával, mivel ez utóbbi – szemben a koordinációs rendeletben foglaltakkal – kizár bármilyen önálló tagállami döntést a családtag fogalmának meghatározást, másodlagosan pedig a tartásra vonatkozó bármely fogalom-meghatározást illetően. A családtag fogalmának a 883/2004 rendelet 1. cikkének i) pontja értelmében vett meghatározását kell-e tehát alapul venni, annak a szociális biztonsági rendszerek koordinálása során betöltött különös jelentőségére tekintettel, és főként, a tagállam megőrzi-e a családi támogatásra jogosult családtagok körének meghatározására vonatkozó hatáskörét?

3) A 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke 2. pontjának a családi ellátásokra, közelebbről a luxemburgi családi támogatásra való alkalmazhatósága esetén az élettárs gyermekének a családtagok köréből történő kizárása tekinthető-e olyan közvetett hátrányos megkülönböztetésnek, amely igazolható a tagállam azon nemzeti célkitűzésére tekintettel, hogy e támogatásokat a gyermek személyes joga alapján állapítsa meg, illetve az alkalmazás helye szerinti tagállam hatóságai védelmének szükségességére tekintettel, figyelemmel arra, hogy a személyi hatály kiterjesztése indokolatlan terhet ró a luxemburgi családi ellátások rendszerére, amely konkrétan a családi ellátások közel 48 %-át külföldre folyósítja?

20. A Tribunal Judicial da Comarca de Faro (Portugália) által 2018. december 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-834/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Értelmezhető-e úgy a 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, hogy az azt a kötelezettséget írja elő, miszerint a közúti áru- és személyszállítást végző járművezetők heti pihenőidejének a hétfő 00.00 óra és vasárnap 24.00 óra közötti időszakban kell elkezdődnie és befejeződnie, vagy éppen ellenkezőleg, azt úgy kell értelmezni, hogy a heti pihenőidő – teljes egészében és megszakítás nélkül – két munkahét között vehető igénybe?

21. A Cour de cassation (Franciaország) által 2019. január 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-17/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségben mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított változatának 11. cikkét, valamint a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkét, hogy a 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett 1408/71 rendelet 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított változata 14. cikkének (1) bekezdése, és (2) bekezdésének b) pontja alapján valamely tagállam illetékes hatósága által kiállított E 101 igazolás, illetve a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004 európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított A1 igazolás az alkalmazandó jogszabályok meghatározása tekintetében nem csupán a szociális biztonsági rendszer, hanem a munkajogi szabályozás tekintetében is köti a foglalkoztatás helye szerinti tagállam bíróságait, amennyiben e jogszabályok meghatározzák a munkáltatók kötelezettségeit és a munkavállalók jogait, így e bíróságok kontradiktórius eljárásuk végeztével csak akkor hagyhatják figyelmen kívül az említett igazolásokat, ha a bírósági vizsgálat során gyűjtött konkrét bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy ezen igazolásokat csalárd módon szereztek vagy azokra csalárd módon hivatkoztak, és a megkeresett kiállító intézmény e bizonyítékokat nem vette figyelembe, valamint észszerű határidőn belül e bíróságok csalárd magatartás fennállását állapítják meg az alapján, hogy annak objektív eleme – az 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet és a 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet fent hivatkozott rendelkezéseinek valamelyikében előírt feltételek betartásának hiánya –, és szubjektív eleme, azaz a vádlott arra irányuló szándéka, hogy az igazoláshoz fűződő előnyökben való részesülés érdekében megkerülje vagy kijátssza az említett igazolás kiállításának feltételeit, együttesen fennáll?

22. A Bundessozialgericht (Németország) által 2019. január 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-29/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 883/2004/EK rendelet 62. cikkének (1) bekezdését a 883/2004/EK rendelet 62. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben, hogy a munkavállaló munkanélkülisége esetén a lakóhely szerinti tagállam illetékes intézményének akkor is az érintett személy által az ezen intézmény

területén munkavállalóként folytatott legutolsó tevékenysége tekintetében „kapott bér” alapján kell kiszámítania az ellátásokat, ha e bér az illetékes intézmény által alkalmazott nemzeti jogszabályok alapján a folyósításának nem kellőképpen hosszú időtartama miatt a munkanélküli ellátás szempontjából nem vehető figyelembe, és csak az ellátások elméleti összegét kell kiszámítani?

2. Úgy kell-e értelmezni a 883/2004/EK rendelet 62. cikkének (1) bekezdését a 883/2004/EK rendelet 62. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben, hogy a munkavállaló munkanélkülisége esetén a lakóhely szerinti tagállam illetékes intézményének akkor is az érintett személy által az ezen intézmény szerinti tagállam területén munkavállalóként folytatott legutolsó tevékenysége tekintetében „kapott bér” alapján kell kiszámítania az ellátásokat, ha az illetékes intézmény által alkalmazott nemzeti jogszabályok alapján a nem kellő időben történő elszámolás miatt e bér a referencia időszak keretében nem vehető figyelembe az ellátások kiszámításának alapjaként, és ehelyett csak az ellátások elméleti összege számítandó ki?

Polgári ügyszak

18. A Bundesgerichtshof (Németország) 2018. november 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-682/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közvetítés cselekményét valósítja-e meg az olyan internetes videómegosztó platform üzemeltetője, amelyen a felhasználók a jogosultak hozzájárulása nélkül tesznek hozzáférhetővé a nyilvánosság számára szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakat magukban foglaló videókat, ha

- az üzemeltetőnek reklámbevétele származik a platformból,
- a feltöltésre automatikusan és az üzemeltető általi előzetes megtekintés vagy ellenőrzés nélkül kerül sor,
- az üzemeltető a felhasználási feltételek szerint a videó elhelyezésének idejére díjmentesen az egész világra kiterjedő, nem kizárólagos hasznosítási engedélyt szerez a videókra vonatkozóan,
- az üzemeltető a felhasználási feltételekben és a feltöltés során felhívja a figyelmet arra, hogy szerzői jogokat sértő tartalmak nem helyezhetők el,
- az üzemeltető segédeszközt bocsát a jogosultak rendelkezésére, amelynek segítségével a jogsértő videók letiltását kezdeményezhetik,
- az üzemeltető a platformon ranglisták és tartalmi rovatok formájában megszerkeszti a keresési találatokat, és a regisztrált felhasználóknak egy e már megtekintett videókhoz igazodó áttekintést nyújt az ajánlott videókról,

amennyiben az üzemeltetőnek nincsen konkrét tudomása szerzői jogokat sértő tartalmak elérhetőségéről, vagy ilyen tartalmakról tudomást szerezve azokat haladéktalanul törli, vagy az azokhoz való hozzáférést haladéktalanul megszünteti?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Az első kérdésben ismertetett körülmények között a 2000/31/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e az internetes videómegosztó platform üzemeltetőjének tevékenysége?

3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A 2000/31/EK irányelv 14. cikkének (1) bekezdése alapján konkrét jogellenes tevékenységekre vagy információkra kell-e vonatkoznia a jogellenes tevékenységről vagy információról való tényleges tudomásnak és az olyan tényekről vagy körülményekről való tudomásnak, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnak?

4) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén továbbá:

Összeegyeztethető-e a 2001/29/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdésével, hogy a jogosult csak akkor

eszközölhet ki ideiglenes intézkedést olyan szolgáltatóval szemben, akinek szolgáltatása a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, és akinek szolgáltatását annak igénybe vevője szerzői jog vagy szomszédos jogok megsértése céljából vette igénybe, ha az egyértelmű jogsértésre való figyelmeztetést követően újból ilyen jogsértésre került sor?

5) Az első és második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Az első kérdésben ismertetett körülmények között a 2004/48/EK irányelv 11. cikkének első mondata és 13. cikke értelmében vett jogsértőnek tekintendő-e az internetes videómegosztó platform üzemeltetője?

6) Az ötödik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Függővé tehető-e attól az ilyen jogsértő 2004/48/EK irányelv 13. cikkének (1) bekezdése szerinti kártérítés-fizetési kötelezettsége, hogy a jogsértő mind az általa megvalósított jogsértés, mind a harmadik személy által megvalósított jogsértés esetében szándékosan járt el, és tudta, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy a felhasználók konkrét jogsértésekhez veszik igénybe a platformot?

19. A Bundesgerichtshof (Németország) 2018. november 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-683/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) a) A 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közvetítés cselekményét valósítja-e meg az olyan, fájlmegosztásra alkalmas tárhelyszolgáltatás üzemeltetője, amelyen keresztül a felhasználók a jogosultak hozzájárulása nélkül tesznek hozzáférhetővé a nyilvánosság számára szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakat magukban foglaló fájlokat, ha

— a feltöltésre automatikusan és az üzemeltető általi előzetes megtekintés vagy ellenőrzés nélkül kerül sor,

— az üzemeltető a felhasználási feltételekben felhívja a figyelmet arra, hogy szerzői jogokat sértő tartalmak nem helyezhetők el,

— az üzemeltetőnek bevétele származik a szolgáltatás üzemeltetéséből,

— a szolgáltatást jogszerű tevékenységekhez használják, az üzemeltetőnek azonban tudomása van arról, hogy jelentős mennyiségű, szerzői jogokat sértő tartalom (több mint 9 500 mű) is elérhető,

— az üzemeltető nem kínál tartalomjegyzéket és keresőfunkciót, az általa rendelkezésre bocsátott, korlátlan számú letöltési linket azonban harmadik személyek a fájlok tartalmára vonatkozó információkat tartalmazó és a konkrét tartalmak utáni keresést lehetővé tevő linkgyűjteményekben helyezik el az interneten,

— az üzemeltető az általa a letöltésekért a letöltések számától függően fizetett díjazás rendszerének kialakítási módja révén ösztönzi a felhasználók által más úton csak díj ellenében megszerezhető, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak feltöltését,

és

— a névtelen fájlfeltöltés lehetővé tétele növeli annak valószínűségét, hogy a felhasználókat nem vonják felelősségre a szerzői jogok megsértéséért?

b) Változik-e a kérdés megítélése akkor, ha a fájlmegosztásra alkalmas tárhelyszolgáltatáson keresztül a teljes használat 90–96 %-ának megfelelő mértékben kerül sor szerzői jogokat sértő tartalmak rendelkezésre bocsátására?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Az első kérdésben ismertetett körülmények között a 2000/31/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e a fájlmegosztásra alkalmas tárhelyszolgáltatás üzemeltetőjének tevékenysége?

3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A 2000/31/EK irányelv 14. cikkének (1) bekezdése alapján konkrét jogellenes tevékenységekre vagy információkra kell-e vonatkoznia a jogellenes tevékenységről vagy információról való tényleges tudomásnak és az olyan tényekről vagy körülményekről való tudomásnak, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnak?

4) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén továbbá:

Összeegyeztethető-e a 2001/29/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdésével, hogy a jogosult csak akkor eszközölhet ki ideiglenes intézkedést olyan szolgáltatóval szemben, akinek szolgáltatása a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, és akinek szolgáltatását annak igénybe vevője szerzői jog vagy szomszédos jogok megsértése céljából vette igénybe, ha az egyértelmű jogsértésre való figyelmeztetést követően újból ilyen jogsértésre került sor?

5) Az első és második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Az első kérdésben ismertetett körülmények között a 2004/48/EK irányelv 11. cikkének első mondata és 13. cikke értelmében vett jogsértőnek tekintendő-e a fájlmegosztásra alkalmas tárhelyszolgáltatás üzemeltetője?

6) Az ötödik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Függővé tehető-e attól az ilyen jogsértő 2004/48/EK irányelv 13. cikkének (1) bekezdése szerinti kártérítés-fizetési kötelezettsége, hogy a jogsértő mind az általa megvalósított jogsértés, mind a harmadik személy által megvalósított jogsértés esetében szándékosan járt el, és tudta, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy a felhasználók konkrét jogsértésekhez veszik igénybe a platformot?

20. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2018. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-750/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Hogyan kell értelmezni a 93/13/EGK irányelvet – és különösen az együttes hatás abban rögzített elvét – annak megítélése során, hogy a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól kártérítés címén megfizetni megkövetelt összeg (a továbbiakban: kötbérikötés) aránytalanul magas-e az említett irányelv mellékletének 1. e) pontja értelmében, mégpedig olyan helyzetben, amelyben olyan kötbérikötésekről van szó, amelyek olyan eltérő jellegű különböző szerződésszegésekhez kapcsolódnak, amelyeket jellegüknél fogva nem kell együtt elkövetni, és a konkrét esetben nem is követték el együtt azokat?

21. A Tribunale ordinario di Roma (Olaszország) által 2018. december 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-781/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

„Úgy kell-e értelmezni a 2014/26/EU irányelvet, hogy azzal ellentétes az a nemzeti törvény, amely a szerzői jogok közvetítésének piacához való hozzáférést és egyébként a felhasználói engedélyek kiadását kizárólag az irányelv meghatározása értelmében közös jogkezelő szervezetnek minősülő jogalanyok részére biztosítja, és abból kizárja mind az ezen államban mind a más tagállamokban létrehozott, független jogkezelő szervezeteknek minősülő szervezeteket?”

22. A Bundesgerichtshof által 2018. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-786/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 2001/83/EK irányelv 96. cikkének (1) bekezdését, hogy a gyógyszeripari vállalkozók gyógyszerészeknek is adhatnak ingyenes készgyógyszereket, ha csomagolásukat „bemutatás céljára” felirattal látják el, a gyógyszerek a gyógyszer gyógyszerész általi kipróbálását szolgálják, nem áll fenn a végfelhasználók részére történő (bontatlan) továbbadás veszélye, és fennállnak a termékmintaadásnak az ezen irányelv 96. cikke (1) bekezdése a)-d) pontjában és f)-g) pontjában szabályozott további feltételei?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: megengedi-e a 2001/83/EK irányelv 96. cikkének (2) bekezdése az olyan nemzeti rendelkezést, mint az AMG (a gyógyszerekről szóló törvény; a továbbiakban: AMG) 47. § -ának (3) bekezdése, ha ez utóbbit úgy kell értelmezni, hogy a gyógyszeripari vállalkozók nem adhatnak gyógyszerészeknek ingyenes készgyógyszereket, ha csomagolásukat „bemutatás céljára” felirattal látják el, a gyógyszerek a gyógyszer gyógyszerész általi kipróbálását szolgálják, nem áll fenn a végfelhasználók részére történő (bontatlan) továbbadás veszélye, és fennállnak a termékmintaadásnak az ezen irányelv 96. cikke (1) bekezdése a)-d) pontjában és f)-g) pontjában, és az AMG 47. § -ának (4) bekezdésében szabályozott további feltételei?

23. A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) által 2018. december 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-803/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikkének (5) bekezdését és 16. cikkének (5) bekezdését, hogy nagykockázatra létrejövő biztosítás esetében a biztosítási kötvény jogosultja és a biztosító közötti biztosítási szerződésben szereplő, joghatóságot kikötő megállapodásra hivatkozni lehet a szóban forgó szerződés alapján biztosított azon személlyel szemben, aki nem fogadta el kifejezetten az említett záradékot és akinek szokásos tartózkodási helye vagy székhelye nem ugyanabban a tagállamban van, mint a biztosítási kötvény jogosultjának és a biztosítónak?

24. Az Amtsgericht Kamenz (Németország) által 2018. december 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-827/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A jogvita tárgyát képező 535,00 euró összegű, Großröhrsdorfbán, az Amtsgericht Kamenz (kamenzi helyi bíróság) illetőségi területén fekvő lakás vételére vonatkozó, 2016. február 10-i közjegyzői adásvételi szerződésre alapított főkövetelés esetében, amely konkrétan a birtoknak és – az érintett lakás bérlője által a 2016. április 1-jén még az alperes felé teljesített – bérletdíj-fizetés formájában megvalósított hasznok szedésének a közjegyzői szerződés 6. § -a szerint a felperesre való 2016. április 1-jei átszállásból keletkezik, a Lugánói Egyezmény 22. cikkének értelmében vett olyan kereset áll-e fenn, amelynek tárgya ingatlanon fennálló dologi jog kifizetése vagy ingatlan bérlete, illetve haszonbérlete, vagy a német bíróság nemzetközi joghatóságát a Lugánói Egyezmény valamely másik rendelkezéséből kell levezetni, avagy amely követelés az alperes lakóhelye szerint joghatósággal rendelkező svájci bíróság nemzetközi joghatóságát (a Lugánói Egyezmény 5. cikkének 1. pontjával összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdése) alapozza meg?

25. A tribunal de commerce de Paris (Franciaország) által 2018. december 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-828/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a kereskedelmi ügynökök jogállásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, hogy az önálló vállalkozóként működő közvetítő, aki megbízottként a megbízója nevében és javára jár el, és aki nem jogosult a megbízója adásvételi szerződéseiben foglalt díjak és szerződéses feltételek módosítására, nem rendelkezik felhatalmazással arra, hogy az említett szerződésekről e cikk értelmében tárgyalásokat folytasson, és ennél fogva őt nem lehet kereskedelmi ügynöknek minősíteni, valamint nem rendelkezhet az irányelvben meghatározott jogállással?

26. A Tribunal de l'entreprise de Liège (Belgium) által 2018. december 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-833/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, amely többek között a 2–5. cikkében rögzíti a szerzői jogi jogosultakat megillető különféle kizárólagos jogokat, mint amely kizárja azon művek szerzői jogi védelmét, amelyek formáját szükségképpen az elérni kívánt műszaki hatás határozza meg?
- Valamely formának a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges jellege megítélése során figyelembe kell-e venni a következő kritériumokat:
 - ugyanazon technikai hatás elérését lehetővé tévő más formák létezése;
 - az említett hatás elérésére alkalmas forma hatékonysága;
 - az állítólagos jogsértő ezen hatás elérésére irányuló szándéka;
 - annak ténye, hogy az elérni kívánt műszaki hatást lehetővé tévő eljárás korábban szabadalmi oltalom alatt állt?

27. A Högsta domstolen (Svédország) által 2019. január 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-30/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A 2000/43 irányelvben meghatározott tilalom megsértésére vonatkozó ügyben, amennyiben a sérelmet elszenvedő személy hátrányos megkülönböztetés miatti kártérítést kér, ahhoz, hogy a 15. cikk hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókra vonatkozó követelménye teljesüljön, köteles-e a tagállam a sérelmet elszenvedő személy kérésére mindenkor megvizsgálni, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés – és adott esetben megállapítani, hogy történt –, függetlenül attól, hogy a hátrányos megkülönböztetéssel vádolt személy elismerte-e a hátrányos megkülönböztetés megtörténtét?

18. A Landesgericht Korneuburg (Ausztria) által 2018. november 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-758/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdését és 7. cikkét, hogy az üzemeltető légitársaság, amely a jelentős késés okaként rendkívüli körülmények fennállására hivatkozik, csak abban az esetben támaszkodhat a légi utasok jogairól szóló rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerinti mentességi okra, ha azt is állítani és bizonyítani tudja, hogy a konkrét légi utas késését a helyettesítő járatra való átfoglalás sem akadályozhatta volna meg?

2) Az első kérdés szerint megkívánt átfoglalásnak meg kell-e felelnie pontosabb időbeli vagy minőségi kritériumoknak, különösen a légi utasok jogairól szóló rendelet 5. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontjában vagy a légi utasok jogairól szóló rendelet 8. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában említett kritériumoknak?

19. Az Amtsgerichts Erding (Németország) által 2018. december 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-776/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 261/2004/EK rendelet 5. cikke szerinti járat törlése esetén abban az esetben is olyan átfoglalási ajánlatból kell kiindulni, amely a légi utasok számára lehetővé teszi, hogy a végső célállomásukat a menetrend szerinti érkezési időponthoz képest legfeljebb két órás késéssel érhék el, ha a helyettesítő járatot a foglalási visszaigazolásban említett repülőtértől eltérő repülőtérre üzemeltetik, amennyiben ez utóbbi repülőtér ugyanabban a régióban található?

20. A Helsingin hovioikeus (Finnország) által 2018. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-832/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 261/2004 rendeletet, hogy az utas újabb kártalanításra jogosult a 7. cikk (1) bekezdése alapján, ha egy járat törlése miatt kártalanítást kapott, a járatot, amelyre az utast átfoglalták, ugyanaz a légitársaság üzemelteti, amely a törölt járatot is, és a törölt járatot követő átfoglalt járat is olyan mértékben késik a menetrend szerinti érkezési időponthoz képest, amely kártalanításra teremt jogosultságot?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén hivatkozhat-e az üzemeltető légitársaság az 5. cikk (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülményekre, ha a repülőgép gyártójának már használatban lévő gépekre vonatkozó Műszaki Follow-up-ját követően a szóban forgó dokumentum tárgyát képező alkatrészt gyakorlatilag úgynevezett „On Condition” alkatrészként, vagyis olyan alkatrészként kezelik, amelyet addig használnak, amíg meg nem hibásodik, és az üzemeltető légitársaság felkészült az érintett alkatrész cseréjére oly módon, hogy folyamatosan készleten tart egy pótalkatrészt?

21. A tribunal de grande instance de Paris (Franciaország) által 2018. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-829/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelvet és a hatékony érvényesülés [uniós] jogi elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes valamely olyan belső jogi szabály alkalmazása, amely megtiltja a bíróság számára, hogy értékelje egy vállalkozással kötött szerződés valamely feltételének tisztességtelen jellegét, amennyiben a szerződés teljesítését biztosító kezes vállalkozás tájékoztatta az adós fogyasztót, hogy intézkedik a fizetés iránt, és ez utóbbi nem jelezte neki az érvényesítendő kifogásokat?

2) A szerződés szövegében annak említése, hogy az árfolyamkockázatot a kölcsönfelvevő viseli, törlesztőtáblázatokkal történő kiegészítés esetén „világossá és érthetővé” teheti-e a feltételt az irányelv értelmében, ha nincs olyan minta, amely révén az árfolyam alakulásának különböző eseteit – beleértve a kedvezőtleneket is – meg lehetne jeleníteni?

3) A vállalkozást vagy a fogyasztót terheli annak bizonyítása, hogy a fogyasztónak átadták az említett feltétel világos és érthető jellegéhez szükséges dokumentumokat, továbbá hogy az említett feltétel világos és érthető jellegű?

4) Abban az esetben, ha a bíróság úgy ítélné meg, hogy a szerződés 1.2.1–1.2.9, 2.8 feltétele tisztességtelen, mivel a megfogalmazásuk nem kellően világos és érthető, semmisnek kell-e tekinteni a pénzügyi feltételek összességét, beleértve a kamatra vonatkozókat, vagy csak azokat, amelyek az átváltási árfolyam változásaira és a devizára vonatkoznak, így marad egy rögzített kamatozású, euróban nyilvántartott szerződés, vagy még más szankciót is számításba kell venni?

5) Az előző kérdés vizsgálata során a bíróságnak meg kell-e bizonyosodnia arról, hogy az így kimondott szankció hatékony, arányos és visszatartó erejű?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

7. A Bíróság (első tanács) 2018. december 6-i ítélete (a Hof van Cassatie [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – IK ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása (C-551/18. PPU. sz. ügy)⁴

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben az érintett személy átadása alapjául szolgáló európai elfogatóparancs nem tünteti fel a fogva tarthatóvá nyilváníthatóság mellékbüntetést, amelyre az érintettet a szabadságvesztés főbüntetés alapjául szolgálóval azonos büncselekmény miatt, egyazon ítéletben ítélték, annyiban e rendelkezéssel nem ellentétes az alapeljárásban szóban forgókhöz hasonló körülmények között e mellékbüntetésnek a főbüntetés leteltét és egy e célból az illetékes nemzeti büntetés-végrehajtási bíróság által hozott hivatalos határozatot követő, szabadságelvonással járó végrehajtása.

8. A Bíróság elnökének 2018. december 21-i végzése (a High Court [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-685/18. sz. ügy)⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Büntető ügyszak 2. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Büntető ügyszak 5. sz. alatt.

9. A Bíróság (negyedik tanács) 2019. január 17-i ítélete (a Spetsializiran nakazatelen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Petar Dzivev és társai elleni büntetőeljárás (C-310/16. sz. ügy)⁶

Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését, valamint az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján létrehozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Luxemburgban 1995. július 26-án aláírt egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének b) pontját és 2. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy figyelemmel a hozzáadottérték-adóra (héta) vonatkozó bűncselekményekhez kapcsolódó büntetőeljárásokban érvényesülő hatékonyság elvére, azokkal nem ellentétes valamely olyan nemzeti jogszabály nemzeti bíróság által való alkalmazása, amely előírja, hogy ki kell zárni a büntetőeljárásból azokat a bizonyítékokat, mint például telefonlehallgatásokat, amelyek előzetes bírósági engedélyhez vannak kötve, amennyiben ezen engedély kibocsátására arra hatáskörrel nem rendelkező bíróság részéről került sor, még ha kizárólag ezen bizonyítékok alkalmasak is a szóban forgó bűncselekmények elkövetésének a bizonyítására.

10. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. január 30-i végzése (a Sofiyski gradski sad, Apelativen sad – Sofia [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – AK (C-335/18. sz. ügy) és EP (C-336/18. sz. ügy) elleni büntetőeljárások⁷

A Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikkének (2) bekezdését és 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezésekkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az e rendelet 3. cikkében előírt bejelentési kötelezettség megsértésének szankcionálása céljából a legfeljebb öt évig terjedő szabadságvesztés vagy a be nem jelentett készpénzösszeg ötödét kitevő összegű pénzbüntetés kiszabásán felül előírja e be nem jelentett összegnek az állam javára való elkobzását is.

Közigazgatási ügyszak

68. A Bíróság elnökének 2018. december 12-i végzése (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-157/17. sz. ügy)⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

69. A Bíróság elnökének 2019. január 11-i végzése (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-577/17. sz. ügy)⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

70. A Bíróság (első tanács) 2019. január 16-i ítélete (a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Procédure engagée par „Paysera LT” UAB, korábban „EVP International” UAB (C-389/17. sz. ügy)¹⁰

Az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról, valamint a 2000/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009. szeptember 16-i 2009/110/EK európai

⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 186. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 186. sz. alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak 118. sz. alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak 15. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 204. sz. alatt.

parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények által a fizetési műveletek keretében nyújtott olyan szolgáltatások, mint amelyekről az alapügyben szó van, az e rendelkezés szerinti elektronikuspénz-kibocsátáshoz kapcsolódó szolgáltatásoknak minősülnek, amennyiben e szolgáltatások elektronikuspénz-kibocsátással vagy visszatérítéssel járnak egyetlen és ugyanazon fizetési művelet keretében.

71. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. január 16-i ítélete (a Finanzgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Deutsche Post AG kontra Hauptzollamt Köln (C-496/17. sz. ügy)¹¹

Az Unió Vámkodekx létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. november 24-i (EU) 2015/2447 bizottsági végrehajtási rendelet – a személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel és a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet [helyesen: irányelv] hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (általános adatvédelmi rendelet) összefüggésben értelmezett – 24. cikke (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy a vámhatóságok megkövetelhetik az engedélyezett gazdálkodói státuszt kérelmezőtől, hogy a jövedelemadó-beszedés céljából kapott adóazonosító számokat kizárólag azon természetes személyekre vonatkozóan közölje, akik a kérelmezőért felelősek vagy annak vezetése felett ellenőrzést gyakorolnak, és akik a kérelmező vámügyiért felelősek, valamint hogy közölje a mindezen személyek tekintetében hatáskörrel rendelkező adóhatóságokra vonatkozó információkat, amennyiben ezen adatok lehetővé teszik e hatóságok számára a vámjogszabályok vagy az adószabályok súlyos vagy ismételt megsértésére, vagy az olyan súlyos bűncselekményekre vonatkozó információk megszerzését, amelyeket e természetes személyek a gazdasági tevékenységük körében követnek el.

72. A Bíróság (hatodik tanács) 2019. január 17-i ítélete (a Korkein hallinto-oikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Az A Ltd által indított eljárás (C-74/18. sz. ügy)¹²

A 2013. december 11-i 2013/58/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 157. cikke (1) bekezdése első albekezdését ezen irányelv 13. cikke 13. pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy amikor egy adott tagállam területén letelepedett biztosítótársaság egy vállalkozás felvásárlása során a részvények értékével, illetve a vevő által fizetett jogszerű vételárral kapcsolatos szerződéses kockázatokra kiterjedően kínál biztosítást, az ilyen keretek között kötött biztosítási szerződés kizárólag abban a tagállamban tartozhat biztosítási díjakra vonatkozó közvetett adók és adójellegű hozzájárulások hatálya alá, amelyben a szerződő fél letelepedett.

73. A Bíróság (első tanács) 2019. január 23-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Presidenza del Consiglio dei Ministri kontra Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA (C-387/17. sz. ügy)¹³

1) Az érintett piac liberalizációját megelőzően valamely vállalkozásnak nyújtott, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló támogatások nem minősíthetők létező támogatásoknak pusztán amiatt, hogy az

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 238. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak 90. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 217. sz. alatt.

említett piac liberalizációjára e támogatások nyújtásakor hivatalosan nem került sor, amennyiben ezek a támogatások alkalmasak voltak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, és torzították a versenyt, illetve annak torzításával fenyegettek, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

2) Az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben. Amennyiben az alapügyben szóban forgó támogatásokat az EKG-Szerződés 93. cikkében megállapított előzetes bejelentési kötelezettség megsértésével nyújtották, az állami szervek nem hivatkozhatnak a bizalomvédelem elvére. Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amikor a tagállam elleni kártérítési keresetet a kedvezményezett társaság versenytársa indítja, a jogbiztonság elve alapján nem írható elő a felperessel szemben analógia útján az e rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározotthoz hasonló elévülési idő.

74. A Bíróság (első tanács) 2019. január 23-i ítélete (a High Court (Írország) [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – M. A., S. A., A. Z. kontra The International Protection Appeals Tribunal, The Minister for Justice and Equality, Attorney General, Írország (C-661/17. sz. ügy)¹⁴

1) Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon körülmény, hogy az e rendelet értelmében „felelősként” meghatározott tagállam az EUSZ 50. cikknek megfelelően bejelentette az Európai Unióból való kilépésre irányuló szándékát, nem kötelezi arra az e meghatározást végző tagállamot, hogy az e 17. cikk (1) bekezdésében előírt mérlegelési záradék alkalmazásával maga vizsgálja meg a szóban forgó védelem iránti kérelmet.

2) A 604/2013/EU rendeletet úgy kell értelmezni, hogy az nem írja elő, hogy az e rendeletben előírt feltételek alapján felelős tagállam meghatározását és az említett rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt mérlegelési záradék gyakorlását ugyanazon nemzeti hatóság végezze.

3) A 604/2013/EU rendelet 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem kötelezi az e rendeletben előírt feltételek alapján a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért nem felelős tagállamot arra, hogy az említett rendelet 17. cikkének (1) bekezdése alapján vegye figyelembe a gyermek mindenek felett álló érdekét, és maga vizsgálja meg e kérelmet.

4) A 604/2013/EU rendelet 27. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem írja elő jogorvoslat biztosításának kötelezettségét az e rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt lehetőség igénybe vételének elmaradásáról szóló határozattal szemben, annak sérelme nélkül, hogy e határozatot az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében lehet vitatni.

5) A 604/2013/EU rendelet 20. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ellenkező bizonyíték hiányában e rendelkezés védelmet állít fel, amely szerint a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja a helyzetének a szülőkétől elválaszthatatlanként történő kezelése.

75. A Bíróság (negyedik tanács) 2019. január 24-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Morgan Stanley & Co International plc kontra Ministre de l'Économie et des Finances (C-165/17. sz. ügy)¹⁵

1) A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Közigazgatási újszak 41. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási újszak 140. sz. alatt.

hatodik tanácsi irányelv 17. cikkének (2), (3) és (5) bekezdését és 19. cikkének (1) bekezdését, valamint a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168., 169. és 173–175. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállamban nyilvántartásba vett fióktelep által viselt, kizárólag az e fióktelep másik tagállamban letelepedett székhelye által megvalósított, egyidejűleg hozzáadottértékadó-köteles ügyletekhez és az ezen adó alól mentes ügyletekhez felhasznált költségeket illetően olyan törttel kiszámítható levonási hányadot kell alkalmazni, amelynek nevezőjében csak az ezen ügyletekből származó forgalom hozzáadottérték-adó nélküli összege szerepel, számlálójában pedig az olyan adóköteles ügyletek, amelyek akkor is adólevonásra jogosítanak, ha az említett fióktelep nyilvántartásba vétele szerinti államban valósultak volna meg, ideértve azt az esetet is, amikor e levonási jog az utóbbi által gyakorolt, az ezen államban megvalósított ügyletek hozzáadottérték-adó alá vonására irányuló választási lehetőségéből ered.

2) A 77/388 hatodik irányelv 17. cikkének (2), (3) és (5) bekezdését és 19. cikkének (1) bekezdését, valamint a 2006/112 irányelv 168., 169. és 173–175. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállamban nyilvántartásba vett fióktelep általános költségeire alkalmazandó levonási hányad megállapítása érdekében, amelyek az e fióktelep által ezen államban megvalósított ügyletekkel és az annak másik tagállamban letelepedett székhelye által megvalósított ügyletekkel összefüggésben merültek fel, az e levonási hányadot alkotó tört számlálójában mind az említett fióktelep, mind pedig az e székhely által megvalósított ügyleteket figyelembe kell venni, pontosítva, hogy az említett tört számlálójában az ugyanezen fióktelep által megvalósított adóköteles ügyleteken kívül csak az említett székhely által megvalósított azon adóköteles ügyletek szerepelnek, amelyek akkor is adólevonásra jogosítanak, ha az érintett fióktelep nyilvántartásba vétele szerinti államban valósultak volna meg.

76. A Bíróság (negyedik tanács) 2019. január 24-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Directie van de Dienst Wegverkeer (RDW) kontra X, Y és X, Y kontra Directie van de Dienst Wegverkeer (RDW) és Directie van de Dienst Wegverkeer (RDW) kontra Z (C-326/17. sz. ügy)¹⁶

1) A járművek nyilvántartásba vételéhez kapcsolódó okmányokról szóló, 1999. április 29-i 1999/37/EK tanácsi irányelv 2. cikkének a) pontját a gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszereinek, alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek jóváhagyásáról szóló, 2007. szeptember 5-i 2007/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének 11. és 13. pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az 1999/37 irányelvet kell alkalmazni a 2009. április 29-ét, a 2007/46 irányelv átültetésére előírt határidő lejártának időpontját megelőzően gyártott járművek nyilvántartásba vétele során a tagállamok által kiadott okmányokra.

2) Az 1999/37 irányelv 4. cikkét ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azon tagállam hatóságai, amelyben egy használt jármű újbóli nyilvántartásba vételét kérik, jogosultak megtagadni az azon tagállam által kiadott forgalmi engedély elismerését, ahol a járművet előzőleg nyilvántartásba vették, amennyiben hiányoznak bizonyos kötelező adatok, az engedélyben feltüntetett adatok nem felelnek meg az említett járműnek, és ezen engedély nem teszi lehetővé ugyanezen jármű azonosítását.

3) A 2007/46 irányelv 24. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az általa előírt szabályozás nem alkalmazható egy valamely tagállamban már nyilvántartásba vett használt járműre, ha azt az 1999/37 irányelv 4. cikke alapján egy másik tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának mutatják be újbóli nyilvántartásba vétele céljából. Ugyanakkor, ha felmerül a gyanúja annak, hogy e jármű kockázatot jelent a közúti közlekedés biztonsága tekintetében, e hatóság a gépjárművek és pótkocsijuk időszakos műszaki vizsgálatáról szóló, 2009. május 6-i 2009/40/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének a) pontja értelmében megkövetelheti, hogy az említett járművet a nyilvántartásba vételét megelőzően vizsgálatnak vessék alá.

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 191. sz. alatt.

77. A Bíróság (első tanács) 2019. január 30-i ítélete (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Planta Tabak-Manufaktur Dr. Manfred Obermann GmbH & Co. KG kontra Land Berlin (C-220/17. sz. ügy)¹⁷

1) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érinthetné a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke (1), (7) és (14) bekezdésének érvényességét.

2) A 2014/40 irányelv 7. cikkének (14) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egyfelől a „termékkategóriának” az e rendelkezés értelmében vett fogalmába tartozik a cigaretta és a cigarettadohány, másfelől pedig az annak megállapítása céljából követendő eljárást, hogy valamely dohánytermék eléri-e az e rendelkezésben előírt 3 %-os határt, az érintett tagállam belső jogának megfelelően kell meghatározni.

3) A 2014/40 irányelv 8–11. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé a tagállamoknak, hogy az ezen irányelv 29. és 30. cikkében előírtakhoz viszonyítva kiegészítő jellegű átültetési időszakokat határozzanak meg.

4) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 9. cikke (1) bekezdése második albekezdésének, (4) bekezdése a) pontja második mondatának és (6) bekezdésének, 10. cikke (1) bekezdése b), e) és f) pontjának, valamint 11. cikke (1) bekezdése első mondatának érvényességét.

5) A 2014/40 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének c) pontját, valamint (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az akkor is az ízre, illatra, ízesítőanyagra vagy más adalékanyagra utaló információk használatának megtiltására kötelezi a tagállamokat, ha nem reklámcélú információról van szó, és az összetevők használata továbbra is megengedett.

6) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 13. cikke (1) bekezdése c) pontjának, valamint (3) bekezdésének érvényességét.

78. A Bíróság (első tanács) 2019. február 6-i végzése (a Verwaltungsgericht Berlin (Németország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem) – Solvay Chemicals GmbH kontra Bundesrepublik Deutschland (C-561/18. sz. ügy)

Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő nyomon követéséről és jelentéséről szóló, 2012. június 21-i 601/2012/EU bizottsági rendelet (1) 49. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében és ugyanezen rendelet IV. melléklete 20. pontjának B. alpontjában foglalt rendelkezések érvénytelenek, amennyiben rendszeresen a nátrium-karbonátot előállító létesítmény kibocsátásai közé számítják a lecsapatott kalcium-karbonát előállítása céljából egy másik létesítménynek átadott szén-dioxidot (CO₂), attól függetlenül, hogy e szén-dioxidot kiengedik-e a légkörbe, vagy sem.

Munkaügyi ügyszak

16. A Bíróság (nagytanács) 2019. január 15-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – E. B. kontra Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter BVA (C-258/17. sz. ügy)¹⁸

1) A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az az ezen irányelv átültetési határidejének lejártát követően, vagyis 2003. december 3-tól

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 150. sz. alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak 35. sz. alatt.

alkalmazandó a köztisztviselő nyugdíja összegének csökkentésével együtt az előrehozott nyugdíjazását elrendelő, az említett irányelv hatálybalépése előtt elfogadott jogerős fegyelmi határozat jövőbeli hatásaira.

2) A 2000/78 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy a jelen ítélet rendelkező részének 1. pontjában körülírt helyzetben az arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy a 2003. december 3-án kezdődő időszak tekintetében ne az érintett köztisztviselő előrehozott nyugdíjazását elrendelő jogerős fegyelmi szankciót, hanem a nyugdíja összegének csökkentését vizsgálja felül azon összeg meghatározása céljából, amelyet szexuális irányultágon alapuló hátrányos megkülönböztetés hiányában kapott volna.

17. A Bíróság (második tanács) 2019. január 17-i végzése (a Giudice di pace di Roma [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Pina Cipollone kontra Ministero della Giustizia (C-600/17. sz. ügy)¹⁹

A Giudice di pace di Roma (római békebíróság, Olaszország) 2017. augusztus 25-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatali kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

18. A Bíróság (második tanács) 2019. január 17-i végzése (a Giudice di Pace di Roma [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Alberto Rossi kontra Ministero della Giustizia (C-626/17. sz. ügy)²⁰

A Giudice di pace di Roma (római békebíróság, Olaszország) 2017. október 17-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

19. A Bíróság (nagytanács) 2019. január 22-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Cresco Investigation GmbH kontra Markus Achatzi (C-193/17. sz. ügy)²¹

1) A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 1. cikkét és 2. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valláson alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében egyrészt a nagypéntek csak bizonyos keresztény egyházak tagságával rendelkező munkavállalók számára munkaszüneti nap, és másrészt csupán e munkavállalók jogosultak arra, hogy amennyiben e munkaszüneti napon dolgozni kényszerülnek, az e napon teljesített munkavégzésért kapott díjazást kiegészítő bérpótlékban részesüljenek.

Az e nemzeti szabályozásban előírt intézkedések nem tekinthetők sem az említett irányelv 2. cikkének (5) bekezdése értelmében vett, mások jogainak és szabadságának védelméhez szükséges intézkedéseknek, sem az ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, a vallással kapcsolatos hátrányok kompenzálását célzó különleges intézkedéseknek.

2) Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkét úgy kell értelmezni, hogy amíg az érintett tagállam az egyenlő bánásmód helyreállítása céljából nem módosította a nagypénteki munkaszüneti naphoz való jogot csupán bizonyos keresztény egyházak tagságával rendelkező munkavállalók számára biztosító szabályozását, az e szabályozás hatálya alá tartozó, magánjogi jogállású munkáltató köteles arra, hogy a nagypénteki munkaszüneti naphoz való jogot a többi munkavállalója számára is biztosítsa, amennyiben ezen utóbbiak előzetesen kérelmezték e munkáltatótól, hogy e napon ne kelljen dolgozniuk, és következésképpen köteles arra, hogy e munkavállalók tekintetében elismerje az e napon

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Munkügyi ügyszak 2. sz. alatt.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Munkügyi ügyszak 7. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak 33. sz. alatt.

teljesített munkavégzésért kapott díjazást kiegészítő bérpótlékhoz való jogot abban az esetben, ha az említett munkáltató az ilyen kérelmet elutasította.

20. A Bíróság (tizedik tanács) 2019. január 23-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – K. M. Zyla kontra Staatssecretaris van Financiën (C-272/17. sz. ügy)²²

Az EUMSZ 45. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes valamely tagállam azon szabályozása, amely a munkavállaló által fizetendő társadalombiztosítási járulékok összegének megállapítása szempontjából akként rendelkezik, hogy az e járulékokra vonatkozó, a munkavállalót a naptári évre megillető levonáscsökkentés arányos azzal az időszakkal, amelynek során e munkavállaló az említett tagállam szociális biztonsági rendszerében biztosítással rendelkezik, kizárva így az éves csökkentés bármely olyan időszakkal arányos hányadát, amelynek során e munkavállaló nem rendelkezett biztosítással e rendszerben, és más tagállamban rendelkezett lakóhellyel, anélkül hogy ott keresőtevékenységet folytatott volna.

21. A Bíróság (első tanács) 2019. január 24-i ítélete (a Centrale Raad van Beroep [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank kontra D. Balandin, I. Lukachenko, Holiday on Ice Services BV (C-477/17. sz. ügy)²³

A 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet harmadik országok e rendeletek által csupán állampolgárságuk miatt nem érintett állampolgáira való kiterjesztéséről szóló, 2010. november 24-i 1231/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a harmadik országok olyan állampolgárai, mint amilyenek az alapügyben szerepelnek, akik ideiglenesen különböző tagállamokban tartózkodnak és végeznek munkát egy valamely tagállamban székhellyel rendelkező munkáltató javára, amennyiben jogszerűen tartózkodnak és dolgoznak a tagállamok területén, hivatkozhatnak a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben és a 883/2004 rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben előírt koordinációs szabályokra annak meghatározása érdekében, hogy mely szociális biztonsági jogszabályok hatálya alá tartoznak.

Polgári ügyszak

18. A Bíróság (első tanács) 2019. január 10-i végzése (a Court of Appeal [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Atif Mahmood és társai kontra Minister for Justice and Equality (C-169/18. sz. ügy)

A C-169/18. sz. ügyben a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) 2018. február 23-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemről nem szükséges határozni.

19. A Bíróság elnökének 2019. január 11-i végzése (a Svea hovrätt [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-313/18. sz. ügy)²⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

20. A Bíróság (első tanács) 2019. január 16-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Stefano Liberato kontra Luminita

²² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak 36. sz. alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Munkaügyi ügyszak 50. sz. alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak 48. sz. alatt.

Luisa Grigorescu (C-386/17. sz. ügy)²⁵

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 27. cikkében és a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 19. cikkében előírt perfüggőségi szabályokat úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha az a bíróság, amelyhez később fordultak, egy házassággal, szülői felelősséggel vagy tartási kötelezettségekkel kapcsolatos jogvita keretében az említett szabályok megsértésével olyan határozatot hoz, amely jogerőssé válik, e rendelkezésekkel ellentétes, ha azon tagállami bíróságok, amelyek az első bírósághoz fordulás helyeként joghatósággal rendelkeznek, pusztán emiatt megtagadják e határozat elismerését. Konkrétan e jogsértés önmagában nem igazolhatja az említett határozat elismerésének amiatt való megtagadását, hogy az ezen tagállam közrendjével nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen.

21. A Bíróság (hatodik tanács) 2019. január 17-i ítélete (az Oberlandesgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Klaus Manuel Maria Brisch által indított eljárás (C-102/18. sz. ügy)²⁶

Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 65. cikkének (2) bekezdését és a 650/2012 rendeletben említett formanyomtatványok meghatározásáról szóló, 2014. december 9-i 1329/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet 1. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az európai öröklési bizonyítványnak a 650/2012 rendelet 65. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kérelmezése keretében az 1329/2014 végrehajtási rendelet 4. mellékletében szereplő IV. formanyomtatvány használata fakultatív jellegű.

22. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. január 23-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Walbusch Walter Busch GmbH & Co. KG kontra Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV (C-430/17. sz. ügy)²⁷

Annak értékelésénél, hogy valamely konkrét esetben a kommunikációs eszköz a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (4) bekezdése értelmében véve az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít-e, figyelembe kell venni a kereskedő üzleti kommunikációs technikájának valamennyi jellemzőjét. E tekintetben a nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy figyelembe véve a közléshez szükséges teret és időt, valamint az e közlés címzettjének minősülő átlagos fogyasztó számára megfelelő betűtípus minimális méretét, az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett összes információ objektíve megjeleníthető-e az említett kommunikáció keretében.

A 2011/83 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) pontját és 8. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a szerződést olyan távközlő eszköz útján kötik meg, amely az információk közlésére csak korlátozott helyet vagy időt biztosít, és a fogyasztónak elállási joga van, a kereskedő köteles még a szerződés megkötése előtt a szóban forgó eszköz útján megadni a fogyasztó számára az e jog gyakorlásának feltételeire, határidejére és módjára vonatkozó tájékoztatást. Ilyen esetben a kereskedőnek egyértelműen és érthetően fogalmazva, valamely más forrás segítségével kell elérhetővé

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak 57. sz. alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Polgári ügyszak 31. sz. alatt.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak 58. sz. alatt.

tennie a fogyasztó számára az ezen irányelv I. mellékletének B. részében szereplő elállásnyilatkozat-mintát.

23. A Bíróság (hatodik tanács) 2019. január 31-i ítélete (a Tribunal da Relação de Lisboa [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Agostinho da Silva Martins kontra Dekra Claims Services Portugália SA (C-149/18. sz. ügy)²⁸

1) A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II”) 16. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti rendelkezés, amely előírja, hogy a balesetből eredő károk megtérítése iránti kereset elévülési ideje három év, nem tekinthető az e cikk értelmében vett elsőbbséget élvező kötelező rendelkezésnek, hacsak az eljáró nemzeti bíróság e rendelkezés szövegének, általános rendszerének, célkitűzéseinek, valamint elfogadása körülményeinek részletes elemzése alapján azt nem állapítja meg, hogy az olyan jelentőséggel bír a nemzeti jogrendben, amely igazolja az e rendelet 4. cikke alapján meghatározott alkalmazandó jogtól való eltérést.

2) A 864/2007 rendelet 27. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a nemzeti jogba átültetett 28. cikke nem minősül e 27. cikk értelmében a szerződésen kívüli kötelek tekintetében irányadó kollíziós szabályokat előíró uniós jogi rendelkezésnek.

Gazdasági ügyszak

12. A Bíróság 2018. december 6-i végzése (az Amtsgericht Kassel Zweigstelle Hofgeismar (Németország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem) – Petra Breyer, Heiko Breyer kontra Sundair GmbH (C-292/18. sz. ügy)

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3.cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan vállalkozás, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely már igényelt üzemeltetési engedélyt, amelyet azonban a tervezett légi járatok megvalósítására előírt időpontig még nem adtak meg neki, nem tartozhat az említett rendelet hatálya alá, és így az érintett utasok nem jogosultak az ugyanezen rendelet 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja és 7. cikkének (1) pontja szerinti kártalanításra.

13. A Bíróság elnökének 2019. január 11-i végzése (a Handelsgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-566/18. sz. ügy)²⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

14. A Bíróság elnökének 2019. január 16-i végzése (a Juzgado de Primera Instancia de Albacete [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-617/18. sz. ügy)³⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

15. A Bíróság (harmadik tanács) 2019. január 17-i ítélete (a Kúria [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SH kontra TG (C-

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 6. szám, Polgári ügyszak 35. sz. alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Gazdasági ügyszak 2. sz. alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Gazdasági ügyszak 4. sz. alatt.

168/17. sz. ügy)³¹

1) A líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról szóló, 2011. március 2-i 204/2011/EU tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy:

- az alkalmazandó olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat egy európai unióbeli banknak egy olyan líbiai bank részére kell megfizetnie, amely szerepel az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, és;
- az főszabály szerint nem alkalmazandó olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy olyan líbiai bank részére kell megfizetnie, amely már nem szerepel az említett rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, vagy egy unióbeli banknak kell azt megfizetnie egy másik unióbeli bank részére, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, ebben a jegyzékben szereplő szervezet javára nyújtotta, feltéve, hogy az ilyen kifizetés az azon bank, amely e kifizetés kedvezményezettje, valamint az említett jegyzékben szereplő szervezet között fennálló jogi vagy pénzügyi kapcsolatokra tekintettel nem eredményezi a kérdéses díjaknak közvetett módon e szervezet javára történő rendelkezésre bocsátását.

2) A 204/2011 rendelet 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy

- annak eredeti változata alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy európai unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, valamint egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel ebben a jegyzékben, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, azzal a feltétellel, hogy a líbiai bank a líbiai kormány nevében eljáró szervezetnek minősül, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia;
- a 2014. január 20-i 45/2014/EU tanácsi rendelet szerinti változata nem alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, valamint egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel ebben a jegyzékben, ha a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, amennyiben e díjakat az említett rendelet hatálybalépése előtt fizették ki, és
- sem eredeti, sem pedig a 45/2014 rendelet szerinti változata nem alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy másik unióbeli bank részére kell kifizetnie.

3) A 204/2011 rendelet 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható az olyan díjak kifizetésére, mint az alapügyben szereplő különböző szerződések alapján járó díjak.

4) A líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról és a 204/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. január 18-i (EU) 2016/44 tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó az egy európai unióbeli bank által egy másik unióbeli bank számára fizetendő viszontgarancia-díjakra olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a végleges elszámolásra e rendelet hatálybalépését követően kerül sor.

16. A Bíróság (negyedik tanács) 2019. január 17-i ítélete (az Augstākā tiesa [Lettország])

³¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 141. sz. alatt.

előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SIA „KPMG Baltics”, az AS „Latvijas Krājbanka” felszámolója kontra SIA „Kipars AI” (C-639/17. sz. ügy)³²

Az olyan fizetési megbízás, mint amely az alapügyben szerepel, és amelyet valamely normál fizetési számla tulajdonosa egy hitelintézet részére ad, valamint amely pénzeszközöknek egy másik hitelintézethez való átutalására vonatkozik, nem tartozik a 2009. május 6-i 2009/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről szóló, 1998. május 19-i 98/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében vett „átutalási megbízás” fogalmi körébe, és ezért nem esik ezen irányelv hatálya alá sem.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

VII. A T-708/17. sz., OPS Újpesti Csökkentmunkaképességűek Ipari és Kereskedelmi Kft. (OPS Újpest Kft.) kontra Európai Bizottság ügyben 2018. szeptember 28-án a Törvényszék (hetedik tanács) által hozott végzés ellen az OPS Újpesti Csökkentmunkaképességűek Ipari és Kereskedelmi Kft. (OPS Újpest Kft.) által 2018. november 27-én benyújtott fellebbezés (C-741/18 P. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

— nyilvánítsa a fellebbezést elfogadhatónak és megalapozottnak, következképpen a Törvényszék (hetedik tanács) T-708/17. sz., OPS Újpesti Csökkentmunkaképességűek Ipari és Kereskedelmi Kft. (OPS Újpest Kft.) kontra Bizottság ügyben 2018. szeptember 28-án hozott és a fellebbezővel 2018. október 2-án közölt végzését helyezze hatályon kívül;

— továbbá kéri, hogy a második, harmadik és negyedik elfogadhatatlansági kifogásban való döntés érdekében a Bíróság az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé;

valamint kéri, hogy az elsőfokú eljárás alperesét kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére, azonban a Törvényszék elé történő visszautalás esetén az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viseléséről jelenleg ne határozzon, hanem arról a végleges ítélet rendelkezzen.

Jogalapok és fontosabb érvek:

1. jogalap

A felperes álláspontja szerint a jogbiztonság elve megköveteli, hogy az érdekeltek pontosan megismerjék a rájuk vonatkozó szabályozás által számukra előírt kötelezettségek terjedelmét, ami kizárólag a szóban forgó szabályozásnak a címzett hivatalos nyelven történő szabályszerű közlése révén biztosított.

A nem szabályszerűen közölt jogi aktus esetében a kézbesítés megtörténtéhez kötött eljárási határidő kezdete az első szabályszerű kézbesítés időpontja alapján határozandó meg.

2. jogalap

Amennyiben az eljárás során az alperes részéről hivatkozás történik arra, hogy a kereset azért nem elfogadható, mert a megsemmisíteni kért határozatok nem minősülnek végleges határozatnak azon okból, mivel a vizsgálat még folyamatban van, akkor az e tárgyban való bírósági döntésnek meg kell előznie a más elfogadhatósági kérdésekben való döntést.

VIII. A T-710/17. sz., Lux-Rehab Foglalkoztató Non-Profit Kft. (Lux-Rehab Non-Profit Kft.) kontra Európai Bizottság ügyben 2018. szeptember 28-án a Törvényszék (hetedik

³² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Gazdasági ügyszak 13. sz. alatt.

tanács) által hozott végzés ellen a Lux-Rehab Foglalkoztató Non-Profit Kft. (Lux-Rehab Non-Profit Kft.) által 2018. november 30-án benyújtott fellebbezés (C-747/18 P. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

Fellebbezésében a Lux-Rehab Non-Profit Kft. azt kéri, hogy a Bíróság

- nyilvánítsa a fellebbezést elfogadhatónak és megalapozottnak, következésképpen a Törvényszék (hetedik tanács) T-710/17. sz., Lux-Rehab Non-Profit Kft. kontra Európai Bizottság ügyben 2018. szeptember 28-án hozott és a fellebbezővel 2018. október 2-án közölt végzését helyezze hatályon kívül;
- továbbá kéri, hogy a második és negyedik elfogadhatatlansági kifogásban való döntés érdekében a Bíróság az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé;
- valamint kéri, hogy az elsőfokú eljárás alperesét kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére, azonban a Törvényszék elé történő visszautalás esetén az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viseléséről jelenleg ne határozzon, hanem arról a végleges ítélet rendelkezzen.

Jogalapok és fontosabb érvek:

1. jogalap

A felperes álláspontja szerint eljárási jogainak védelmére hivatkozást megalapozza, ezáltal érintett félnek kell tekinteni őt az esetben, ha keresete a 659/1999 rendelet (1) 4. cikkének (3) bekezdésén alapuló, kifogást nem tartalmazó határozat megsemmisítésére irányul, valamint a keresetben a jogvédelemre hivatkozás hallgatólágosan, az utalás szintjén benne foglaltatik.

2. jogalap

Amennyiben a Törvényszék értelmezte a kereset mellékletét és ezen értelmezésre alapozva érdemi döntést is hozott, akkor nem hivatkozhat alappal arra, hogy nem kötelessége megkeresni és azonosítani a felperes által a mellékletben hivatkozott jogalapokat.

A Törvényszék részéről annak megkövetelése, hogy a felperes mutassa be a versenytorzító hatásnak a helyzetére gyakorolt „konkrét és kézzelfogható hatását”, és ezáltal igazolja a megtámadott jogi aktussal való közvetlen érintettségét, a helyzet ténybeli értékelésébe csap át. Ezzel elferdíti a közvetlen érintettség feltételét.

3. jogalap

Amennyiben az eljárás során az alperes részéről hivatkozás történik arra, hogy a megtámadott határozatok azért nem támadhatók meg, mert nem minősülnek végleges határozatnak azon okból, mivel a vizsgálat még folyamatban van, akkor az e tárgyban való bírósági döntésnek meg kell előznie a más elfogadhatósági kérdésekben való döntést.

IX. A T-713/17. sz., Motex Ipari és Szolgáltató Rehabilitációs Kft. (Motex Kft.) kontra Európai Bizottság ügyben 2018. szeptember 28-án a Törvényszék (hetedik tanács) által hozott végzés ellen a Motex Ipari és Szolgáltató Rehabilitációs Kft. (Motex Kft.) által 2018. november 30-án benyújtott fellebbezés (C-748/18 P. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

Fellebbezésében a Motex Kft. azt kéri, hogy a Bíróság

- nyilvánítsa a fellebbezést elfogadhatónak és megalapozottnak, következésképpen a Törvényszék (hetedik tanács) T-713/17. sz., Motex Ipari és Szolgáltató Rehabilitációs Kft. (Motex Kft.) kontra Európai Bizottság ügyben 2018. szeptember 28-án hozott és a fellebbezővel 2018. október 1-én közölt végzését helyezze hatályon kívül;

- továbbá kéri, hogy a második és negyedik elfogadhatatlansági kifogásban való döntés érdekében a Bíróság az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé;
- valamint kéri, hogy az elsőfokú eljárás alperesét kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére, azonban a Törvényszék elé történő visszautalás esetén az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viseléséről jelenleg ne határozzon, hanem arról a végleges ítélet rendelkezzen.

Jogalapok és fontosabb érvek:

1. jogalap

A felperes álláspontja szerint eljárási jogainak védelmére hivatkozást megalapozza, ezáltal érintett félnek kell tekinteni őt az esetben, ha keresete a 659/1999 rendelet (1) 4. cikkének (3) bekezdésén alapuló, kifogást nem tartalmazó határozat megsemmisítésére irányul, valamint a keresetben a jogvédelemre hivatkozás hallgatolagosan az utalás szintjén benne foglaltatik.

2. jogalap

Amennyiben a Törvényszék értelmezte a kereset mellékletét és ezen értelmezésre alapozva érdemi döntést is hozott, akkor nem hivatkozhat alappal arra, hogy nem kötelessége megkeresni és azonosítani a felperes által a mellékletben hivatkozott jogalapokat.

A Törvényszék részéről annak megkövetelése, hogy a felperes mutassa be a versenytorzító hatásnak a helyzetére gyakorolt „konkrét és kézzelfogható hatását”, és ezáltal igazolja a megtámadott jogi aktussal való közvetlen érintettségét, a helyzet ténybeli értékelésébe csap át. Ezzel elferdíti a közvetlen érintettség feltételét.

3. jogalap

Amennyiben az eljárás során az alperes részéről hivatkozás történik arra, hogy a megtámadott határozatok azért nem támadhatók meg, mert nem minősülnek végleges határozatnak azon okból, mivel a vizsgálat még folyamatban van, akkor az e tárgyban való bírósági döntésnek meg kell előznie a más elfogadhatósági kérdésekben való döntést.

X. 2018. december 30-án benyújtott kereset (T-763/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- elsődlegesen állapítsa meg, hogy a 2011. július 20-i SA. 29432 – CP 290/2009 – Magyarország – „Diszkriminatív szabályozás miatt vélelmezett jogszerűtlen támogatás a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatban” bizottsági határozat (a továbbiakban: elsődlegesen megtámadott határozat) semmis;
- másodlagosan állapítsa meg, hogy a 2017. január 25-i SA.45498 (FC/2016) – „Az OPS Újpest-lift Kft. panasza a 2006 és 2012 között megváltozott munkaképességű munkavállalókat alkalmazó vállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokkal kapcsolatosan” bizottsági határozat (a továbbiakban: másodlagosan megtámadott határozat) semmis;
- a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresetének alátámasztása érdekében a felperes kereseti kérelmenként egy-egy jogalapra hivatkozik.

1. Az elsődleges kereseti kérelem alapját képező jogalap: téves jogalkalmazás és a rendelkezésre álló bizonyítékok téves értékelése

A magyar hatóságok az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésével jogellenes állami támogatást nyújtottak 21 kedvezményezett vállalkozásnak, amelyek a felperes versenytársai. E

támogatás nem csupán a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazása folytán felmerülő többletköltségekre vonatkozott, hanem a kedvezményezett vállalkozások összköltségét finanszírozta, ezáltal torzítva a versenyt. Az elsődlegesen megtámadott határozatban a Bizottság megállapította, hogy a kedvezményezett vállalkozásoknak nyújtott támogatás együttes összege nem haladja meg az általános csoportmentességi rendelet (1) 41. és 42. cikke értelmében nyújtható teljes támogatási összeget, következésképpen a kifogásolt támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése értelmében eleve összeegyeztethető a belső piaccal. Az elsődlegesen megtámadott határozat érintetlenül hagyja a támogatást odaítélő nemzeti intézkedéseknek a felperessel szembeni káros hatásait, ezáltal pedig sérti az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján a felperest megillető eljárási jogokat.

2. A másodlagos kereseti kérelem alapját képező jogalap: téves jogalkalmazás és a rendelkezésre álló bizonyítékok nyilvánvaló elferdítése

A Bizottság tévesen alkalmazta a jogot és nyilvánvalóan elferdítette a rendelkezésre álló bizonyítékokat, amikor a másodlagosan megtámadott határozatban megállapította, hogy az OPS Újpest-lift Kft. panasa nem tartalmaz olyan új jogi vagy ténybeli elemeket, amelyek változtatnának az SA. 29432 – CP 290/2009. sz. ügy kapcsán a Bizottság által kialakított értékelésen. A másodlagosan megtámadott határozat érintetlenül hagyja a támogatást odaítélő nemzeti intézkedéseknek a felperessel szembeni káros hatásait, ezáltal pedig sérti az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján a felperest megillető eljárási jogokat.

XI. Törvényszék 2019. január 16-i végzése – Szécsi és Somossy kontra Bizottság (T-331/18. sz. ügy)

1) A Törvényszék a keresetet mint elfogadhatatlant elutasítja.

2) A Törvényszék Szécsi Istvánt és Somossy Nórát kötelezi a költségek viselésére.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.II.1.138/2018/8.

I. Az embercsempészség annyi rendbeli, ahány államhatár átlépéséhez nyújt segítséget az elkövető.

II. A Be. XCIV. Fejezete (671. §-675. §) úgynevezett "Egyszerűsített felülvizsgálat" keretében utalja annak az eljárásnak a lefolytatását, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett - többek között - az előzetes fogvatartás beszámításáról (Be. 671. § 6. pont).

A Btk. 353. § (1) bekezdése szerint az embercsempészség büntettét az követi el, aki államhatárnak más által a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítséget nyújt.

A felülvizsgálat során irányadó tényállás szerint a terhelt öt szír állampolgárságú, azaz harmadik országbeli személynek két államhatár – a magyar-osztrák, és az osztrák-német határ – átlépéséhez nyújtott ismeretlen társaival segítséget azzal, hogy sofőrként Németországba szállította (volna) őket. Ott kapta volna meg az előre, személyekre, a németországi célállomásig meghatározott szállítási díjat is.

Az embercsempészség elkövetési magatartása a segítségnyújtás ahhoz, hogy más, az elkövetőtől különálló személy valamely állam határát a jogszabályi rendelkezések megszegésével átlépje.

Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény az államhatár átlépésének feltételei címszó alatt a 11. §-ában úgy rendelkezik, hogy az államhatárt nemzetközi szerződésben és törvényben meghatározott feltételekkel – ha nemzetközi szerződés vagy az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa kivételt nem tesz – a forgalom számára megnyitott, a forgalom jellegének megfelelő közúti, vasúti, vízi vagy légi határátkelőhelyen vagy a határátlépési ponton, ellenőrzés

mellett szabad átlépni.

E §-hoz fűzött miniszteri indokolás szerint az államhatár átlépésének feltételeit az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének létrehozásáról szóló 562/2006/EK rendelet (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) határozza meg, ezért e feltételek megfogalmazását a törvény nem is ismétli meg. Ennélfogva az unió rendeletében foglaltakat – a Btk. keretjogszabályát kitöltő jogi háttérszabályként – az embercsempészség megfelelő tényállási elemének a beazonosítása során is alkalmazni kell.

Az Európai Parlament és a Tanács 562/2006/EK rendelete minden olyan személyre alkalmazandó, aki átkel az Európai Unió valamely tagállamának belső, vagy külső határán.

Az EK rendelet 20. cikke rendelkezik a belső határok átlépéséről. A szerint a belső határokat bármely ponton át lehet lépni anélkül, hogy személyellenőrzésre kerülne sor, függetlenül az adott személy állampolgárságától. Az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában foglalt szabályozás beemelésével tehát a törvény a belső határokon a határátlépést nem köti határátkelőhelyekhez és személyellenőrzéshez, mint a külső határok esetében. Ez a szabály mindenkire, azaz nem csak az uniós állampolgárokra, hanem bármely ország állampolgárára vonatkozik.

A Schengeni Egyezményhez csatlakozott államok nem mondtak le szuverenitásukról. A schengeni belső határokon nem az államhatár szűnt meg, csupán az állandó ellenőrzés.

A schengeni térségbe történő belépésre és e térségben tartózkodásra vonatkozó szabályokat csak részben szabályozza az Európai Unió. A huzamos tartózkodás szabályozása tagállami hatáskörbe tartozik.

Az államhatárról szóló törvény 11. §-a a beutazási feltételek alól nem ad felmentést. A harmadik országbeli állampolgárnak nem csak a külső határokon kell megfelelnie a határátlépés feltételeinek, hanem minden egyes tagállam belső határán külön-külön is.

Az Európai Parlament és a Tanács 562/2006/EK rendeletének 5. cikke határozza meg, hogy milyen beutazási feltételeknek kell megfelelnie a harmadik országbeli állampolgároknak a külső határok átlépésekor hat hónapon belül három hónapot meg nem haladó tartózkodás esetén. Ezek közül a Kúria csak hármat emel ki. Érvényes úti okmánnyal kell rendelkezniük, szükség esetén érvényes vízummal, illetve tartózkodási engedéllyel, igazolniuk kell a tervezett tartózkodás célját, és megfelelő anyagi fedezettel kell rendelkezniük. Helyesen hivatkozott jelen ügyben a másodfokú bíróság az Európa Tanács 539/2001/EK. rendelete I. számú melléklet 1. pontjára, amely szerint a szíriai állampolgárok az 1. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok külső határainak átlépésekor vízumkötelezettség alá esnek.

Amint arra fentebb már utalás történt, az embercsempészség elkövetési magatartása az ahhoz történő segítségnyújtás, hogy más, az elkövetőtől különálló személy valamely állam határát a jogszabályi rendelkezések megszegésével átlépje.

Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény 11. §-ára is figyelemmel bárki úgy léphet be Magyarország területére, hogy a törvényben, az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában és nemzetközi szerződésben meghatározott határátlépési feltételekkel rendelkezik. Ez a szabály mind a külső mind a belső határon egyaránt irányadó. Belső határ esetében abból kiindulva, hogy csak a határellenőrzés szűnt meg, nem maga az államhatár.

A belépési feltételek hiányának legkézzelfoghatóbb esete lehet, hogy az átlépő nem rendelkezik érvényes úti okmánnyal, vagy adott esetben hamis, hamisított okmányokkal lépi át, illetve kísérli meg átlépni az államhatárt. A határátlépéshez szükséges feltételek hiányában az államhatár átlépése jogellenes.

Ha az adott ország területére való belépés szükséges feltételei az államhatár átlépésekor nincsenek meg, akkor az ország területére való belépés is jogellenes, függetlenül attól, hogy az államhatáron van-e ellenőrzés, vagy nincs. Az ellenőrzés hiánya ugyanis nem azonos az engedéllyel.

Minderre tekintettel a határ átlépésére jogosító érvényes úti okmánnyal nem rendelkező harmadik ország állampolgárának történő segítségnyújtás ahhoz, hogy más schengeni tagállamba beutazzon,

alkalmas lehet az embercsempészás bűncselekményének a megállapításához. A segítséget nyújtó személy büntetőjogi felelőssége megállapítható az embercsempészás bűncselekményében, ha tudja, hogy olyan személynek nyújt segítséget, aki nem rendelkezik érvényes úti okmánnyal (vízum vagy tartózkodási engedély), mégis az a szándéka, célja, hogy másik schengeni tagországba bejusson. Ehhez nem szükséges a belső határ megközelítése.

Az embercsempészás nem csak az államhatár közelében követhető el, hanem bárhol az országban, sőt Magyarország területén kívül is, feltéve, hogy e magatartás valamely állam államhatárának a jogellenes átlépését segíti.

A schengeni belső határok átlépéséhez nyújtott segítség értelemszerűen csak akkor valósíthat meg embercsempészt, ha harmadik országbeli állampolgároknak nyújtják, miután az uniós állampolgárok rendelkeznek a szabad mozgás jogával és az nem az úti okmányukon, személyi igazolványukon alapul, hanem az állampolgárságukból következik.

A jelen felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben a terhelt az irányadó tényállás szerint a schengeni övezet tagállamaiban történő tartózkodásra jogosító okmányokkal nem rendelkező ún. harmadik országbéli (szír) állampolgároknak ahhoz nyújtott segítséget a társaival együtt, hogy Ausztrián keresztül jogellenesen Németországba, Münchenbe juthassanak. Magatartásával egyidejűleg két állam, Ausztria és Németország államhatárának a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez nyújtott segítséget Magyarországon.

Mindezekre tekintettel – amint arra a Legfőbb Ügyészség is hivatkozott átiratában – helyes a dr. Belovics Ervin, dr. Molnár Gábor Miklós, dr. Sinku Pál által készített Büntetőjog II. Különös Rész hatodik, hatályosított kiadás (HVG-orac Lap- és Könyvkiadó Kft. 2018) 638. oldalán a 7. pontban adott jogértelmezés, amely szerint az embercsempészás annyi rendbeli, ahány államhatár átlépéséhez az elkövető segítséget nyújt.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.I.35.220/2018/9.

A követelésvásárlások üzletszerűségének vizsgálatakor az ügyleteket együttesen és egymásra tekintettel kell értékelni. Adott esetben nem releváns körülmény a pénzügyi tevékenység alanyai közötti egyéb jogviszonyok természete, és az ügyletek pénzügyi forrása. A Hpt. alkalmazhatóságát nem a követelésvásárlással érintett adós székhelyéhez, hanem a követelésvásárlás lényeges körülményeihez képest kell meghatározni. A követelések magyar székhelyű hitelezőktől való megvásárlása esetén a szerződések Magyarországon teljesülnek.

A felülvizsgálati kérelem előzetes döntéshozatal kezdeményezését érintő előadása kapcsán a Kúria a 2006/123/EK irányelv (a továbbiakban: Szolgáltatási irányelv) Preambulumának (18) pontját alkalmazta. Eszerint a pénzügyi szolgáltatásokat ki kell zárni ezen irányelv hatálya alól, mivel e tevékenységek külön közösségi jogszabályok tárgyát képezik, amelyek célja – ehhez az irányelvhez hasonlóan – a szolgáltatások valódi belső piacának megvalósítása. Ez a kizárás ennél fogva minden banki, hitelezési, biztosítási – beleértve a viszontbiztosítást –, foglalkozási vagy magánnyugdíj, értékpapír, befektetési alapokkal kapcsolatos, fizetési és befektetési tanácsadás jellegű szolgáltatást érint, beleértve a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (4) I. mellékletében felsorolt szolgáltatásokat.

A Szolgáltatási irányelv tárgyi hatályát érintő egyértelmű rendelkezése folytán sem az aktív, sem a passzív pénzügyi szolgáltatásra nem alkalmazhatók szabályai. A Szolgáltatási irányelv felperes esetében csak akkor lenne alkalmazható, ha tevékenysége nem minősülne pénzügyi szolgáltatásnak. A magyar pénzügyi tevékenységi kör szabályozása az eltérő tárgyi hatály miatt nem ütközhet a Szolgáltatási irányelv szabályaiba. Az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes kezdeményezését, és a Kúria ugyanezen okból nem adott helyt az indítványnak.

Kfv.I.35.236/2018/5.

A felperest terhelő bizonyítás Közösségi termékértékesítés esetén.

Az alperesi határozat a közösségi termékértékesítés kapcsán állapította meg a felperes terhére adókülönbözetest, az eljárásjogi kérdéseket követően az elsőfokú bíróság is ebben a kérdésben folytatta le az érdemi bírósági felülvizsgálatot.

A Kúria több ítéletében kifejtette, hogy az Európai Unió Bírósága a Közösségen belüli áfa ügyekben, ahol legkevesebb két közösségi tagállam érintett, a belföldi értékesítésektől eltérően közelíti meg a levonási jog jogosultjának helyzetét. A két terület közös kiindulási pontja, hogy a gazdasági esemény maradéktalan megvalósulása, mint objektív feltétel bekövetkezése esetén fel sem merül az EU Bíróság által megfogalmazott szubjektív elemek vizsgálandósága. A két értékesítési kör közötti alapvető eltérés pedig abban ragadható meg, hogy míg a belföldi ügylethez kapcsolódóan az vizsgálandó, hogy az adózó tudta, vagy tudhatta-e, hogy adókijátszásra irányuló ügyletben vesz részt, addig a Közösségen belüli értékesítés esetén az adókijátszásban való aktív magatartás hiánya esetén is fennállhat az adózói felelősség. A Közösségen belüli termékértékesítés adómentessége ugyanis megtagadható akkor, ha az érintett adózó nem tett meg minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adókijátszásban való részvételt, amivel komoly bizonyítási teher kerül a termékek értékesítőire. A belföldi ügyletek esetén az adózó tudati elemeinek vizsgálata és bizonyítása az adóhatóságot terheli.

A közösségi termékértékesítés kapcsán az adózók által teljesítendő követelményrendszert a nemzeti szabályozás egyértelműen tartalmazza. Az 2007. évi CXXVII. tv. (a továbbiakban: Áfa tv.) 89.§ (1) bekezdése alapján mentes az adó alól - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző vagy - bármelyikük javára - más végzi, egy olyan másik adóalany, aki (amely) ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek. Az Art. 99.§ (2) bekezdése szerint, ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani.

A Közösségen belüli adómentes értékesítéshez kapcsolódó beszerzések utáni levonási jog lehetőségét az Áfa tv. 121.§ b) pontja teremti meg: az előzetesen felszámított adó levonásának joga megilleti az adóalanyt akkor is, ha a terméket, szolgáltatást a 89. és 92.§, a 93.§ (2) bekezdése, valamint a 98-117.§-ok szerint adómentes termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja. Az Áfa tv. rendelkezéseinek következtében a Közösségi termékértékesítés „mentessége” nem felel meg a klasszikus adójogi mentességi szabályoknak, azt azonban nem vitatható, hogy a szabályozás a levonási jog biztosításával adókedvezményt nyújt. Ennek következtében a felperes terhelő bizonyítási kötelezettséget az Art. 99.§ (2) bekezdése szerint kell vizsgálni.

A felperes terhelő bizonyítás kapcsán a nemzeti szabályozás nem tartalmaz a hatodik, illetve HÉA irányelv szabályaihoz képest többletet. A C-184/05. számú (Twoh International BV) ügyben hozott ítéletben az Európai Bíróság egyértelműen kinyilvánította, hogy „A közösségi jog korlátait tiszteletben tartja az az elv, amely szerint az adózás alóli kivételhez vagy mentességhez való jog bizonyítása azt a személyt terheli, aki a jogra hivatkozik. Így a hatodik irányelv 28. cikke A része a) pontja első bekezdésének alkalmazásában a termékértékesítőre hárul annak bizonyítása, hogy teljesülnek a jelen ítélet 23. pontjában említett mentességi feltételek.” (26. pont) Ugyanezen ítéletében az EU Bíróság azt is megfogalmazta, hogy „a kölcsönös segítségnyújtásról szóló irányelvet és a közigazgatási együttműködésről szóló rendeletet nem azért fogadták el, hogy a tagállamok adóhatóságai közötti információcsere-rendszert vezessenek be, amely lehetővé tenné az olyan adóalany által végrehajtott termékértékesítések közösségen belüli jellegének megállapítását, aki maga nem tud e célból megfelelő bizonyítékokkal szolgálni.” (34. pont)

A felperes felülvizsgálati kérelemben hivatkozott a 33/2015. számú közigazgatási elvi határozatra, mely szerint a tisztességes eljárás elemét képező fegyveregyenlőség elve a bizonyítékok beszerzése körében a közigazgatási eljárásban a hatóságra és az ügyfélre is vonatkozik. Nem lehet azonban

eltekinteni attól, hogy míg a klasszikus adóigazgatási eljárásokban az Art. 97.§ (4) bekezdése folytán az elsődleges bizonyítási kötelezettség az adóhatóságon nyugszik, és az adózóknak csak az így megállapítottakkal szemben kell bármilyen bizonyítást felajánlani, addig az Art. 99.§ (2) bekezdése alapján először az adózónak kell megfelelő bizonyítékokkal szolgálni a közösségi termékértékesítés megtörténtétől, és az adóhatóságnak ezen bizonyítékok megalapozottságát kell értékelni. A fegyveregyenlőség követelménye csak ebben logikai sorban alkalmazható.

Az Art. 99.§ (2) bekezdésében megfogalmazott „okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani” elvárás kétségtelenül nem tartalmazza az Art. 109.§ szerinti szigorúbb „hitelt érdemlőségre” vonatkozó követelményt. Ez azonban nem változtat azon, hogy az adózónak a közösségi termékértékesítés tényleges megtörténtét kell igazolni. A [33] pontban már hivatkozott C-184/05. számú ítélet 23. pontja szerint a Bíróság a ... Teleos és társai ügyben hozott ítéletének 42. pontjában úgy ítélte meg, hogy a mentességhez szükséges, hogy a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog átszálljon a vevőre, és az értékesítő igazolja, hogy e terméket feladták vagy elszállították egy másik tagállamba, és a termék e feladás vagy szállítás során ténylegesen elhagyja a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét.

Azt a követelményt, hogy a termék a feladás következtében elhagyta Magyarország területét a felperes a CMR-ekkel kívánta bizonyítani. Az alperes az Art. szabályainak megfelelően vizsgálhatta, hogy az okmányok ezen állítása valós-e, ezt a fuvarozó, illetőleg az elektronikus útdíj fizetés alapján a jármű útvonala igazolja-e. Az EU Bíróság már érintett C-409/04. számú, közösségi termékértékesítéshez kapcsolódó Teleos ügyben hozott ítéletének 65. pontja szerint nem ellentétes a közösségi joggal, ha azt követelik az értékesítőtől, hogy hozzon meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókijátszáshoz (lásd a „körhinta” jellegű adókijátszás tekintetében a fent hivatkozott Federation of Technological Industries és társai ügyben hozott ítélet 33. pontját, valamint a Kittel és Recolta Recycling ügyben hozott ítélet 51. pontját). Az ésszerűen elvárható intézkedések kapcsán a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott C-446/15 Signum Alfa ügyben hozott ítélet sem tartalmaz más-, vagy többet követelményt.

Az ésszerűen elvárható követelmények kapcsán kiemelendő, hogy a felperes saját ügyvezetőjének, a nyilatkozatai szerint a perbeli augusztusi időszakban nem volt jelen a J.Bt-nél a felrakodásakor, amikor az árut innen elszállították. A felperes részéről senki nem ellenőrizte az áru elszállítását, a fuvarszköz és a CMR tartalma közötti, felperes által állított egyezőséget. Az S.r.o-val kötött szerződés szerint a szlovák cégnek augusztus hónapra meg kellett volna küldeni bevallását, de erre nem került sor, és azt a felperes sem kérte el. Az S.r.o. egyébként erre a hónapra nem is nyújtott be bevallást. Míg a június-július hónapok esetében a felperesi ügyvezető még úgy nyilatkozott, hogy a felrakodásokat, így a szállító járművet is, ellenőrizte, addig a 2013. augusztus hónapra már nem állapítható meg, hogy a felperes minden ésszerűen elvárható intézkedést megtett volna annak érdekében, hogy a közösségi termékértékesítés kapcsán ne kerüljön sor tiltott adókijátszásra. Az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy minderről a felperesnek tudnia kellett volna, amennyiben a tőle elvárható intézkedést megteszi. Az elvárás nem lépte túl az ésszerűség határait.

Kfv.I.35.248/2018/6.

Az Áfa tv. 55. § (2) bekezdésében szabályozott feltételek teljesülése esetén végrehajtott számla korrekció jogszerű, nem lehet megtagadni arra figyelemmel, hogy a számla kiállítására fiktív ügylet keretében került sor, mivel a jogszabály ilyen tartalmú kitéletet nem tartalmaz. Nem lehet haladéktalanságot kizáró körülményként értékelni a rendes és rendkívüli jogorvoslatok igénybevételét.

A hozzáadott értékadó rendszer meghatározó elve a semlegesség. Az 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa tv.) 55 §-a az adófizetési kötelezettség keletkezését szabályozza, annak a fő szabályát rögzíti, hangsúlyozva, hogy a tényállásszerű megvalósulás, valójában a teljesítés az ami az adófizetési kötelezettséget kiváltja. Az Áfa tv. 55. § (2) bekezdése első mondata a 2006/112 EK Irányelvvel (a továbbiakban: HÉA Irányelv) összhangban rögzíti, hogy adófizetési kötelezettség keletkezik abban az esetben is, ha teljesítés hiánya ellenére számlakibocsátás történik. A szabályozás célja az adólevonási jogból esetlegesen következő adóbevétel-kiesés veszélyének elhárítása,

közpénzügyi sérelem kiküszöbölése. Azonban épp a héa semlegességének biztosítása érdekében- ha ilyen veszély nem áll fenn, -lehetőséget kell adni a jogtalanul felszámított áfa helyesbítésére.

A teljesítés hiányában kiállított számlák joghatása alóli mentesüléshez szükséges eljárást a HÉA irányelv nem szabályozza, annak feltételeinek meghatározását a tagállamra bízza. Ennek a kötelezettségének eleget tett a jogalkotó az Áfa tv. 55. § (2) bekezdésében szabályozott feltételek megalkotásával. A felek közötti valós szerződéses kapcsolatban bekövetkező módosulásra, megszűnésre vonatkozóan az Áfa tv. 77-78. §-ai tartalmazzak előírásokat a számla érvénytelenítésével kapcsolatban. A két tényállás eltérő szabályozásából adódóan téves az alperesnek az az álláspontja, hogy a valós megállapodás, teljesítés nélküli számlák érvénytelenítésére az Áfa. tv. nem ad lehetőséget, éppen ez az a jogszabályhely amely megteremti ennek alapját, a feltételek között az a kitétel, hogy a fiktív számla nem érvényteleníthető, nem szerepel.

Az Áfa tv. 55. § (2) bekezdése kettős és konjunktív feltételt tartalmaz. Az első szerint a számla kiállítójaként szereplő személyt bizonyítási kötelezettség terheli vagy abban a kérdésben, hogy a számlakibocsátás ellenére teljesítés nem történt, vagy abban, ha teljesítés történt ugyan, de azt más teljesítette. A bizonyításnak értelemszerűen a számla kiállítója és befogadója közötti kapcsolatra nézve kell megtörténnie. A törvényszöveg ilyen megfogalmazása hiányában a bizonyítás szempontjából nincs annak jelentősége, hogy a teljesítés hiányát az adóhatóság tárta fel a számlabefogadónál végzett vizsgálat során. A felperes rendelkezésére állt az a bírósági döntés mely az a.) pontban írt feltétel teljesülését igazolta, míg a második feltétel, vagyis az érvénytelenítő számla kibocsátása is vitathatatlanul megtörtént.

A jogszabályhelyben előírt haladéktalanság követelménye vonatkozásában a Kúria álláspontja az, hogy alkotmányos jogelv, hogy a jogorvoslat igénybevétele nem szolgálhat senkinek a hátrányára. Nem lehet tehát haladéktalanságot kizáró körülményként értékelni azt, hogy a felperes nem az adóhatósági eljárás lezárását követően gondoskodott a számla helyesbítéséről, hanem bevárta a számlabefogadó által kezdeményezett rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárás befejezését.

Az Európai Unió Bíróság már több döntésében foglalkozott a jogtalanul felszámított adó kiigazíthatóságának feltételeivel. Így többek között a C-566/07 Stadeco ügyben kimondta:” [...]a HÉA semlegességének biztosítása érdekében a tagállamok belső jogrendjükben előírhatják, hogy kiigazítható a jogtalanul felszámított adó, ha jóhiszeműen járt el a számla kiállítója.(36.pon) Mindazonáltal, ha a számla kiállítója időben és teljes mértékben elhárította az adóbevétel-kiesés veszélyét, a HÉA-semlegesség elve megköveteli, hogy a jogtalanul felszámított adót anélkül helyesbíteni lehessen, hogy a tagállamok az ilyen helyesbítést a szóban forgó számla kiállítójának jóhiszeműségétől tehesék függővé (lásd a fent hivatkozott Schmeink & Cofreth és Strobel ügyben hozott ítélet 58. pontját, valamint a fent hivatkozott Karageorgou és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 50. pontját). (37.pont) Ez a helyesbítés továbbá nem függhet az adóhatóság diszkrecionális jogkörétől (a fent hivatkozott Schmeink & Cofreth és Strobel ügyben hozott ítélet 68. pontja). (38.pont)

A C-138/12 Rusedespred ügyben megismételte a Stadeco ügyben kimondottakat és azt is rögzítette döntésének 33. pontjában, ha az adóhatóság jogerősen megtagadta a vitatott számla címzettjétől az adólevonáshoz való jogot, az adóbevétel kiesés e joggyakorlásával kapcsolatos veszélye teljes mértékben elhárult. Ez igaz a perbeli tényállásra is, hiszen a számlabefogadónál a visszaigénylés jogszerűtlenségének megállapítása következtében visszafizetési kötelezettség került előírásra, melynek teljesítése az adóhatóság által nem vitatottan megtörtént, így adóbevétel kiesés a számla helyesbítésével nem következik be. A számlakibocsátó jóhiszeműsége feltételként nem került előírásra, így ennek megléte vagy hiánya a jogvita megítélésére kihatással nincs.

Kfv.V.35.481/2018/5.

Adókiátszásra irányuló beszerzésről kiállított számlára adólevonási jog nem alapítható, ha a felperes tudott a számlázási láncolat működtetéséről.

A Kúria megállapította, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott az adóhatósági határozatok

semmisségére.

A 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) kifogásban megjelölt 121. § (1) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a döntést meg kell semmisíteni, ha az ügy nem tartozik az eljáró hatóság hatáskörébe vagy illetékességébe.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi-Polgári Jogegységi Tanácsa az 1/2019. KMPJE jogegységi határozatában megállapította, hogy a közigazgatási határozat semmisségét a Ket. 121. § (1) bekezdésében, valamint külön törvényben meghatározott okok alapozzák meg, a semmisségi okok köre jogértelmezéssel nem bővíthető.

A perbeli esetben az elsőfokú határozatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: NAV tv.) 9. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a hatáskör gyakorlója hozta, a kiadmányozó a hatósági szervezetben kialakított munkamegosztásnak megfelelően az ellenőrzési igazgatóhelyettes volt. A másodfokú határozatot a NAV tv. 12. § (3) bekezdése és a központi igazgatási szervekről, a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 5. § (2) bekezdése alapján a szerv vezetője, az igazgató, saját hatáskörében eljárva hozta és ő is kiadmányozta. A hatáskör hiánya miatti semmisségi ok tehát sem az első-, sem a másodfokú határozatok esetében nem áll fenn.

Az 1/2019. KMPJE szerint a Ket. 72. § (1) bekezdés f) és g) pontjának megsértését a bíróság erre irányuló kereset alapján vizsgálhatja. A felperes keresetlevelében ezt a jogszabálysértést nem jelölte meg, az elsőfokú bírósági eljárásnak tehát ennek vizsgálata nem volt tárgya. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát végzi. A felperes által elsőként a rendkívüli jogorvoslati kérelemben megjelölt jogszabálysértés elbírálására ezért nem is volna lehetőség.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság – semmisségi ok hiányában - helytállóan végezte el az ügy érdemi törvényességi vizsgálatát.

Az alperes határozatában nem vitatta, hogy a számlakibocsátó és a számlázási láncolat tagjai érvényes adószámmal rendelkeztek, a számlák alakilag kifogástalanok voltak, és az azokon szereplő processzorok a felperesnek leszállításra, majd általa értékelésre kerültek. A felperes a perben nem tette kétségessé, hogy az alperes által feltárt számlázási láncolaton érkezett hozzá az áru, továbbá nem vitatta a láncolat megelőző tagjai működésével kapcsolatban feltárt tényeket sem. Az alperes keresetben vitatott megállapítása szerint azonban a felperes tudott, illetve tudhatott arról, hogy a láncolatban előtte szereplő tagok tevékenysége tényleges gazdasági cél helyett az adólevonási jog megteremtésére irányult.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma 5/2015. (IX.26.) KMK véleményének 2. pontjában kimondta, hogy „Ha a gazdasági esemény megvalósult, de nem a számlában szereplő felek között, akkor – a tényállás függvényében – vizsgálni lehet, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve tudnia kellett volna-e az adókijátszáról, adócsalásról”

A KMK vélemény az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) ítélkezési gyakorlatra, - különösen a C-80/11 és C-142/11 egyesített ügyekben és a C-18/13 ügyben hozott ítéletekre - utalva rögzítette, hogy a jogkövetkezményeket illetően nincs különbség a között, ha az adóalany követ el adókijátszást, vagy ha tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az ügylettel adócsalásra irányuló ügyletben vesz részt. Mindkét esetben is őt az adókijátszás résztvevőjének kell tekinteni. Ennek feltétele, hogy az ügylethez fűződő tudattartalmát az adóhatóság bizonyítsa. A tudattartalom vizsgálata során az ügylet megkötésének, lebonyolításának körülményeire vonatkozó bizonyítékoknak, a felek képviselői nyilatkozatainak elsődleges jelentősége van.

Az elsőfokú bíróság a felperesi tudattartalom vizsgálatakor pontosan megjelölte az alperesi határozat általa elfogadott megállapításait. E körben a Kúria kiemelte, hogy a hivatalos disztribútori ár alatti beszerzés, az áru szokásos raktározási eljárás alóli kivonása, az áru tételes átvételének elmaradása, a számlakibocsátó ügyletben való érdemi közreműködésének hiánya, a számlakibocsátó és a felperes által megbízott két, azonos helyen működő logisztikai társaság működésének összefonódása, és az a körülmény, hogy a számlakibocsátó a felperes javaslatára bízta meg a másik logisztikai társaságot, mind olyan bizonyított tény, amelyekre alapozva kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes tudott arról, hogy adókijátszásra irányuló ügyleteket bonyolít.

Kfv.VI.37.656/2018/9.

Nem állítható ki tartózkodási kártya annak a személynek, akinek Magyarországon tartózkodása súlyos veszélyt jelent a közrendre és közbiztonságra.

A 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmvtv.) 14. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az EGT-állampolgár vagy a családtag tartózkodási joga megszűnik, ha a tartózkodási jog gyakorlásának feltételeit már nem teljesíti. A 15. § (3) bekezdése szerint a tartózkodási jog megszűnése esetén a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag köteles Magyarország területét elhagyni, kivéve, ha külön törvény alapján tartózkodásra jogosító engedélyt kap.

Az Szmvtv. IV. fejezete tartalmazza a szabad mozgás és tartózkodás jogának közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okból történő korlátozására irányadó szabályokat. A 33. § alapján az e törvény hatálya alá tartozó személyek beutazáshoz és tartózkodáshoz való joga az arányosság elvének betartásával és az érintettnek kizárólag olyan személyes magatartása alapján korlátozható, amely valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent a közrendre, a közbiztonságra, a nemzetbiztonságra vagy a közegészségügyre. Az 2004/38/EK irányelvében (a továbbiakban: Irányelv) 27. cikk (2) bekezdésében rögzíti, a közrendi vagy közbiztonsági okokból hozott intézkedéseknek meg kell felelniük az arányosság elvének, és kizárólag az érintett egyén személyes magatartásán alapulhatnak. Korábbi büntetőítéletek önmagukban nem képezhetik ezen intézkedések meghozatalának az alapját. A 28. cikk (1) bekezdése kimondja, a közrendi vagy közbiztonsági okokból hozott kiutasítási határozat meghozatala előtt a fogadó tagállam figyelembe vesz olyan megfontolásokat, mint, hogy az érintett személy mennyi ideje tartózkodott a területén, az érintett személy életkorát, egészségi állapotát, családi és gazdasági helyzetét, társadalmi és kulturális integrációját a fogadó tagállamban, valamint a származási országgal fennálló kapcsolatainak mértékét.

Az alperes határozatát az Szmvtv. 33. §-ára alapította, döntésekor mérlegelési jogkörében járt el, amelynek során a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, döntésében a mérlegelés szempontjai megállapíthatók és a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége abból kitűnik. Az alperes az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-ában írtakat betartva járt el, a támadott határozatokból a mérlegelési szempontok és az azokat alátámasztó tények kiderülnek, így részletesen ismertetésre került a SIS figyelmeztető jelzés elrendelésének oka, vagyis a kábítószer-kereskedelem és a testi sértés miatt Ausztriában hozott jogerős ítélet.

A felülvizsgálati bíróság nézete szerint az elsőfokú hatóság és az alperes nem hagyhatták figyelmen kívül az BRFK és az ORFK nyilatkozatait a felperesi kérelem elbírálásakor. Figyelembe kellett venniük azt is, hogy a felperes 2015-ben illegálisan érkezett Magyarországra, majd a tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelmének elutasítása és az ország területének elhagyására irányuló kötelezés ellenére sem hagyta el Magyarországot, hanem ismételten tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelmet nyújtott be. Egy másik uniós tagállam – Ausztria – 2014. november 12-én megtagadta a felperes belépését a schengeni területre egészen 2017. november 11-ig.

A Pp. 339/A. §-a alapján a bíróság a közigazgatási határozatot – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. Az alperes határozatait 2017. március 22-én és 2017. május 4-én hozta meg, a jogerős ítélet kelte 2017. október 3. Az előző pontban írtaknak megfelelően Ausztria a schengeni területre 2017. november 11-ig tagadta meg a felperes belépését, vagyis a tilalom az alperesi határozatok és a jogerős ítélet meghozatalának időpontjában fennállt, azt az alperesnek és az elsőfokú bíróságnak figyelembe kellett venniük. A Kfv./8. irat mellékleteként csatolt tájékoztatás időpontjában a tilalom már nem állt fenn, ez azonban az alperesi határozat és a jogerős ítélet jogszerűségét nem érinti. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperes által hivatkozott 13.K.34.096/2018/14. számú ítéletét egyfelől más tényállás mellett hozta meg, másfelől az ítélet más bíróságokra nem kötelező.

A Kúria utal arra, hogy a felperes tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelmét két alkalommal is B. magyar állampolgárral kötött házasságára hivatkozva terjesztette elő. Keresetében és felülvizsgálati kérelmében már azt adta elő, hogy élettársával él, akitől gyermeke született. Ezt a tényállítását azonban nem igazolta.

A felülvizsgálati bíróság rámutat, a fenti tényekre alapítottan a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogszerűen állapította meg, hogy a támadott alperesi határozatok törvényesek, mert a felperes a tartózkodási jog gyakorlásának több feltételét nem teljesítette, továbbá Magyarországon való tartózkodása valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent a közrend és közbiztonságra.

Az alperes a tényállás-tisztázási és indokolási kötelezettségének eleget tett, az elsőfokú bíróság döntése nem sérti az Szmtv. 14. § (1) bekezdés a) pontját és 33. §-át.

Kf.VI.37.816/2018/8.

A Kbt. 76. §-ában meghatározott szociális szempont alatt - pontos törvényi fogalommeghatározás, zárt taxáció, kizáró rendelkezés hiányában, figyelemmel a Kbt. 132. §-ában foglaltakra is - a fogvatartottak foglalkoztatása is értendő.

Sem a 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.), sem az 2014/24/EU irányelvének (a továbbiakban: Irányelv), sem az Európai Bizottság által kiadott Értelmező Közlemény, sem az az Európai Bizottság Foglalkoztatási, Szociális és Esélyegyenlőségi Főigazgatósága által kiadott útmutató nem határozza meg egzakt módon a szociális szempont fogalmát. A Kbt. egy szempontrendszerrel állított fel, példálózó felsorolásokat tartalmaz, de sem pozitív, sem negatív tartalommal nem tölti ki a törvényi tényállás releváns fogalmát. Ezekhez képest az Irányelv sem mond többet, a közbeszerzés alapelveit szabályozó 18. cikk (2) bekezdés is csupán annyit ír elő, hogy a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy a gazdasági szereplők a közbeszerzési szerződések teljesítése során betartsák a szociális követelményeket, amelyeket – egyebek mellett – a X. mellékletben felsorolt szociális rendelkezések írnak elő. Kétségtelen, hogy e mellékletben, és az Irányelv más rendelkezéseiben sem található a fogvatartottakra, illetve a fogvatartottak foglalkoztatására vonatkozó előírás vagy egyezmény, ez azonban nem változtat azon, hogy – pontos fogalommeghatározás, zárt taxáció, illetve kizáró rendelkezés hiányában – a szociális szempontok fogalommeghatározása jogértelmezést igényel.

A Kúria az Alaptörvény 28. cikkében foglaltaknak megfelelően a Kbt. vitatott rendelkezéseit azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte.

A Kbt. preambuluma szerint a közbeszerzésekről szóló törvény a tisztességes verseny feltételeinek megteremtése mellett – egyben mellett – az állam szociális célkitűzéseit is elő kívánja segíteni.

A Kbt. 76. §-a a szociális szempont fogalmát ugyan nem határozza meg, de az értékelési szempontnak a szerződés tárgyához való kapcsolódás követelményét a (7) bekezdésben a szerződés teljesítésével hozza összefüggésbe. A Kbt. a különleges szerződésteljesítési feltételeket meghatározó 132. § (3) bekezdés b) pontjában pedig – a szociális feltételek példálózó felsorolásában – kifejezetten rögzíti a fogvatartottak foglalkoztatását. Így, ha a Kbt. rendszerében a szerződésteljesítési feltételek között a fogvatartottak foglalkoztatása szociális feltételnek minősül, akkor a Kbt. 76. § körében is értelmezhető szociális szempontként a fogvatartottak foglalkoztatása.

Az állam – Kbt. preambulumaiban is megjelenő – célkitűzéseinek elősegítése körében elsősorban az önhibájukon kívül hátrányos helyzetbe került személyek társadalomban való visszaillesztését célzó törekvésre lehet következtetni. Ilyen megkülönböztetés azonban sem a Kbt.-ből, sem a felhívott uniós jogi dokumentumokból nem olvasható ki. Ezért a szociális szempont körébe beletartoznak mindazon személyek, akik bármilyen okból is kerültek kedvezőtlen helyzetbe, állami cél a társadalomban megjelenő hátrányuk, lemaradásuk kiküszöbölésének elősegítése.

Tény, hogy a Kbt. nem utal a szociális szempontok körében sem az 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bvsz. tv.), sem a 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) rendelkezéseire, és az is, hogy a Kbt. 2. § (7) bekezdése értelmében a törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben az eltérést a Kbt. kifejezetten megengedi. Mindez nem zárja ki a jogértelmezésnél, a jogalkotói célkitűzések meghatározásánál a más törvényekben megfogalmazott törekvések figyelembevételét. Márpedig a Bv. tv. társadalmi elvárásként jeleníti meg az elítéltek teljes körű foglalkoztatását és az önfenntartó büntetés-végrehajtás megvalósítását. Az önhibájukból a társadalom peremére szorult személyek társadalomba való visszaillesztését a foglalkoztatásuk is elősegítheti, ezért

ez a törekvés szociális igényként, célkitűzésként is értelmezhető.

A kifejtettekre figyelemmel a Kbt. 76. §-ában előírt szociális szempontot – pontos fogalom meghatározás, zárt taxáció, illetve kizáró törvényi rendelkezés hiányában, szem előtt tartva a Kbt. 132. §-ában foglaltakra is – a Kúria akként értelmezte, hogy abba a fogvatartottak foglalkoztatása is beletartozik.

Kfv.III.37.221/2019/2.

A felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadása.

A felperesek a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül, jogi képviselővel eljárva felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő az ítélettel szemben. Felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen arra hivatkozással kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, hogy az a Kp. 118. § (1) bekezdés c) pontja alapján előzetes döntéshozatali kérelem benyújtása szükséges a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 92/43/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Élőhelyvédelmi Irányelv) 6. cikkének értelmezésére. Utaltak rá, hogy az Élőhelyvédelmi Irányelv értelmezése a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 41/A. §-a és az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 7-10. §-ainak alkalmazására vonatkoztatva szükséges. Indítványukban konkrét kérdéseket fogalmaztak meg, melyek arra irányultak, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal, ha a nemzeti hatóság olyan építési beruházáshoz ad építési engedélyt, amelyhez nem készült az Élőhelyvédelmi Irányelv 6. cikk (3) bekezdésének megfelelő vizsgálat, mi minősül megfelelő vizsgálatnak. Kérdéseikben továbbá kifogásolták a korábbi eljárásokban hozott döntésekkel, szakértői véleménnyel való ütközést, valamint a megelőzés, az elővigyázatosság és a közösségi jog elsőbbsége elvének érvényesülésére hivatkoztak.

A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

- a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
- c) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy
- d) a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.

A Kúria megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási okok alapján, és megállapította, hogy jelen ügyben a befogadás feltételei a felperesek felülvizsgálati kérelme alapján nem álltak fenn.

A Kúria a Kp.118.§ (2) bekezdés második mondatát az EJEB Somorjai v. Magyarország 60.934/13-as ügyben meghatározott,és EJEB Eljárási Szabályzata 73.§ 2. pontjából kikövetkeztethető hasonló befogadási eljárásoktól megkövetelt indokolási kötelezettség keretei között értelmezve megállapította – egyezően az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával – a jelen eljárásban uniós jogi értelmezési kérdés nem merült fel, a felperesek által felvetett kérdések ugyanis nem uniós jog értelmezésére vagy érvényességére irányuló kérdések, hanem olyan, az uniós jog konkrét esetre történő alkalmazását magukban foglaló kérdések, melyek vonatkozásában előzetes döntéshozatali eljárásnak nincs helye. Tekintettel arra, hogy az ügy érdeme szakkérdésben való állásfoglalást igényel, ezért az ügy érdemi uniós jogi értelmezés igényét nem vetette fel.

A Kúria kiemelte, hogy az ügy kizárólag akkor tartozhatna az uniós jog hatálya alá, ha az annak alapjául szolgáló tényállás a tagállam EU-hoz való csatlakozása után következett volna be. A jelen eljárás alapjául szolgáló közigazgatási határozat egy többszörösen megismételt eljárásban hozott határozat felülvizsgálatára irányul, amelynek tárgyában az építendő az építési engedély iránti kérelmét 2003-ban terjesztette elő. Ennek folytán – ahogyan azt az Ynos-ügyben (C-302/04.) hozott ítéletében a Bíróság megállapította – az Európai Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel előzetes döntéshozatali kérelemben feltett kérdések megválaszolására olyan ügyben, amelynek tényállása valamely államnak az Európai Unióhoz történt csatlakozása előtti. Az Európai Bíróság ezen álláspontját az ezután érkezett

későbbi ügyekben – így különösen a Lakép-ügyben (C-261/05.) és közigazgatási ügyekben a Pannon GSM (C-143/09) ügyben – is megerősítette.

Szükséges utalni továbbá arra is, hogy a Kúria állandó gyakorlata alapján (Kfv.IV.35.402/2012/4.) a feleknek az uniós joggal kapcsolatos előadásaikat kellő időben kell megtenniük. Amennyiben a megelőző elsőfokú eljárásokban semmilyen eljárási akadálya nem volt annak, hogy a fél előterjessze azon kérelmeit, amelyet a felülvizsgálati kérelmében megfogalmazott, úgy azokat a felülvizsgálat során már nem lehet figyelembe venni. A jelen eljárásban azonban ilyen körülmény nem állhatott fenn, hiszen a megelőzően eljárásokat már két alkalommal is bíróság vizsgálta felül. A fél azonban az uniós jogi aggályait kizárólag a jelen felülvizsgálattal érintett elsőfokú eljárásban hivatkozta, a megelőző peres eljárásokban nem, holott erre lehetősége lett volna. Mindezek okán megállapítható volt, hogy a fél előzetes döntéshozatali indítványaival indokolatlanul késedelmeskedett.

Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.III.10.296/2018/6.

A szolgálati járandóság szüneteltetése szempontjából az EGT államban fennálló Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyból származó keresetet figyelembe kell venni.

A szolgálati járandóság szüneteltetését elrendelő határozat felülvizsgálata tárgyában Mfv.III.10.088/2015. számon folyamatban volt, hasonló tényállású ügyben, a Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdésében meghatározott keretek között eljárva helytállónak ítélte a bíróság ítéletében foglalt, az 1997. évi LXXX. törvény (továbbiakban: Tbj.) 2. § (5)-(6) bekezdése, 5. §-a, a 2011. évi CLXVII. törvény (továbbiakban: Khtv.) 1. §-a, 11. § (1) bekezdése és az 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 83/B. § (1) bekezdése együttes értelmezésén alapuló következtetést, mely szerint a felperes az ausztriai munkavállalása alapján nem minősült a Tbj. 5. § szerinti biztosítási jogviszonyban álló személynek, ezért a szolgálati járandósága szüneteltetésének nincs helye. A Kúria az Mfv.III.10.406/2017/4. számú ítéletében – a szélesebb jogszabályi környezetben való vizsgálódás eredményeként, a Rendelet 5. cikke Európai Bíróság – lentebb ismertetett - értelmezési gyakorlata ismeretében – nem tartotta fenn azt az értelmezést, amely szerint az EGT államban fennálló biztosítási jogviszonyból származó keresetek alapján a szolgálati járandóság Tny. 83/B. § (1) bekezdésén alapuló szüneteltetésére a Khtv. kifejezett rendelkezése, vagy utaló szabálya hiányában nincs lehetőség.

A jelen ügyben előterjesztett érdemi ellenkérelmében az alperes – az Mfv.III.10.406/2017. szám alatt folyamatban volt ügyben előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltakkal egyezően – kifejtette a megsértett jogszabályoknak [Khtv. 1. § a) pont, 11. § (1) bekezdés, Tny. 83/B. § (1) bekezdés] a 883/2004. EK rendelet (továbbiakban: Rendelet) 5. cikkével, valamint a 2006. évi CVI. törvény (továbbiakban: Módtv.) javaslatához fűzött indokolással összhangban álló értelmezésére vonatkozó indokait, amelyek alapján a Kúria az Mfv.III.10.088/2015. számú ügyben hozott határozatában írtaktól eltérő következtetésre jutott.

A Kúria jelen ügyben is – egyezően a Mfv. III. 10.406/2017/4. számú ítéletben kifejtettekkel - abból indult ki, hogy a Tbj. 5. §-a és a Khtv. 1. §-a eltérően szabályozza, hogy mi minősül biztosítási jogviszonynak. A Khtv. 1. § a) pont ab) alpontja a Rendelet hatálya alá tartozó személy esetén az EGT-államban fennálló, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a), b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszonyt kifejezetten nevesíti. Ilyen utalás a Tbj.-ben – a felperes álláspontjának megfelelően – nincs, annak rendelkezéseit azonban a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek szabályai szerint kell alkalmazni [Tbj. 13. § a) pont].

A Kúria az Mfv. III. 10.406/2017/4. számú ítéletében kifejtett álláspontja továbbra is irányadó, mely szerint „a Rendelet 5. cikke Az ellátásokkal, jövedelmekkel, tényállásokkal és eseményekkel kapcsolatos egyenlő bánásmód cím alatt – a Rendelet eltérő rendelkezése hiányában, és a különös végrehajtási rendelkezésekre tekintettel – az alábbi szabályok alkalmazását írja elő: a) ha az illetékes tagállam jogszabályai szerint a szociális biztonsági ellátások és egyéb jövedelmek kézhezvétele meghatározott jogkövetkezményekkel jár, az ilyen jogszabályok vonatkozó rendelkezéseit ugyancsak

alkalmazni kell az olyan egyenértékű ellátások kézhezvételére, amelyeket egy másik tagállam jogszabályai alapján szereznek, illetve egy másik tagállamban szerzett jövedelemre, b) ha az illetékes tagállam jogszabályai alapján a jogkövetkezmények meghatározott tényállás vagy események bekövetkezésének tulajdoníthatók, az említett tagállamnak a hasonló tényállások vagy események bármely tagállamban történő bekövetkezését oly módon kell figyelembe vennie, mintha azok a saját területén következtek volna be.

A Kúria a fenti határozatában rögzítette, hogy az Európai Bíróság (Bíróság) egy korai ügyben (Kenny kontra Insurance Officer Case, 1/78.) kifejezetten kimondta, hogy nem sérti az egyenlő bánásmód elvét, ha egy tagállam egy adott pénzbeli juttatásra való jogosultságot kizáró, vagy felfüggesztő, egy másik tagállamban bekövetkező tény azzal egyenértékűként vesz figyelembe, mintha belföldön következett volna be. Ugyanakkor a Bíróság szerint ez nem kötelező a tagállamok számára mindaddig, amíg nem jelent állampolgárságon alapuló diszkriminációt. Ez akkor is igaz, ha a szóban forgó személy az ellátást nyújtó állam polgára. A Bíróság a Rendelet 5. cikke értelmezésével rámutatott arra is, hogy a migráns munkavállaló nem részesíthető kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a szabad mozgás jogával nem élő, „hazai” munkavállaló (pl. Klöppel-ügy, C-507/06. sz., 17–18.). A jelen ügyben irányadó tényállás ennek a „fordítottja”: a szabad mozgás jogával nem élő munkavállalóhoz képest a migráns munkavállaló kerülne előnyösebb helyzetbe azzal, ha – szemben az előbbivel – a keresetkorláton felüli jövedelme mellett is megtarthatná a magyarországi ellátását. Az uniós jog alapján, az egyenlő bánásmód elvéből eredően ez a fajta „fordított diszkrimináció” is tilos, feltéve, hogy a tényállásnak van közösségi jogi eleme. Ezt az elvet a Bíróság alkalmazta a szakképesítések elismerése tekintetében (a más tagállamban szerzett szakképesítést is el kell fogadnia az állampolgárság szerinti tagállamnak, állampolgár esetén is, Knoors-ügy, C-115/78.), az állampolgárság szerinti országba való visszatérés kapcsán (Singh-ügy, C-370/90.), vagy a szociális koordináció területén (Flamand Közösség ügy, C-212/06.).” A Bíróság a Knauer-ügyben hozott ítéletben (C-453/14., 2016. január 21.) a Rendelet 5. cikk a) pontja értelmezése kapcsán kifejtette, hogy az „egyenértékű ellátások” kifejezés vizsgálata körében figyelembe kell venni az adott ellátásra vonatkozó rendelkezések által követett célt is (34–38. pont). Ez az ítéleti következtetés analógia útján alkalmazandó a Rendelet 5. cikk b) pontja szerinti hasonló tényállásokra vagy eseményekre is.”

A Tny. 83/B. § (1) bekezdésének célja az, hogy a nyugellátás folyósítását kizárja azon személy esetében, aki a korhatárt még nem töltötte be és megélhetése a kereső tevékenységéből eredően megfelelő módon biztosított. E cél szempontjából „hasonló tényállás”, ha az érintett személy a szóban forgó kereső tevékenységet más tagállamban végzi. A felperes magyar állampolgárként részesült a magyar társadalombiztosítás által nyújtott ellátásban, miközben nem az illetékes tagállam területén tartózkodott, a magyar ellátás szempontjából a közösségi elem megvalósult. „A Khtv. 1. § a) pont ab) alpont Tbj. 5. § (1) bekezdés rendelkezéseire utaló szabályának, azzal összefüggésben a Tny. 83/B. § (1) bekezdésének a Rendelet 5. cikkével együttes értelmezéséből az a következtetés vonható le, hogy a Khtv. fenti szabályozásával érintett jogalanyok pusztán azért, mert a nyugdíjjárulék alapjául szolgáló keresetet EGT államban fennálló biztosítással járó jogviszony keretében szereztek, a szüneteltetés vitás feltételét érintően a szabad mozgás jogával nem élő személyekhez képest nem kerülhetnek kedvezőbb helyzetbe.” (Mfv.III.10.406/2017/4.) A szolgálati járandóság szüneteltetése szempontjából az EGT államban fennálló, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a), b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszonyokból származó kereseteket figyelembe kell venni.

A felperes álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a 3112/2016. (VI.3.) AB határozata (továbbiakban: ABH) [36.] bekezdésére, amely szerint „A külföldön munkát végző személyek azért esnek ki a szüneteltetés szabályai alól, mivel az általuk létesített jogviszony nem tartozik a Tbj. 5. §-ának hatálya alá. Ebben az esetben ugyan szintén valamilyen munkavégzés áll a jövedelemszerzés háttérében, ám ezek után belföldön járulékfizetési kötelezettség nem keletkezik. A magyarországi munkaerőpiacról kikerülő és ezáltal más állam biztosítási jogszabálya alá tartozó külföldön dolgozók jövedelme után a külföldi állam szabályai szerint, a külföldi állam részére kell járulékot fizetni. Ezekről a magyar hatóságoknak főszabályként nem is állnak rendelkezésre adatok, vagy ha igen, azok hitelességének megállapíthatóságát és ellenőrizhetőségét illetően nincs joghatóságuk, és megszerzésük nem automatikus. Következésképpen a külföldön dolgozók keresményének figyelmen kívül hagyása a szüneteltetés szempontjából ésszerű indokokon alapul, az nem tekinthető önkényesnek.”

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy a szolgálati járandóság ügyben eljáró szervek tudomást szerezhetnek a szolgálati járandóságot élvező személy jövedelemmel járó munkavégzéséről, többek között a szolgálati járandóságban részesülőnek a Tny. 97. § (5) bekezdésében, illetőleg a Tny. 83/B. § (1) bekezdésében foglaltak nyomán tett bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettsége körében tett nyilatkozatából. Ezek az információk nem automatikusak, valóság tartalmuk vizsgálatára és ellenőrzésére Magyarországnak nincs joghatósága, sem közvetlen lehetősége, így ezen adatok tekintetében a szolgálati járandóság szüneteltetésének jogszerűségéhez fűződő érdek nem mindig biztosítható [39].

A [36] és a [39] bekezdések egybevetéséből levezethetően a külföldön dolgozók keresményének figyelmen kívül hagyása a szüneteltetés szempontjából csak annyiban lehet kérdéses, hogy a bejelentett adatok (elért jövedelem összege) valóságát a társadalombiztosítási szerv nem tudja és lehetősége sincs vizsgálni. Azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a magyar hatóságok számos esetben tudomást szerezhetnek a szolgálati járandóságot élvező személy jövedelemmel járó munkavégzéséről, akkor is, ha ez külföldön történik [39]. A szociális biztonsági rendszerek koordinációja körében ugyanis az uniós jog kifejezetten előírja az egyes tagállami intézmények, illetve az ellátásra jogosult személyek közötti információcserét. Eszerint, az intézmények haladéktalanul rendelkezésre bocsátanak vagy kicserélnek minden olyan adatot, amely azon személyek jogainak és kötelezettségeinek megállapításához és meghatározásához szükséges, akikre az alaprendeletet alkalmazni kell. Az alaprendelet hatálya alá tartozó valamennyi személy köteles továbbítani a megfelelő intézménynek minden tájékoztatást, dokumentumot vagy bizonyítékot, amely a helyzete, a családja helyzete, továbbá a jogai és kötelezettségei megállapításához, azok fenntartásához, valamint az alkalmazandó jog és az annak alapján fennálló kötelezettségei meghatározásához szükséges [az Európai Parlament és a Tanács 987/2009/EK rendelete (2009. szeptember 16.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról, 2. cikk (2) bek. és 3. cikk (2) bek.]. Mindezek miatt az Alkotmánybíróság által a külföldi jövedelmek megállapíthatóságával, ellenőrizhetőségével kapcsolatosan megfogalmazott aggályok a jelen esetben nem állnak fenn.

Polgári ügyszak

Pfv.V.20.505/2018/9.

Ha a szerződés tárgya szoftver kifejlesztése, a létrehozandó mű szerzői jogi védelem alatt áll. Ezért a megrendelő és a szerző között nem vállalkozási szerződés, hanem felhasználási szerződés jön létre. A felhasználási szerződést írásba kell foglalni.

Az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i, a számítógépi programok jogi védelméről szóló 2009/24/EK kodifikált irányelvének (szoftver irányelv) (1) cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok a számítógépi programokat az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény szerinti irodalmi műként szerzői jogi védelemben részesítik. A „számítógépi programok” fogalma magában foglalja azok előkészítő dokumentációját is. Ugyanezen cikk (2) bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem a számítógépi programok bármely formában történő kifejezésére vonatkozik. Az 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.). 1. § (2) bekezdés c) pontja – implementálva e szabályokat – ezzel összhangban hangsúlyozza, hogy a szoftver megjelenési formájától függetlenül védelem alatt áll, és szerzői jogi védelemben részesül a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció is. A perbeli szerződési szolgáltatáshoz mindenképpen hozzá tartozó szoftver tehát szerzői jogi védelem alatt áll.

Ebből következően az Szjt. szabályai – így a vagyoni jogokra vonatkozó általános és az egyes vagyoni jogokra vonatkozó különös szabályai is – alkalmazandóak a perbeli jogviszonyra. Az Szjt. III. fejezete szerinti szerzői vagyoni jogok gyakorlásának rendeltetésszerű módja a felhasználási szerződés kötése.

Amennyiben a fentiek szerint a szoftver átadása kétséget kizáró módon a perbeli szerződési szolgáltatás részét képezi, úgy szükségképpen meg kell állapodni a szoftverhez kapcsolódó felhasználási jogok átengedéséről. Ha a szerzői jogi védelem alatt álló szoftvert kell a szerződés alapján átadni, úgy vagy felhasználási szerződéssel, vagy vegyes szerződéssel lehetett erről megállapodni. A felhasználási jogot a jövőben megalkotandó műre vonatkozó felhasználási szerződés

esetén a szerződésben foglalt engedély és a mű elkészülte (mint a szerződésben elrejtett felfüggesztő feltétel) együttesen keletkezteti. Az Szjt. 42. § (1) bekezdése szerint a szerző felhasználási szerződésben ad engedélyt művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni. Az Szjt. 16. § (1) bekezdése alapján a felhasználásra engedélyt – a törvényben meghatározott kivételekkel – felhasználási szerződéssel lehet szerezni. Az Szjt. 42. § (1) bekezdése, 43. § (1) bekezdése, 46. § (3) bekezdése, 47. §-a alapján a felhasználási szerződés fő alkotóelemei szerzői (szerzői jogosulti) oldalon az engedély, felhasználói oldalon pedig különböző terjedelmű felhasználási jog, továbbá az engedély fejében díj jár, kivéve a kifejezett díjlemondás esetét [Szjt. 16. § (4) bekezdés].

A jogerős ítélet értelmében a peres felek vállalkozási szerződést kötöttek, aminek a lényeges tartalmához többek között a szerzői jogi kérdésekben való megállapodás nem tartozott hozzá. E megállapítás azonban téves. Egy számítástechnikai rendszer kifejlesztését, bevezetését és szoftvertámogatását fogalmilag nem lehet vállalkozási eredményként előállítani. Ha a szerződés tárgya az Szjt. 1. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott szerzői jogi védelem alatt álló mű (vagy létrehozandó mű), a megrendelő és a szerző nem a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 389. §-a szerinti vállalkozási szerződés, hanem az Szjt. szabályai szerinti felhasználási szerződés keretei között rendelkezhet jogviszonyáról [Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV. 21.725/2010/4]. A szoftverek felhasználási jogának a szerződő partner, vagy a vele szerződéses kapcsolatban lévő harmadik személy részére történő átadása is az Szjt. oltalma alatt áll, a számítógépi program telepítése pedig önmagában is felhasználásnak minősül. Miután a perbeli esetben a szoftver mint létrehozandó mű átadása a teljesítéshez mindenképpen szükséges, ezért a felhasználás tekintetében való megállapodás is a szerződés lényeges elemének tekinthető [Ptk. 201. § (1) bekezdés]. Ha ebben nincs akaratgyezyesség, a felhasználási szerződés nem jött létre [Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdés], arra szerződés teljesítési igény nem alapozható.

Fontos azonban, hogy ha a felhasználásra vonatkozóan a felek szándéka nem állapítható meg, és nem rendelkeztek e körben a lényeges tartalmi elemekről, ugyanakkor van a megállapodásnak egyéb, pl. hardver és a kapcsolódó műszaki és egyéb berendezésekre, az üzembe helyezésre, szervizelésre, karbantartásra és betanításra vonatkozó elemei is, ezeket a Ptk. által szabályozott tervezési, szállítási, vállalkozási és megbízási szerződésre irányadó szabályok alapján lehet megítélni. Az ilyen egyéb, elsősorban vállalkozási tevékenység eredményének elkészítése fejében kikötött ellenérték azonban nem a felhasználási jog ellenértéke, ez a szakirodalmi álláspontok [lásd: Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez (szerk. Gyertyánszky Péter) Complex CD] szerint nem is vélelmezhető.

A szerződés létrejöttének vizsgálata körében – az alább részletezettek szerint – lehet jelentősége a ráutaló magatartásnak, azonban ha a szerződés szerinti tevékenységi kötelezettség szerzői jogi védelem alatt álló mű elkészítésére irányul, akkor a szerződés – a lex speciális miatt – elsősorban az Szjt. hatálya alá esik, a szerződés alakiságára vonatkozóan irányadók az ott meghatározott előírások. Helyesen hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy az Szjt. a felhasználási szerződés tekintetben kötelező alakszerűségi előírást tartalmaz. Az Szjt. 45. § (1) bekezdése alapján ugyanis a felhasználási szerződést írásba kell foglalni. Ettől csak e törvény 45. § (2) és (3) bekezdése szerinti esetekben van eltérési lehetőség, ami a perbeli esetben nem releváns.

Ez azt jelenti, hogy a Ptk. 216. § (1) bekezdése értelmében akár ráutaló magatartással is létrejöhet megállapodás, azonban a felhasználási szerződés, vagy a vegyes szerződések felhasználási elemére vonatkozó szerződés az alaki előírást sérti, mert az írásba foglalás kötelezettség hiányában a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján a szerződés érvénytelen (EBH2006.1531). A jogerős ítélet értelmében a peres felek közötti szerződés ráutaló magatartással jött létre, annak tartalma pedig csak vállalkozási jellegű. Ez a fentiek szerint a felhasználási szerződés tekintetében téves megállapítás, és a bíróság figyelmen kívül hagyta a jogviszonyra irányadó alaki előírás megsértését is.

A fentiekén túl a bíróság által többféle szempontból részben nem vizsgált teljesítésnek [Ptk. 277. §] is van speciális jelentősége a peres felek közötti jogviszonyban. A jövőben létrehozandó műre vonatkozó szerződés szerinti egyik szolgáltatás – a felhasználási jog átengedésének hatálya – függ a mű elkészültének felfüggesztő feltételétől. Mivel a mű elkészítése e szerződésekben a szerző egyik

főkötelezettsége, jelentősége van a mű átadásának és elfogadásának, ugyanis ez jelenti a kötelezettség mennyiségi értelemben vett teljesítését (a szerző másik kötelezettségét, a jog átengedését már feltételesen teljesítette a szerződés megkötésével, ha létrejött a megállapodás). A birtokátruházás e körben nem a polgári jogban megszokott tulajdonátruházás, hanem a szerzői jogi felhasználás lehetővé tétele céljából történik. E jogügylet kauzális (jogcímes), a jogcím (*causa*) pedig nem más, mint a felhasználási szerződés, amely mögött ott rejlik a szerző személyhez fűződő jogai közül a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulási jog gyakorlása is [Szjt. 10. §, Faludi Gábor: A felhasználási szerződés. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 1999. 82-91. o.]

Ezért ebben a speciális jogviszonyban, ha a szoftver fejlesztője létrehozta és átadta a szoftvert a megrendelőnek, aki megkezdte a felhasználást, ezzel a ráutaló magatartással is létrejöhet a felhasználásra vonatkozó szerződés, de az a fentiek szerint az alaktság megsértése miatt érvénytelen lesz. Így tehát a felek ráutaló magatartással (a teljesítéssel) is létre tudják hozni [Ptk. 216. § (1) bekezdés] az érvénytelen szerződést, aminek az alaki hibáját később írásba foglalással maguk is orvosolhatják. E körben a felek együttműködésének hiányában a bíróságnak kell a semmisség jogkövetkezményeit alkalmaznia (ha van a jogkövetkezmények levonására hivatkozás, teljesítés vagy részteljesítés esetén a hatályossá nyilvánítás melletti elszámolásnak van helye, ennek hiányában az érvénytelen szerződésre alapított kereseti kérelmet el kell utasítani).

Ha teljesítés nem állapítható meg, akkor a szerzői jogi felhasználási szerződés (szerződésrész) létrejötte ezen a címen nem állapítható meg. Ekkor a teljesítés előtti elállás Ptk. általános szabályainak megfelelő kérdései vizsgálhatók. Figyelemmel kell lenni azonban arra is, hogy jövőben megalkotandó műre vonatkozóan – ez volt a perbeli szoftver is – sajátos teljesítési [Szjt. 49. § (1)-(2) bekezdés] és elállási [Szjt. 49. § (3) bekezdés] szabályokat tartalmaz az Szjt is.

Minderre tekintettel, miután az eljáró bíróságok téves jogi álláspontjuk folytán a szerzői jogi kérdéseket és a releváns kötelező alaki előírásokat egyáltalán nem vizsgálták, a Kúria – észelve a felülvizsgálati eljárásban az alperes által is hivatkozott érvénytelenségi okot, az 1/2005. (VII. 15.) PK vélemény és a 2/2010 (VII. 28) PK vélemény alapján eljárva – a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte, és miután a döntéshez szükséges adatok nem állnak rendelkezésre, a megalapozott döntés meghozatalához a lefolytatott eljárás megismétlésére van szükség, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Az új eljárásban állást kell foglalni arról, hogy a peres felek között szerződés létrejött-e, ha igen a létrejött szerződést a szerzői jogi elemek figyelembe vételével szükséges minősíteni (felhasználási szerződés vagy felhasználási szerződéssel vegyes szerződés megkötése merült fel). A szerződés lényeges tartalmi elemeiben való megállapodás körében vizsgálni szükséges a szerzői mű felhasználásának kérdéseiben való akarategyezséget is (a felhasználási szerződések esetében a lényeges kérdések: a mű azonosítása, a felhasználási mód megjelölése, valamint a felhasználási engedély ellenértéke). Az ebben való kifejezett akarategyezés hiányában is szükséges vizsgálni a felek – különösen a különösen a részleges vagy teljes körű teljesítésben megnyilvánuló – ráutaló magatartását, miután a teljesítéssel az alakilag egyébként érvénytelen szerződés létrejötte megállapítható.

A szerződés bármely módon való létrejötte esetén a szerződés hivatalból is észlelendő, kötelező törvényi alaki előíráson alapuló érvénytelensége vagy részleges érvénytelensége kérdését kell tisztázni, e körben a feleket a szükséges tájékoztatással ellátni.

Létre nem jött vagy érvénytelen szerződésre a szerződés teljesítése iránti díjigény nem alapítható, legfeljebb a felek közreműködésével érvényessé tett szerződés esetén van helye a szerződés szerinti ellenszolgáltatást kérni. Ha érvénytelen vagy részlegesen érvénytelen a szerződés – erre irányuló kérelem esetén –, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonására kerülhet sor.

A szerződéstől való elállás létrejött és érvényes (vagy a felek által utólagosan orvosolt, alaki hiba kiküszöbölésével érvényessé tett) szerződés esetén vizsgálható, ekkor azonban a Ptk. elállásra vonatkozó általános (vállalkozási részelemű vegyes szerződés esetén a vállalkozási szerződésre vonatkozó különös) szabályai csak az Szjt. speciális rendelkezéseivel együttesen vehetők figyelembe, azaz a teljesítés esetén is sor kerülhet a felhasználót illető speciális jogok gyakorlására (díjfizetés nélküli elállásra), vagy teljesítés hiányában a háttérjogszabály (Ptk.) szerinti általános vagy különös

elállási jog gyakorlására.

Pfv.V.20.583/2018/6.

Ha a bank nem jut olyan előnyhöz, amely megnehezíti a fogyasztó jogainak érvényesítését, a vitatott szerződési kikötés a tisztességtelenség absztrakt definícióját nem sérti, így az ezen a címen sem minősül tisztességtelenségnek.

A 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (5) bekezdését nem sérti a jogerős ítélet, mert a kikötés nem jogszabály által kimerítően meghatározott szerződéses tartalmat ismétel meg. A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban is, hogy a közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány nem minősül a Ptk. 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak (EBH 2000.309.).

Téves azonban a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy ettől függetlenül a kereset tárgyát képező kölcsönszerződés I.4. pontjának felülvizsgálattal érintett kikötése hatását illetően a bizonyítási teher fogyasztóra hátrányos megfordulását eredményezi. Abból, hogy a felperes a közjegyzői ténytanúsítvány elfogadásával egyúttal arról is nyilatkozott, hogy a megjelölt okiratot aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadja el, nem következik, hogy az joglemondásként értékelhető (Kúria Gfv.VII.30.742/2017/8., BH1993.673.). Nem állít fel a keresettel támadott szerződési kikötés a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amely értelmében az I. rendű alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná.

Rámutatott a Kúria arra, hogy a polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája egyebekben sem törhet át.

Mindezekből következően, mivel a kölcsönszerződéses I.4. pontjának hivatkozott rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz és nem minősíthető a fent kifejtettek szerinti vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az I. rendű alperesnek kell bemutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az I. rendű alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben sem a bizonyítási kötelezettség alakulására. Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés I.4. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés I.4. pontja a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.

Megjegyezte a Kúria, hogy amennyiben a kölcsönszerződés I.4. pontjának tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az I. rendű alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a fél igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire (Kúria Pfv.V22.490/2017/7.).

A kölcsönszerződés vitatott kikötése a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján sem tisztességtelen. A fenti indokok alapján ugyanis nem állapítható meg a kikötésről, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapít meg bármely kötelezettséget. Azt helyesen hivatkozta a másodfokú bíróság, hogy a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség vizsgálata során az Európai Bíróság C-415/11. számú ítéletében kifejtettek is irányadóak. A fogyasztó hátrányára előidézett egyenlőtlenség [fogyasztói irányelv 3. cikkének (1) bekezdés] abban az esetben áll fenn, ha az adott szerződési feltétel a nemzeti jog diszpozitív szabályához képest a fogyasztót kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza. Miután a vitatott szerződési kikötéssel a fentiek szerint a bank nem jut olyan előnyhöz, amely megnehezíti a fogyasztó jogainak érvényesítését, ezért a vitatott kikötés a tisztességtelenség absztrakt definícióját tartalmazó és generálklauzulájának tekinthető Ptk. 209. § (1) bekezdése szabályát nem sérti, így az ezen a címen sem minősül tisztességtelennek.

Pfv.V.20.585/2018/9.

Ha a kölcsönszerződéses támadott rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz és nem minősíthető vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg.

I. A Kúria a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését az alábbiak miatt nem találta indokoltnak. A C-483/16. számú Sziber Zsolt kontra ERSTE Bank Hungary Zrt ügy 2018. május 31-én, a C-51/17. számú OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. kontra IlyésTeréz és Kiss Emil ügy 2018. szeptember 20-án, valamint a C-126/17. ERSTE Bank Hungary Zrt kontra Czakó Orsolya ügy 2018. február 22-én az Európai Unió Bírósága előtt befejeződött. Erre figyelemmel – miután már nincs folyamatban lévő eljárás – a felfüggesztés eljárásjogi előfeltétele nem áll fenn.

A Kúria álláspontja szerint jelen jogvitában az Európai Unió Bírósága előtt még folyamatban lévő C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban felvetett uniós jogi kérdéseknek relevanciája nincsen. Az Európai Unió Bíróságnak a C-34/18. számú ügyben a fogyasztói irányelv értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási terhet megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az EU Bíróságnak a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem

– a fogyasztó szerződés szerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárásnak nem lehet tárgya – az egységes és régóta kialakult joggyakorlat értelmében – olyan tény-, vagy jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek nem hivatkoztak (Pp. 275. § (1) bekezdés, BH2015. 18., BH2002. 447., BH2002. 283.). A jogerős ítélettel elbírált kereset tárgya miatt a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége azoknak a kérdéseknek, amelyek a jelen perben felmerült és vizsgált körülményeken kívüli okból irányulnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére a C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban.

II. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány nem minősül a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak (EBH 2000.309.).

Téves azonban a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy ettől függetlenül a kereset tárgyát képező kölcsönszerződés 4. pontjának felülvizsgálattal érintett kikötése hatását illetően a bizonyítási teher fogyasztóra hátrányos megfordulását eredményezi. Abból, hogy a felperes a közjegyzői ténytanúsítvány elfogadásával egyúttal arról is nyilatkozott, hogy a megjelölt okiratot aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadja el, nem következik, hogy az joglemondásként értékelhető (Kúria Gfv.VII.30.742/2017/8., BH1993.673.). Nem állít fel a keresettel támadott szerződési kikötés a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amely értelmében az alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná.

Rámutatott a Kúria arra, hogy a polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája egyebekben sem törhet át.

Mindezekből következően, mivel a kölcsönszerződés 4. pontjának hivatkozott rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz és nem minősíthető a fent kifejtettek szerinti vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek kell bemutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben sem a bizonyítási kötelezettség alakulására. Ahogyan arra a másodfokú bíróság is rámutatott, ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés 4. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését

lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4. pontja a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.

Pfv.V.20.587/2018/6.

Nem tisztességtelen a fogyasztói kölcsönszerződések az a kikötése, amely szerint a felek a fogyasztó mindenkor fennálló tartozása mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

I. A Kúria mindenekelőtt utalt arra, hogy ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben – azonos tényekre alapítottn – az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték, a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 152. § (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával, ennek az ügy érdemi elbírálására kiható előzetes eljárásnak a befejezéséig felfüggesztheti a per tárgyalását [a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI.14.) PK-KK vélemény 1. pontja].

Mivel a jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgált, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésére irányuló jogkérdéseknek, és – az alábbiakban részletezettek szerint – a sérelmezett szerződési feltétel tartalma miatt nem merült fel a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontja értelmezésének szükségessége sem, ezért a Kúria a tárgyalás felfüggesztését mellőzte.

II. Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (3) bekezdése alapján külön jogszabály meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni. A felek közötti kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdése értelmében e jogszabály – a Ptk. irányadó rendelkezéseivel együtt – a fogyasztói irányelvnek való megfelelést szolgálja. Az R. 1. § (1) bekezdésében foglalt ún. fekete lista pedig a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülő szerződési feltételek példálózó jellegű felsorolását tartalmazza.

A bíróságok tévesen állapították meg, hogy a vizsgált szerződéses kikötés az R. 1. § (1) bekezdésének b) pontját sérti. E jogszabályhely azt a szerződési feltételt minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A felek kölcsönszerződésében foglalt feltétel ennek nem volt megfeleltethető, az I. rendű alperes számára a saját szolgáltatása szerződésszerűségének megállapítását nem tette lehetővé. A szóban forgó jogszabályi rendelkezésnek ugyanis mind a nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét (Kúria Pfv.V.22.592/2017/10.).

A per tárgyává tett szerződéses kikötés azonban a fentiekől eltérő értelmezés esetén, vagyis abban az esetben sem minősülne tisztességtelennek, ha az R. 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának hatálya az olyan rendelkezésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megállapítására. A felek közötti kölcsönszerződés keresetben sérelmezett pontjának ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely az I. rendű alperest feljogosítaná a felperes teljesítése

megfelelőségének megítélésére (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6., Pfv.V.21.628/2017/5., Pfv.V.22.003/2017/5., Pfv.V.22.012/2017/5.).

Az I. rendű alperes felülvizsgálati álláspontja szerint a bíróságok által ugyancsak tévesen alkalmazott R. 1. § (1) bekezdésének j) pontja alapján az a szerződési feltétel tisztességtelen, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. A bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, és azt határozza meg, hogy a bizonyítatlanság következményei melyik fél terhére esnek. A bizonyítási teher megoszlásának általános szabálya szerint valamely a per eldöntése szempontjából jelentős tény bizonyítatlan volta annak a félnek a terhére értékelendő, akinek e tény bizonyítania kellett volna. Ehhez képest a bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és ellenbizonyítás iránya felcserélődik.

Mindezek miatt abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a támadott szerződési feltétel a felperes részéről tartozáselismerő nyilatkozatnak tekinthető-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

A fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH2000.309.). E követelménynek – már fennálló, összegében is meghatározott tartozás hiányában – az adott szerződési feltétel nem felelt meg, ahhoz a tartozáselismerés már ismertetett joghatása nem kapcsolódhatott.

A felperes a vizsgált kikötés szerint arról nyilatkozott, hogy az I. rendű alperes nyilvántartásainak és üzleti könyveinek tartalmát magára nézve kötelezőnek fogadja el. Ez a nyilatkozat azonban joglemondásként nem volt értékelhető (Kúria Gfv.VII.30.742/2017/8.). Az egyoldalú joglemondás fogalmi körébe ugyanis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségkívül megillető jogosultságról kifejezetten lemond. A Ptk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993.673.).

Nem állít fel továbbá a támadott szerződéses kikötés olyan vélelmet sem, amely szerint az I. rendű alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyításra szoruló tényt egy attól különböző másik tény fennállásával bizonyíthatná.

Ennek megfelelően abban az esetben, ha az I. rendű alperes a szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozása. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban a perben a nyilvántartás elszámolási elveit, módszerét és adatait be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az elszámolás nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (EBH2018.G.1.).

Az adott esetben ráadásul a felperes által támadott szerződési feltétel csupán azt rögzítette, hogy a felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat az I. rendű alperes mint hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el. A jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben nem tért ki az említett okiratokon alapuló közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának szükségességére, és arra sem, hogy az bírósági végrehajtási eljárás kezdeményezésekor miként használható fel.

A Kúria kiemeli azt is, hogy a Vht. szerződéskötéskor hatályban volt 21. § (1)-(2) bekezdéseinek és a jelenleg hatályos 23/C. § (1)-(2) bekezdéseinek értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a

szerződésszegés valóban bekövetkezett-e, és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását valóban csak a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A felek között létrejött szerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amely az irányadó jogszabályok alapján őt egyébként megilletné, illetőleg terhelné (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.).

Ebből következően a tisztességtelenség megállapításának a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele sem valósult meg, mivel az I. rendű alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és tisztességesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára (BH2018.146.).

Pfv.V.20.653/2018/6.

A fogyasztó hátrányára előidézett egyenlőtlenség nem áll fenn, ha az adott szerződési feltétel a nemzeti jog diszpozitív szabályához képest a fogyasztót nem hozza kedvezőtlenebb jogi helyzetbe

I. A Kúria az eljárás felfüggesztése iránti kérelmet nem találta alaposnak, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint jelen jogvitában az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban felvetett uniós jogi kérdéseknek relevanciája nincsen.

Az Európai Unió Bíróságnak a C-34/18. számú ügyben a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási teher megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem – a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

II. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány nem minősül a 1959. évi IV törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak (EBH 2000.309.).

Téves azonban a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy ettől függetlenül a kereset tárgyát képező kölcsönszerződés III. pontjának felülvizsgálattal érintett kikötése hatását illetően a bizonyítási teher fogyasztóra hátrányos megfordulását eredményezi. Abból, hogy a felperes a közjegyzői ténytanúsítvány elfogadásával egyúttal arról is nyilatkozott, hogy a megjelölt okiratot aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadja el, nem következik, hogy az joglemondásként értékelhető (Kúria Gfv.VII.30.742/2017/8., BH1993.673.). Nem állít fel a keresettel támadott szerződési kikötés a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amely értelmében az alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná.

Rámutatott a Kúria arra, hogy a polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, a Pp. szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája egyebekben sem törhet át.

Mindezekből következően, mivel a kölcsönszerződéses III. pontjának hivatkozott rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz és nem minősíthető a fent kifejtettek szerinti vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás

lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek kell bemutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben sem a bizonyítási kötelezettség alakulására. Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés III. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata (ECLI:EU:C:2015:637) szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a 18/1999. (II. 05.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pontja a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.

Amennyiben a kölcsönszerződés III. pontjának tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a fél igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire (Kúria Pfv.V.22.490/2017/7.). Arra is helyen hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy az Európai Unió Bírósága a C-415/11. sz. Mohamed Aziz kontra Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) ügyben (ECLI:EU:C:2013:164 43-64. pontok) adott értelmező gyakorlatára tekintettel megállapítható, hogy a magyar jogrendszer – az Aziz-teszt elvégzése értelmében is – a fogyasztók számára megfelelő igényérvényesítési és jogorvoslati lehetőséget biztosít mind a peres eljárások, mind a végrehajtási eljárások során. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott C-186/16. számú, Ruxandra Paula Andriciu és társai kontra Banca Românească SA ügyben (ECLI:EU:C:2017:703) hozott ítélet nem a perbelihez hasonló jogi kérdésekben irányadó, egyebekben pedig az egyenlőtlenség kérdéseinek vizsgálatát a tagállami bíróság feladatává teszi.

A kölcsönszerződés vitatott kikötése a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján sem tisztességtelen. A fenti indokok alapján ugyanis nem állapítható meg, hogy a kikötés a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával

szerződést kötő fél hátrányára állapít meg bármely kötelezettséget. Azt helyesen hivatkozta a másodfokú bíróság, hogy a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség vizsgálata során az Európai Bíróság C-415/11. számú ítéletében kifejtettek is irányadóak. A fogyasztó hátrányára előidézett egyenlőtlenség [fogyasztói irányelv 3. cikkének (1) bekezdés] abban az esetben áll fenn, ha az adott szerződési feltétel a nemzeti jog diszpozitív szabályához képest a fogyasztót kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza. Miután a vitatott szerződési kikötéssel a fentiek szerint a bank nem jut olyan előnyhöz, amely megnehezíti a fogyasztó jogainak érvényesítését, ezért a vitatott kikötés a tisztességtelenség absztrakt definícióját tartalmazó és generálklauzulájának tekinthető Ptk. 209. § (1) bekezdése szabályát nem sérti, így az ezen a címen sem minősül tisztességtelennek.

Pfv.VI.20.589/2018/7.; Pfv.VI.20.577/2018/6.

Nem tisztességtelen az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztó tartozásának a kiszámíttatására és a felek ezek alapján létrejött, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, mert ez nem jelent tartozáselismerést, nem változtatja meg a bizonyítási terhet és nem korlátozza a fogyasztó igényérvényesítési lehetőségét sem

I. A kereset elbírálása során azt kellett vizsgálni, hogy a hivatkozott szerződéses kikötés – az általános szabályozáshoz képest – többletjogosultsággal ruházza-e fel az alperest, vagy hátrányosabb helyzetbe hozza-e az bármilyen módon a felpereseket. Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) a tisztességtelenség megállapítását egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta, másrészt pedig a mérlegelést kizárva, maga is nevesít tisztességtelenségi okokat, illetve ilyen feltételeket külön jogszabály, így a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG tanácsi irányelv (továbbiakban: Irányelv), illetve az annak való megfelelést szolgáló Kormányrendelet is meghatároz.

A szerződés sérelmezett 4.10. pontja lényegében annyiról rendelkezik, hogy az ellenkezője megállapításáig az alperes nyilvántartásában foglaltakat fogadják el a felek valónak. Nem ír elő azonban a szerződéses kikötés a felekre a szerződés teljesítése vonatkozásában kötelező rendelkezést, nem tartalmaz tartozáselismerést, joglemondást sem, továbbá nem hatalmazza fel az alperest a felperesekkel szemben arra, hogy a szerződésben foglaltakat értelmezve maga határozza meg a felperesek tartozását. Az alperes számára tehát mindez nem biztosít többletjogokat sem a tartozás érvényesítése, sem az összegének a meghatározása szempontjából és ebből eredően az sem állapítható meg, hogy a felpereseket valamely okból hátrányos helyzetbe hozta volna.

A szerződés szerinti kimutatás elkészítése és vezetése speciális szakértelmet igénylő feladat, amelyre általában a szerződő felek közül az erre felkészült pénzügyi intézmény rendelkezik megfelelő apparátussal. A kimutatások elkészítésére, folyamatos vezetésére, továbbá az arról való tájékoztatásra az alperest azonban a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 206. §-a is kötelezte. Az ügyfél számára kézbesített kimutatást, ha az ügyfél azzal szemben a kézbesítéstől számított 60 napon belül nem emel kifogást, az akkor hatályban volt régi Hpt. 206. § (2) bekezdése szerint a fogyasztó által elfogadottnak kellett tekinteni. Az elfogadottnak tekintés ez esetben sem érintette azonban az érvényesíthetőséget.

A fél nyilatkozata akkor minősülhet tartozáselismerésnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül megtörtént és abból világosan ki is tűnik, hogy a fél a vele szembeni követelés fennállását nem vonja kétségbe. Ebből következően a tartozás elismerésének olyan nyilatkozat tekinthető, amelyet már fennálló és összegszerűségében is meghatározott követelés tekintetében tettek. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés nem ilyen jellegű, mindezeket nem tartalmazza, ezért az tartozáselismerésnek sem tekinthető, ahhoz a tartozáselismerés joghatásai nem fűződhetnek, téves tehát az eljáró bíróságok ettől eltérő álláspontja. (EBH2000. 309.)

A tisztességtelenség vizsgálata során megállapítható volt, hogy ha az alperes a követelését peres eljárás útján kívánja érvényesíteni, akkor az eljárás során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III.

törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése szerint őt terheli a bizonyítási kötelezettség a szerződés tartalma, a kölcsönadott összeg, a törlesztések és a fennálló tartozás tekintetében is. Amennyiben az I. rendű alperes által becsatolt kimutatásokat, dokumentációkat és az azok alapján levezetettösszegeket a felperesek nem fogadják el, azzal szemben ellenbizonyítással élhetnek. A hivatkozott szerződéses kikötés tehát a peres eljárás lefolyását, illetve annak menetét nem befolyásolhatja, az annak alapján kiállított tanúsítványt a bíróság értelemszerűen nem bizonyítékként, hanem csak az I. rendű alperes nyilatkozataként értékelheti.

A 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) akkor hatályban volt 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. §-a határozza meg a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátásának a feltételeit. A közjegyzői okiratnak tartalmaznia kell a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, a teljesítés módját és határidejét. Abban az esetben, ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, akkor a feltétel, vagy időpont bekövetkezését is közjegyzői okirattal kell tanúsítani. Ennek megfelelően a közokiratba foglalt kölcsön és egyéb szerződés, egyoldalú kötelezettségvállalás alapján a tartozás már lejárt összegeire minden egyéb feltétel nélkül, a teljes fennálló tartozás összegére pedig akkor bocsátható ki végrehajtási záradék, ha a szerződés közjegyzői okiratba foglalt módon felmondásra került.

Az adós szerződésszegésének, illetve a hitelező ezen alapuló felmondásának tényét, a fennálló tartozás összegét, a közjegyző a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzíti. Ezek nélkül a végrehajtás nem rendelhető el, de a végrehajtást kérő ezen egyoldalú nyilatkozata nem egyfajta ügyleti okirat, hanem a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 111 §-a szerinti, jogi jelentőségű tényeket rögzítő, ténytanúsító okirat. Az ilyen jellegű közjegyzői tanúsítvány kiállítását azonban a végrehajtást kérő akkor is kérhetné, ha erről az adóssal kötött szerződésben külön semmilyen módon nem rendelkeztek. A ténytanúsító okirat tehát valóban közokirat ugyan, de csak azt bizonyítja a régi Pp. 195. § (1) bekezdése szerinti bizonyító erővel, hogy az I. rendű alperes az abban foglalt nyilatkozatot az ott feltüntetett időben és tartalommal megtette. Alaptalan ennek megfelelően az az okfejtés, amely szerint az ilyen tartalmú okirat már önmagában alkalmas lenne bármely kérdésben a bizonyítás terhének a fogyasztóra való áthárítására.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítása során a közjegyző a kérelmező egyoldalú kérelmét foglalja közokiratba, annak alaposágát, egyéb körülményeket pedig nem vizsgálhat. A végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelem elbírálása során sem vizsgálhatja a közjegyző a felmondás jogszerűségét és azt sem, hogy alapos-e, akár összegezésében, a végrehajtást kérő követelése. Eljárása során a közjegyző a Vht. hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően kizárólag arra lehet figyelemmel, hogy a záradékolni kért okirat, vagy okiratok megfelelnek-e a megkövetelt alaki és tartalmi követelményeknek és ha a záradékolás feltételei fennállnak, akkor az okiratot záradékolnia kell. (BH1997. 348., BH2002. 491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5. számú eseti döntése.)

A végrehajtási záradék kiállítása esetén az adós valóban csak a régi Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, vagy korlátozása iránti perben tudja vitatni a vele szemben érvényesített követelést. A bizonyítási teher ilyen esetben kétségtelenül a pert indító felperest terheli. Ez a kötelezettség azonban nem a szerződés sérelmezett kikötéséből, hanem a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményéből ered. A felek közti szerződéses rendelkezés e tekintetben sem biztosít több jogot az alperesnek és nem ró többet a felperesekre ahhoz képest, mint amivel egyébként rendelkeznek, illetve ami őket egyébként terhelné. A végrehajtási záradék kiállításának alapja a közjegyzői okiratba foglalt szerződés vagy tartozáselismerés, valamint a hitelező Kjt. 111. §-a alapján megtett közjegyzői tanúsítványba foglalt nyilatkozata, a hivatkozott közjegyzői tanúsítvány kiállítását azonban a végrehajtást kérő a hivatkozott szerződéses kikötés hiányában is kérelmezhetné.

A végrehajtási záradék kibocsátásának a lehetősége, a közvetlen végrehajtás elrendelése, ha annak törvényi feltételei fennállnak, nem lehet tisztességtelen. Ez a lehetőség azonban egyrészt nem függött a hivatkozott szerződéses feltételtől, másrészt pedig egy jogszabály, azaz a Vht. által szabályozott és lehetővé tett jogintézmény, a végrehajtási záradékolás adott módot a végrehajtás – peres út igénybe vétele nélküli – elrendelésére. Az Alkotmánybíróság az 1423/B/2010. AB és az 1245/B/2011. AB határozatai szerint nem alkotmányellenes és nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot ez a fajta

eljárás, az Európai Unió Bíróságának C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint pedig nem összeegyeztethetetlen ez az Irányelv követelményeivel sem. Ennek megfelelően a bíróság nem dönthet a jogszabályok ellenére úgy, hogy az adott jogintézményt, annak gyakorlati alkalmazását ellehetetleníti, azt tisztességtelennek minősíti és erre hivatkozással tart egy szerződéses rendelkezést érvénytelennek.

A kifejtettekre tekintettel a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítása, illetve a szerződés hivatkozott rendelkezése nem fordítja meg a bizonyítási terhet az egyik lehetséges eljárás során sem és nem zárja ki az ellenbizonyítás lehetőségét. A kikötés akkor lenne tisztességtelen, ha kizárólagos jogosultságot biztosítana az alperesnek a tartozás összegének a meghatározására, illetve megvonná, vagy korlátozná a felperesek ezzel kapcsolatos jogait és lehetőségeit. A perbeli esetben azonban mindez nem valósult meg, a szerződő felek egyenlősége nem sérült, a jogvita esetén pedig a bíróság az alperes kimutatását csak az alperes nyilatkozataként értékelné, illetve értékelhetné. A szerződéses rendelkezések nem korlátozták a felperesek igényérvényesítési lehetőségeit, valamint nem befolyásolták az eljárásjogi jogosultságait és ennek megfelelően – az általános szabályokhoz képest – a bizonyítási terhet sem módosították a hátrányára. A kikötés nem okozott egyensúlyvesztést a felek között és tényleges jogi jelentőségének hiányában elvi lehetőséget sem teremtett a fogyasztó felperes hátrányos helyzetbe hozatalára.

A Kúria ezt az álláspontját már részletesen kifejtette az EBH2018. G. 1. számú elvi határozatában és erről a kérdésről az Európai Bíróság is határozott a már hivatkozott C-32/14. számú ügyben, amelyben nem találta az Irányelvvvel ellentétesnek a nemzeti szabályozást.

Pfv.V.20.672/2018/5.

A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy a pénzügyi intézmény milyen adatokat tart nyilván az adós teljesítésével összefüggésben, ezért a ténytanúsítvány kiállítására vonatkozó szerződési kikötésnek nem tulajdonítható olyan tartalom, amely a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeit, kötelezettségeit korlátozza.

I. A Kúria az eljárás felfüggesztése iránti kérelmet nem találta alaposnak, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint jelen jogvitában az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban felvetett uniós jogi kérdéseknek relevanciája nincs.

Az Európai Unió Bíróságnak a C-34/18. számú ügyben a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási teher megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem – a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

A jogerős ítélettel elbírált kereset tárgya miatt a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége azoknak a kérdéseknek, amelyek a jelen perben felmerült és vizsgált körülményeken kívüli okból irányulnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére a C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban.

II. A pénzügyi intézményeknek jogszabályból [a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló ügyletkötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.), és a jelenleg hatályos 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.)] fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról a hatóságokat, illetve a hitelfelvevőket tájékoztassák.

A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 198/1996. (XII. 22.) Korm. rendelet, majd a 2001. január 1-jén

az e rendelet helyébe lépett, azonos című 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásai értelmében az I. rendű alperesnek az ügyfeleivel – köztük a felperessel – szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére. A Hpt. 206. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást a Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében – az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában – elfogadottnak kellett tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emelt kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.

A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ügyszempontú jelentőségű kérdés, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés 4. pontjának azon kikötése, amely szerint a felperes mindenkori fizetési kötelezettségét illetően a banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadja el mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot, a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

E körben a Kúria rámutat arra, hogy a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH 2000.309.). Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg (Kúria Pfv.V.21.629/2017/5.). A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyenek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai [EBH 2018.G.1.].

A kereset tárgyát képező kölcsönszerződés 4. pontjának kikötése értelmében a felperes a közjegyzői ténytanúsítvány elfogadásával egyúttal arról is nyilatkozott, hogy a megjelölt okiratot aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadja el. A szerződéses feltétel e külön kitétele ellenére sem volt joglemondásként értékelhető a felperes nyilatkozata (Kúria Gfv.VII.30.742/2017/8.). Az egyoldalú joglemondás fogalmi körébe ugyanis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségkívül megillető jogosultságról kifejezetten lemond. A Ptk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993.673.).

Nem állít fel a keresettel támadott szerződéses kikötés a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében az I. rendű alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná. A kölcsönszerződés 4. pont vitatott mondatának ilyen tartalom sem tulajdonítható.

Ezen túl a polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át.

Mindezekből következően, mivel a kölcsönszerződéses 4. pontjának hivatkozott rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz és nem minősíthető a fent kifejtettek szerinti vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az I. rendű alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az I. rendű alperes elszámolása nem felel meg a

szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elengedő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, 1991. évi XLI. törvény (közjegyzői tv.) 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné [BH 2018.146].

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őt egyébként megilletné, illetőleg terhelné (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés 4. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4. pontjának vitatott kikötése a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.

Megjegyzi a Kúria, hogy amennyiben a kölcsönszerződés 4. pontja vitatott kikötésének tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényét hivatott bizonyítani, hogy az I. rendű alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire (Kúria Pfv.V.22.490/2017/7.).

Pfv.I.21.258/2018/3.

A származási tagállamban hozott határozat végrehajthatóvá nyilvánítása iránti eljárás és a származási tagállam határozatának végrehajtása iránti eljárás elkülönül egymástól. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásban azon tagállami bíróság, amely tagállamban a határozat végrehajthatóvá nyilvánítását kéri, csupán azt vizsgálja, hogy a származási tagállam határozata megfelel-e a szükséges alaki követelményeknek, ebben az eljárási szakaszban egyáltalán nem vizsgálhatók az elismerni kért határozattal elbírált ügy ténybeli és jogi elemei.

A Vht. 214.§ (1) bekezdésének megfelelően felülvizsgálati kérelemnek van helye a másodfokon jogerőre emelkedett végzés ellen, amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött. A Vht. 9.§-a, valamint 24.§-ának (1) bekezdése szerint a végrehajtási eljárás során hozott bírósági határozatok elleni jogorvoslatokkal összefüggő eljárási kérdésekre – amelyeket a Vht. külön nem szabályoz – a Pp. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A végrehajthatóvá nyilvánítás a külföldi határozatok elismerése és végrehajtása közé ékelődő eljárás. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás (másképpen: exequatur) félrevezető elnevezése ellenére nem azonos a tulajdonképpeni végrehajtási eljárással. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás túlnyomó részében az uniós jog által szabályozott egységes eljárás, a tulajdonképpeni végrehajtási eljárás pedig a nemzeti jog, a nemzeti jogok hatálya alatt áll. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás során a származási államban hozott döntést végrehajtási jogcímmel ruhazza fel a bíróság, ami a megkeresett államban a végrehajtás feltétele.

A 2002. óta megalkotott uniós rendeletek az „új vagy második generációs” nevezett rendeletek (ilyen a Tartási rendelet is) egyszerűbb határon átnyúló végrehajtást tesznek lehetővé. Ezek a rendeletek eltörölték az exequatur eljárást és ezzel párhuzamosan a végrehajthatóvá nyilvánítás megtagadásának okait.

A 4/2009/EK rendelete (a továbbiakban: tartási rendelet) 75. cikk (1) bekezdése értelmében [a (2) és (3) bekezdésre is figyelemmel] a rendeletet csak az alkalmazásának megkezdésétől indult eljárásokra, az ettől kezdve jóváhagyott vagy megkötött perbeli egyezségekre, valamint az ettől kezdve létrehozott közokiratokra kell alkalmazni.

A tartási rendelet alkalmazásának kezdő időpontja 2011. június 18., a végrehajtást kérő pedig az illetékes osztrák bíróság 2009. november 13-án meghozott, 2010. január 11-én jogerőre emelkedett ítélete végrehajtását kéri jelen eljárás keretében. Mindebből következően a korábban eljárt bíróságok álláspontjától eltérően a végrehajtást kérő kérelmének elbírálása során nem a Tartási rendeletet kell alkalmazni.

E körben csupán utalt arra a Kúria, hogy a tartási kötelezettségekkel kapcsolatos jogvitákra vonatkozó önálló, egységes közösségi jogi szabályozás megteremtésének eredményeként a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia 21. ülészakán, 2007. november 23-án fogadta el a 2007. évi hágai jegyzőkönyvet, valamint a 2007. évi Hágai Egyezményt. A 2007. évi hágai jegyzőkönyv hatályba

lépését annak 25. cikke szabályozza, mely szerint a jegyzőkönyv a második megerősítő, elfogadási, jóváhagyási, vagy csatlakozási okmány letétbe helyezésétől számított 3 hónapos időszak lejártát követő hónap első napján lép hatályba. A 2007. évi hágai jegyzőkönyv 2013. augusztus 1-jén lépett hatályba, mert az Európai Unió 2010. április 8-ai csatlakozásán túl Szerbia 2013. április 10-én csatlakozott a jegyzőkönyvhöz.

A tartási rendelet módosította ugyan a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, a Tanács 44/2001/EK rendeletét (a továbbiakban: Brüsszel I. rendelet) és annak a tartási kötelezettségekre alkalmazandó rendelkezései helyébe lépett, de az előbbieken kifejtettek értelmében a jelen ügyben nem alkalmazható, a végrehajtást kérő kérelmének elbírálása során a Brüsszel I. rendeletet kell alkalmazni. A Brüsszel I. rendelet helyébe 2015. január 10-től a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-ei, 1215/2012/EU rendelete (a továbbiakban: Brüsszel I. rendelet átdolgozás) lépett, azonban a végrehajtást kérő kérelmének elbírálására azért nem alkalmazható, mert a Brüsszel I. rendelet átdolgozás 66. cikk (2) bekezdésében foglaltak értelmében a 80. cikk ellenére továbbra is a Brüsszel I. rendelet alkalmazandó azokra a 2015. január 10. előtt indított eljárásokban hozott határozatokra, amelyek az említett rendelet hatálya alá tartoznak.

A Brüsszel I. rendelet különbséget tesz a határozat elismerése, végrehajthatóvá nyilvánítása és a határozat végrehajtása között. A végrehajtást kérőnek először kérelmeznie kell a külföldi határozat végrehajthatóvá nyilvánítását, vagyis az exequatur eljárás lefolytatását, amely eljárás „kétlépcsős eljárássá” alakul, amennyiben az adós kifogásolja a végrehajthatóvá nyilvánítás tényét. A bíróság a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemnek a formai feltételek ellenőrzése után azonnal helyt ad, az eljárásnak ebben a szakaszában az adós a végrehajtást kérő kérelmére észrevételt nem tehet. Ebből következően a bíróság az eljárás ezen szakaszában a megtagadási okokat nem vizsgálhatja, tehát a formai feltételek ellenőrzése után azonnal ipso iure eljárásban meghozza a fellebbezhető végzést a végrehajthatóvá nyilvánításról, azaz végrehajtási tanúsítványt vezet a más tagállamban hozott határozatra, amely így végrehajthatóvá válik. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásban a formai követelmények meglétének vizsgálatán túl végzett bármely más feltétel vizsgálata ellentétes a Brüsszel I. rendelettel. Az Európai Unió Bírósága a C-139/10. számú ügyben – továbbiak mellett – kifejtette: ami a Brüsszel I. rendelet (16) és (17) preambulumbekkezdéséből is kitűnik, a rendeletben meghatározott elismerési és végrehajtási szabályok az igazságszolgáltatás iránt a közösségben táplált kölcsönös bizalmon alapulnak. Ez a kölcsönös bizalom nemcsak azt követeli meg, hogy az egyik tagállamban hozott bírósági határozatokat egy másik tagállamban automatikusan elismerjék, hanem azt is, hogy e határozatok ezen másik tagállambeli végrehajthatóságát megállapító eljárás hatékony és gyors legyen. Egy ilyen a Brüsszel I. rendelet (17) preambulumbekkezdése szerinti eljárás csupán a megkeresett tagállambeli végrehajthatóság megállapításához szükséges iratok tisztán formai ellenőrzéséből állhat. A megkeresett tagállam hatóságai a származási tagállam határozatának végrehajthatóságát megállapító határozat kibocsátása céljából az eljárás első szakaszában csak az alaki követelmények teljesítését vizsgálhatják, következésképpen ebben az eljárásban egyáltalán nem vizsgálhatják az azon határozattal elbírált ügy ténybeli és jogi elemeit, amelynek a végrehajtását kérték. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás a végrehajtást kérő által bemutatott dokumentumok formai ellenőrzéséből áll, az egyéb körülmények vizsgálata megváltoztatná ennek az eljárásnak a jellegzetességeit és meghosszabbítaná a határidejét, ami ellentétes lenne a Brüsszel I. rendelet (17) preambulumbekkezdésében megfogalmazott hatékonyságra és gyorsaságra irányuló célkitűzéssel.

A végrehajthatóvá nyilvánításról szóló végzés elleni fellebbezésében hivatkozhat az adós az elismerés megtagadására vezető okokra, a Brüsszel I. rendelet 34. és 35. cikkeiben foglaltakra.

Tekintettel arra, hogy a határozat elismerésére, végrehajthatóvá nyilvánítására vonatkozó eljárási szakaszban a bíróság feladata a formai feltételek ellenőrzésére vonatkozik, de a megtagadási okokat nem vizsgálhatja, így a végrehajthatóvá nyilvánítás szempontjából nem releváns körülményeket sem, például azt, hogy az adós esetleg már megkezdte a tartozás rendezését, vagy hogy a végrehajtást kérő követelése, vagy a végrehajtási jog esetlegesen elévült. A követelés és a végrehajtási jog elévülését az eljárás ezen szakaszában akkor sem vizsgálhatja, ha az elévülés vizsgálata egyébként hivatalbóli kötelezettsége. A Brüsszel I. rendelet 41. cikkében foglaltak értelmében a származási tagállam

határozatát az 53. cikkben említett alaki követelmények teljesítését követően a 34. és 35. cikk szerinti felülvizsgálat nélkül nyomban végrehajthatónak kell nyilvánítani. Az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték az eljárásnak ebben a szakaszában a kérelemre észrevételt nem tehet.

A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás túlnyomó részében az uniós jog által szabályozott egységes eljárás, míg a tulajdonképpeni végrehajtási eljárás a nemzeti jog hatálya alatt áll, a Brüsszel I. rendelet 40. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerint a kérelem benyújtására szolgáló eljárást annak a tagállamnak a joga szabályozza, amelyben a végrehajtást kérték, ebből következően a felülvizsgálati érveléssel ellentétben a végrehajtás elrendelése során a magyar jog szabályait kell alkalmazni.

A kifejtettekre tekintettel: az adott ügyben eljáró bíróságok tévesen jutottak arra a következtetésükre, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás keretében vizsgálható a végrehajtást kérő követelésének esetleges elévülése és ebből következően jogszabálysértő a végrehajtást kérő kérelmének elutasítása.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy a végrehajtást kérő által benyújtott kérelem megfelel-e a Brüsszel I. rendelet 53. cikkében említett alaki követelményeknek és amennyiben az ott meghatározott formai feltételek teljesülnek, a származási tagállamban meghozott határozatot nyomban végrehajthatónak kell nyilvánítani. Eljárása során a bíróságnak figyelemmel kell lennie a Brüsszel I. rendelet 54. és 55. cikkében foglaltakra is, továbbá a 47. cikkben írtakra, amelyek értelmében amennyiben a származási tagállam határozatát a Brüsszel I. rendeletnek megfelelően el kell ismerni, a kérelmező a kérelmezett tagállam jogának megfelelően a 41. cikk szerinti végrehajthatóságot megállapító határozat nélkül is minden esetben ideiglenes intézkedéseket, beleértve a biztosítási intézkedéseket is vehet igénybe. A végrehajthatóság megállapítása a biztosítási intézkedések megtételére jogosít.

A végrehajthatóvá nyilvánításról rendelkező végzés jogerőre emelkedését követően külön kérelem nélkül kell az elsőfokú bíróságnak a végrehajtás elrendeléséről döntést hoznia. Ennek során meg kell állapítania, hogy a végrehajtást kérő mikor terjesztette elő a végrehajtás iránti kérelmét a végrehajtani kívánt határozatot hozó osztrák bíróságon. Az elsőfokú bíróságnak meg kell állapítania a tartásdíj végrehajtásának kezdő időpontját, egyben azt is, hogy milyen összegű tartásdíj hátralék terheli az adóst és milyen összegű tartásdíj hátralék végrehajtását kérheti megalapozottan a végrehajtást kérő. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy a Vht. 14.§-ában foglaltak értelmében tartásdíj behajtására elrendelt végrehajtás esetén a végrehajtható okiratot a lejárt, 6 hónapnál régebbi tartásdíj részletekre nézve akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtást kérő valószínűsítette, hogy a tartásdíj hátralék az adós rosszhiszemű magatartására vezethető vissza, vagy annak érvényesítését alapos okból mulasztotta el. Az első- és a másodfokú bíróság álláspontjától eltérően nem a Ptk. 4:208.§ (3) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, hanem a Csjt. 68.§ (2) bekezdésében foglaltakat, hiszen a Ptk. (a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény) rendelkezéseit a hatályba lépését (2014. március 15.) követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megtett jognyilatkozatokra kell alkalmazni. Az adott esetben mindezek a feltételek azonban nem állnak fenn, hiszen a végrehajtani kért határozatot 2009. november 13-án hozta meg az illetékes osztrák bíróság, amely határozattal 2008. október 21-től kötelezte tartásdíj fizetésére az adóst. A végrehajtás elrendelésére irányuló eljárás során nem hagyható figyelmen kívül, hogy a végrehajtást kérő a folyamatos gyermektartásdíjra is kérte a végrehajtás elrendelését, továbbá figyelemmel kell lenni arra, hogy esetlegesen megvalósultak-e olyan végrehajtási cselekmények, amelyek a végrehajtandó követelés, illetve a végrehajtási jog elévülését megszakították. Adott esetben meg kell azt állapítani, hogy a végrehajtást kérő által hivatkozott felszólítások ennek minősülnek-e.

Az elsőfokú bíróság mindezeket követően kerül abba a helyzetbe, hogy a származási tagállam határozatának elismerése, végrehajthatóvá nyilvánítása és ezt követően a gyermektartásdíj végrehajtására irányadó magyar jogszabályi rendelkezéseknek maradéktalanul megfelelő eljárás eredményeként a végrehajtás elrendelésének tárgyában is megalapozott érdemi döntést hozzon.

Pkf.VII.24.959/2018/2.

A folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a per tárgyalását felfüggesztő végzés helybenhagyása indokolt, még abban az esetben is, ha a Kúriának az adott jogkérdésben kialakult joggyakorlata van.

Tényként állapítható meg, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező ügyben az Ítéletábrla egy másik bank – a jelen perben alkalmazottnál összetettebb – szerződéses rendelkezése tisztességtelensége megítélése során felmerült jogkérdések megválaszolásában kéri az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) iránymutató értelmezését, többek között az irányelv melléklete 1.q) alpontját illetően. Ennek átültetéseként rendelkezik a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontja akként, hogy fogyasztói szerződésben tisztességtelenségnek minősül az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Az I. és II. rendű alperesek arra tényszerűen mutattak rá, hogy a Kúria a jelen ügyben felmerült kérdésben jogi álláspontját az 1/2018. számú gazdasági elvi határozatában (a továbbiakban: elvi határozat) már kifejtette, és az előtte ún. ténytanúsítvány tárgyában folyó perek tárgyalását nem függeszti fel a C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel, hanem érdemben bírálja el. Ugyanakkor gyakorlata az is, hogy nem változtatja meg, nem helyezi hatályon kívül a kellően megindokolt, a per tárgyalásának felfüggesztéséről rendelkező ítéletábrlai végzéseket, ezzel kapcsolatos álláspontját a Gf.VII.30.217/2018/2. számú határozatában részletesen kifejtette. Ennek lényege a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI.14.) PK-KK véleményben (a továbbiakban: PK-KK vélemény) kifejtettek szerint a per felfüggesztése megengedésének indoka, hogy megakadályozza (ne tegye szükségessé) az azonos közösségi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan, azonos tényekre alapítottan, azonos jogkérdés elbírálása iránt folyó perben további előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének jogát pedig felsőbb bíróság nem vonhatja el.

Mindezeket értékelve a Kúria úgy ítélte, hogy bár a hivatkozott elvi határozatban és a BH2018.146. számú döntésében is kifejtettek értelmében jogértelmezése és a jogi álláspontja szerint az eljárás tárgyához hasonló szerződéses rendelkezés a fogyasztó jogaira és kötelezettségeire valójában nem hat ki, az adott ügyben az ítéletábrla a per tárgyalásának felfüggesztésével érdemben az unió joga és a magyar hivatkozott jogszabályok által biztosított jogát jogszerűen, a jogi helyzet sajátosságára tekintettel akként gyakorolta, hogy a per tárgyalásának felfüggesztéséről döntött.

A Kúria álláspontja szerint az ítéletábrla határozatát a szükséges mértékben megindokolta, hiszen utalt arra, hogy a jelen per tárgyát képező szerződéses kikötés tartalmát tekintve hasonló az előzetes döntéshozatali eljárás alapjául szolgáló ügyben szereplő szerződéses kikötéshez, mely jogkérdést illetően az ítéletábrla szükségesnek tartja az irányelv értelmezésével kapcsolatban az EU Bíróság állásfoglalását. A korábban kifejtett értelmezést pedig a Kúria irányadónak tekinti olyan ügyekben is, ahol a szerződéses rendelkezés részben tér el az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező kikötéstől. Az eljárás felfüggesztése a Kúria megítélése szerint sérelmet egyik fél számára sem jelent.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.239/2018/4.

A nem közösségi áru tényleges szállítójának lebonyolítója - beleértve az alfuvarozót is - felelős a közösségi árutovábbítási eljárás alá vont áru rendeltetési vámhivatalnál történő szabályszerű bemutatásáért, feltéve, hogy ezt az árut abban a tudatban vette át, hogy azt ezen eljárás alá vonták. Ha az árut más fuvarozónak az árutovábbítási okmánnyal együtt átadta, és a következő útszakasz alkalmával azt újból átvette, az áru újbóli átvételekor csak akkor köteles meggyőződni az áru bemutatásáról, és a bemutatás elmaradásáért csak abban az esetben tehető felelősség, ha az említett áru átvételekor tudta, hogy az árutovábbítási eljárás nem fejeződött be szabályszerűen. A szerződésen kívüli kártérítési igényvel fellépő felperes köteles bizonyítani az alperes jogellenes károkozó magatartását.

A Kúria rögzítette, a megismételt fellebbezési eljárásban az ítéletábrla felhívása ellenére a felperes nem

terjesztett elő bizonyítási indítványt. A beadványaiban azzal érvelt, hogy a rendelkezésre álló adatok alátámasztják, hogy az alperes tudott, vagy a tőle elvárható gondosság tanúsítása mellett tudnia kellett arról, hogy az árut a rendeltetési vámhivatalnál nem mutatták be. Erre tekintettel a felperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan nem hivatkozhat arra, hogy a jogerős ítélet tényállása hiányos. Az pedig, hogy a megállapított tényállás a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésén alapul, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 206. § (1) bekezdésének mint megsértett jogszabályhely felülvizsgálati kérelemben történő feltüntetése hiányában nem volt vizsgálható. Ezért a Kúriának is a jogerős ítéletben megállapított tényállásból kellett kiindulnia. Aszerint Bécsben az alperes megbízója, a főfuvarozó a vám eljárás lefolytatásához szükséges iratokat az alperestől átvette, az alperes az árut ott hagyta, majd azt új CMR-fuvarlevéllel szállította tovább Rómába.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a perben felmerülő jogkérdések tárgyában az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) épp a Kúria megkeresésére az előzetes döntéshozatali eljárásban az irányadó közösségi jog rendelkezéseit értelmezte, döntésében írtakat a tagállami bíróságok kötelesek figyelembe venni. Az EU Bíróság ítélete, az abban írt autentikus jogértelmezés alapján egyértelműen rögzíthető, hogy az alperes mint az áru tényleges szállítójának lebonyolítója (alfuvarozó) a 2913/92/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: Közösségi Vámkódex) 96. cikk (2) bekezdése alapján felelős a közösségi árutovábbítási eljárás alá vont áru rendeltetési vámhivatalnál történő szabályszerű bemutatásáért. Az adott tényállás mellett ugyanakkor csak akkor volt köteles meggyőződni arról, hogy a rendeltetési vámhivatalnál az árut bemutatták-e, és a bemutatás elmaradásáért csak abban az esetben áll fenn a felelőssége, ha az áru ismételt átvételekor tudta, hogy az árutovábbítási eljárás nem fejeződött be szabályszerűen. Az ítéletben írtak szerint ezt kell vizsgálnia a tagállami bíróságnak.

A felperes felülvizsgálati kérelemben előadott érvelése szerint az alperes mint a bemutatásért felelős személy a kategorikus vámjogi normák megengedő rendelkezése hiányában nem engedhette volna át a jogszabályi kötelezettsége teljesítését harmadik személynek, ha pedig megtette, ezzel a felelőssége nem szűnt meg, ezért meg kellett volna győződnie a továbbszállítást megelőzően a vám eljárás szabályszerű befejeződéséről. Ez az érvelés ugyanakkor az EU Bíróság jogértelmezésével ellentétes.

Az EU Bíróság ítéletének 24. pontjából következik, hogy a főfuvarozó/alfuvarozó felelőssége azon alapul, hogy az árut ténylegesen birtokolja és tudja, hogy az árut közösségi árutovábbítási eljárás alá vonták. Jelen ügyben nem volt vitatott, hogy az alperes határidőben a rendeltetési vámhivatal parkolójába szállította az árut tartalmazó konténert, és az az alperes pótkocsiján a továbbszállításáig ott maradt. A vám eljárásához szükséges okmányokat saját megbízójának adta át. Az EU Bíróság ítéletének 31-34. pontjai értelmében az áru birtoklásának és okmányainak átadásával mentesült a bemutatási kötelezettsége alól, feltéve, hogy az a fuvarozó, akinek az átadás történt, maga is tudott arról, hogy az árut közösségi árutovábbítási eljárás alá vonták. Ez a főfuvarozó esetén nem kétséges, és azt a főfuvarozó képviselőjének tanúvallomása is megerősíti. A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben kifejtettekkel, hogy az EU Bíróság ítéletéből – és nem pusztán a 34. pont kiragadott értelmezéséből – nem következik, hogy az alperest az adott esetben ellenőrzési kötelezettség terhelte volna az áru továbbszállítása előtt, nem kellett meggyőződnie arról, hogy az árut a bécsi vámhivatalnál szabályszerűen bemutatták.

Az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletből az is következik, hogy a Közösségi Vámkódex rendelkezései az EU Bíróság értelmezése szerint az alperes fenti eljárását megengedik. E körben tehát a Közösségi Vámkódex releváns rendelkezésének értelmezését nem az ítélet tábla, hanem az EU Bíróság végezte el.

A megismételt másodfokú eljárás tárgyát a fentebb kifejtettekből következően és a Kúria végzése alapján kizárólag az képezte, hogy az alperes az újonnan kiállított CMR-fuvarlevél bécsi átvételekor, az áru továbbszállításakor tudott, vagy tudnia kellett-e a vámáru bemutatásának elmaradásáról.

A másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével levont azon következtetésének helytállósága, hogy az alperesnek az áru továbbszállításakor nem kellett tudnia a vámáru bemutatásának elmaradásáról, nem volt érdemben vizsgálható, mivel az rPp. 206. §-ának mint megsértett jogszabályhelynek a felülvizsgálati kérelemben történő feltüntetésének elmaradása ezt kizárta az rPp. 272. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel. Az rPp. 221. §-ának mint megsértett jogszabályhely felhívásának hiányában az sem volt érdemben vizsgálható, hogy a másodfokú bíróság megsértette-e az

indokolási kötelezettségét azáltal, hogy nem tért ki részletesen a felperes megismételt másodfokú eljárásában előadott érveire.

Végül a Kúria rámutatott, a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Közösségi Vámkódex 203. cikkének vámtartozásra és az adós személyére vonatkozó rendelkezéseit, mert az adott tényállás mellett nem állapítható meg, hogy az alperes volt az a személy, aki az árut elvonta a vámfelügyelet alól. A 2454/93/EGK rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 362. cikke szerinti bemutatási igazolás kérése az alperesnek a felperes szerint is csak lehetősége volt, érdekében állt volna, de nem volt kötelező, míg a Vhr. 181b. cikk a fuvarozó személyét határozza meg, ugyanakkor az eljárás jelen szakában az már nem volt vitás, hogy az alperes a perbeli áru tekintetében az alfuvarozói minőségétől függetlenül fuvarozónak minősült.

Gfv.VII.30.246/2018/14.

Nem minősül tisztességtelennek a zálogfedezet kiegészítésének előírása, elmulasztása esetén a zálogjogosult kielégítési jogának megnyitása az esetre, ha a zálogfedezet értékcsökkenése - a zálogtárgy állagromlása miatt vagy egyéb okból - veszélyezteti a kielégítési jog gyakorlását a zálogtárgyból.

I. A Kúria a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI. 14.) PK-KK véleményben foglalt iránymutatás alapján – az alábbiakban kifejtettek szerint jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett – nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdés].

Azon túl, hogy a C-126/17. számú ügy a 2018. február 22-én kelt végzéssel, a C-483/16. számú ügy a 2018. május 31-i, a C-51/17. számú ügy pedig a 2018. szeptember 20-i ítélettel befejeződött, a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége az ezen felül megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgált, a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére irányuló jogkérdéseknek sem. A C-34/18. számú ügyben ugyanis az EU Bíróságának a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási teher megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az EU Bíróságnak a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem – a fogyasztó szerződészerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelyben bizonyítás felvételének nincs helye, nem lehet tárgya – az egységes és régóta kialakult joggyakorlat értelmében – sem olyan tény, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek nem hivatkoztak (rPp. 275. § (1) bekezdés, BH2015. 18., BH2002. 447., BH2002. 283.). A jogerős ítélettel elbírált kereset tárgya és a felülvizsgálati eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok köre miatt, a konkrét jogvita eldöntése szempontjából – az alábbiakban részletezettek szerint – nem volt jelentősége azoknak a kérdéseknek, amelyek a jelen perben felmerült és vizsgált körülményeken kívüli okból irányulnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére. A keresettel támadott feltételek – alábbiakban kifejtett – tartalma miatt nem merült fel jelen ügyben a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontja értelmezésének szükségessége sem. A C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárás nem minősült ezért jelen ügy érdemi elbírálására kiható előzetes eljárásnak.

II. A Kúria a kölcsönszerződés III. pontja vonatkozásában rögzítette, hogy az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó

hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 242. §-ában, az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. §-ában, az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, a 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra.

Hangsúlyozta a Kúria a perbeli szerződéses kikötéssel kapcsolatban, hogy az nem volt az adósok részéről joglemondásként sem értékelhető, nem tartalmaz továbbá a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében a hitelező az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben az I. és III. rendű alperesek a felek közti szerződésből eredő követelésüket a felperessel szemben peres úton kívánják érvényesíteni, a perben az rPp. 164. § (1) bekezdése értelmében őket terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósítottak a felperes részére, a saját nyilvántartásukban rögzített felperesi törlesztésekre figyelemmel mekkora a felperessel szemben fennálló követelésük. Az I. és III. rendű alperesek erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásukon alapulnak, vita esetén azonban perben az alpereseknek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetniük. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperesi elszámolás nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet. Amennyiben pedig a felperes azt állítja, hogy túlfizetése keletkezett és ebből eredően igényt érvényesít az alperesekkel szemben, az alperesek nyilvántartásában szereplő – a jogvita eldöntése szempontjából releváns, bizonyításra szoruló – tényekkel kapcsolatban a bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye bírósági gyakorlatban kimunkált elveinek alkalmazása merülhet fel.

A vizsgált kikötés nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A Vht. felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást

kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperesek részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amely az irányadó jogszabályok alapján őt egyébként megilletné, illetőleg terhelné.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

Utalt a Kúria a BH 2018.146. számon közzétett döntésére is, amelyben kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés vizsgált kikötésének tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Aszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel – vagy fogyasztói szerződés – tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A kölcsönszerződés III. pontjában foglalt szerződéses feltétel értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán az I., III. rendű alperesek egyoldalú – az adósok teljesítésével összefüggésben nyilvántartott adatokra vonatkozó – nyilatkozatához kapcsolódik. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

III. A kölcsönszerződés IV.1.) pontjának jelen perben is vizsgált kikötése egy részének tisztességtelen jellegét a Kúria a Gfv.VII.30.715/2017/4. számú határozatában már értékelte, amelyet jelen ügyben is irányadónak tartott az alábbiak szerint.

A jogerős ítélet értelmezésével ellentétben a kölcsönszerződés IV.1.) pontjának 9. bekezdése anélkül írja el a „zálognak” az abból való kielégítés veszélyeztetésével járó romlása esetére a fedezetkiegészítést, elmulasztása esetére pedig a zálogjogosult kielégítési joga gyakorlását, hogy a kikötés a felek szerződésből eredő jogait, kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára határozná meg, az irányadó törvényi szabályozáshoz képest. A vizsgált kikötés a zálogfedezet értékének csökkenése esetére a zálogjogosultat megillető jogokat az rPtk. 261. § (2) bekezdésével összevetve, tartalmi különbség nélkül szabályozza. A felek szerződésében alkalmazott, a zálogfedezet eredeti értékre való kiegészítése szövegszerűen nem azonos ugyan az rPtk. hivatkozott rendelkezésének terminológiájával – a zálogtárgy helyreállításában, vagylagosan a veszélyeztetés mértékének megfelelő biztosítékkadásban nevesített lehetőségekkel –, a lényeg azonban abban áll, hogy az rPtk. a két lehetőség között a választás jogát a zálogjogosulthoz telepíti a „jogosult kérheti” fordulattal, illetve hogy garanciális elemként határozza meg a zálogjogosult joggyakorlásához az értékcsökkenésnek a kielégítést veszélyeztető mértékét. A perben vizsgált kikötés világosan tartalmazza a zálogból való kielégítés veszélyeztetett jellegét a zálogjogosult joggyakorlása feltételeként. Önmagában az, hogy a zálogjogosult az rPtk. szerint őt megillető választási jogot már a szerződéskötés idején gyakorolja és meghatározza a zálogfedezet kiegészítésének módját, nem minősül lényeges, a felek jogai és kötelezettségei megbontását eredményező eltérésnek a törvényi szabályozáshoz képest.

Az alábbiak szerint nem vezetett a IV.1.) pont 9. bekezdésének tisztességtelenségéhez a „zálog

romlása”, illetve az rPtk. 261. § (2) bekezdésében nem szereplő „egyéb ok” feltüntetése, sem pedig a 10. bekezdés tekintetében a kölcsöntartozás jelentős növekedésére vonatkozó tartalmi elem.

Zálog romlása alatt nyelvtani értelmezéssel a zálogtárgy értékcsökkenése értendő, amelytől különbözik a devizaárfolyam változásához kapcsolt hitelbiztosítéki érték alakulása a 11. bekezdés szerint. Figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződés V.1. g) pontja a hitelező felmondási joga alapjául az rPtk. 525. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott felmondási okokra utal, irányadó az rPtk. 525. § (1) bekezdés c) pontja, amely lehetővé teszi a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondását a kölcsönre nyújtott biztosíték értékének jelentősen csökkenése miatt, azaz az állagromláshoz képest más okból is, amennyiben a biztosítékot az adós a hitelező felszólítására nem egészíti ki.

A jogerős ítélet álláspontjától eltérően önmagában az, hogy a kölcsönszerződés IV.1.) pont 10. bekezdése a kölcsöntartozás jelentős növekedésének esetére, annak meghatározása nélkül is biztosítja – a fedezetként szolgáló ingatlan értékének jelentős csökkenésén túl – a hitelező azonnali hatályú felmondási jogát, nem eredményezi a kikötés tisztességtelenségét. Utalt egyúttal a Kúria a Pfv.VI.21.573/2017/4. számú határozatára, amely tartalmazza: az rPtk.-nak a zálogfedezet kiegészítésére, valamint a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondására vonatkozó – az előzőekben vizsgált – rendelkezései egyaránt azt szolgálják, hogy a szolgáltatás és ellenértéke között, a fedezet figyelembevételével mellett fennmaradjon a szerződéskötéskor kialakított értékegyensúly, mérsékelve a hitelező szükségszerű kockázatát a hosszú távú kölcsönkötelemben. Jelen ügyben is megállapítható a 25 éves futamidőre kötött kölcsönszerződés tekintetében, hogy a hitelező szerződéses szolgáltatását a szerződés megkötésekor teljesítette, amellyel szemben a nyújtott fedezet értéke és az adósnak a kikötött futamidő alatt teljesítendő ellenszolgáltatása, ennél fogva a kettő egymáshoz viszonyított aránya változhat, a szerződéskötéskor fennálló állapothoz képest akár jelentősen is elmozdulhat.

Az rPtk. 525. § (1) bekezdés c) pontjára is tekintettel, amely a biztosíték értékének jelentős csökkenése miatt biztosítja a hitelezőnek a felmondás jogát – anélkül, hogy a változás jelentős jellegét meghatározná, avagy a felek megállapodására utalná –, nem eredményezett a felek jogai, kötelezettségei egyensúlyát megbontó eltérést az rPtk. diszpozitív szabályaihoz képest, hogy az alperesek a releváns aránypár másik eleme, az adós tartozása alakulásának méréséhez (növekedéséhez) is a jelentős szót kapcsolták.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a kölcsönszerződés felmondásával megnyílik a hitelező visszakövetelési joga a kölcsönösszegre [rPtk. 526. § (2) bekezdés], a kötelezett nem teljesítésével pedig a zálogjogosult kielégítési joga a zálogtárgyból [rPtk. 251. § (1) bekezdés].

Az előzőekből következően – figyelemmel arra is, hogy jelen ügyben a személyi és a dologi kötelezettek köre megegyezett – megállapítható az rPtk. 261. § (2) bekezdése, 525. § (1) bekezdés c) pontja együttes alkalmazásával, hogy a kölcsönszerződés IV.1.) pont 9. bekezdésének tartalma, célja és hatása megfelel a szerződéses szabályozás hiányában is érvényesülő törvényi rendelkezéseknek. A zálogfedezet eredeti értékre történő kiegészítésének előírása a kielégítési jog megnyílásának terhe mellett, arra az esetre, ha a zálogfedezet értékcsökkenése veszélyezteti a zálogból való kielégítést, nem minősül tisztességtelennek [Kúria Pfv.VI.21.573/2017/4., Gfv.VII.30.175/2017/4. számú ítéletei]. Nem eredményezte továbbá a 10. bekezdésben írt kikötés tisztességtelenségét a kölcsöntartozás jelentős megnövekedésének esetére is biztosított felmondási jog.

A kölcsönszerződés IV.1.) pont 11. bekezdésének tisztességtelenségét a jogerős ítélet a szerződéses feltétel nem egyértelmű, átláthatatlan jellege miatt állapította meg, mivel nem határozza meg a devizaárfolyam nagymértékű változását, továbbá a hitelező belső utasításaira utal, a kikötés alapján a fogyasztó számára nem értékelhető, nem ellenőrizhető a rendelkezés hatása a pénzügyi, illetve fedezetkiegészítési kötelezettségeire. Az I. és III. rendű alperesek perorvoslati kérelmükben a pénzügyi intézmény prudens működésének elvárására, ebből következően az egyedi jogügyletek tekintetében arra hivatkoztak, hogy a fedezettség veszélyével – ami előállhat a kölcsöntartozás árfolyamváltozásból fakadó emelkedése, a zálogtárgy hitelbiztosítéki értékének elégtelensége miatt – indokolt a fedezetkiegészítés előírása. Leszögezte a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet [rPp. 270. § (2) bekezdés], ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia. A felülvizsgálati kérelem ebben a részében a jogerős ítéletet megállapításait nem támadta, a kérdéses szerződéses feltétel átláthatóságát a jogerős ítélet

indokaival szemben nem állította, ebből következően nem támasztotta alá a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét a kölcsönszerződés IV.1.) pont 11. bekezdésben foglalt kikötés körében.

Gfv.VII.30.249/2018/10.;

Nem tisztességtelen az a kölcsönszerződésben foglalt szerződéses rendelkezés, amely nem befolyásolja a felek bizonyítási lehetőségeit, kötelezettségeit, és nem tartalmaz kizárólagos jogot a fogyasztóval szerződő fél számára teljesítése egyoldalú minősítésére sem.

I. A Kúria a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI. 14.) PK-KK véleményben foglalt iránymutatás alapján – az alábbiakban kifejtettek szerint jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett – nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdés].

A C-34/18. számú ügyben az EU Bíróságának a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási teher megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az EU Bíróságnak a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem – a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelyben bizonyítás felvételének nincs helye, nem lehet tárgya – az egységes és régóta kialakult joggyakorlat értelmében – sem olyan tény, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek nem hivatkoztak (rPp. 275. § (1) bekezdés, BH2015. 18., BH2002. 447., BH2002. 283.). A jogerős ítélettel elbírált kereset tárgya és a felülvizsgálati eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok köre miatt, a konkrét jogvita eldöntése szempontjából – az alábbiakban részletezettek szerint – nem volt jelentősége azoknak a kérdéseknek, amelyek a jelen perben felmerült és vizsgált körülményeken kívüli okból irányulnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére. A keresettel támadott feltétel – alábbiakban kifejtett – tartalma miatt nem merült fel jelen ügyben a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontja értelmezésének szükségessége sem. A C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárás nem minősült ezért jelen ügy érdemi elbírálására kiható előzetes eljárásnak.

II. A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, azaz a perbeli kölcsönszerződés 4. pont első bekezdés harmadik mondata tisztességtelenségét megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyó részében, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból vizsgálta, és azt az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.

A Kúria rögzítette, hogy az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 242. §-ában, az rHpt. 206. §-ában, 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, a Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra.

Hangsúlyozta a Kúria a perbeli szerződéses kikötéssel kapcsolatban, hogy az nem volt az adósok

részéről joglemondásként sem értékelhető, nem tartalmaz továbbá a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében a hitelező az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a felek közti szerződésből eredő követelését az adósokkal szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben az rPp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a saját nyilvántartásában rögzített törlesztésekre figyelemmel mekkora a felperessel szemben fennálló követelése. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapul, vita esetén azonban perben az I. rendű alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartása elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperesi elszámolás nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet. Amennyiben pedig a felperes azt állítja, hogy túlfizetése keletkezett és ebből eredően igényt érvényesít az I. rendű alperessel szemben, az I. rendű alperes nyilvántartásában szereplő – a jogvita eldöntése szempontjából releváns, bizonyításra szoruló – tényekkel kapcsolatban a bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye bírósági gyakorlatban kimunkált elveinek alkalmazása merülhet fel.

A vizsgált kikötés nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A Vht. felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a

végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amely az irányadó jogszabályok alapján őt egyébként megilletné, illetőleg terhelné.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

Utalt a Kúria a BH 2018.146. számon közzétett döntésére is, amelyben kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés vizsgált kikötésének tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Aszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel – vagy fogyasztói szerződés – tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A kölcsönszerződés 4. pont első bekezdés harmadik mondatában foglalt szerződéses feltétel értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán az I. rendű alperes egyoldalú – az adósok teljesítésével összefüggésben nyilvántartott adatokra vonatkozó – nyilatkozatához kapcsolódik. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

A Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A Kormányrendelet hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az alperessel szerződő fél – az adósok – kötelmi jogát arra, hogy az I. rendű alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse [rPtk. 283. §], ezért nem minősült tisztességtelennek a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperes tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem [Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.].

Megjegyezte a Kúria, hogy amennyiben a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának hatálya – a jogerős ítéletben kifejtett értelmezésnek megfelelően – az olyan tartalmú kikötésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megállapítására, a per tárgyává tett szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítására ebben az esetben sem kerülhetne sor. A kölcsönszerződés vizsgált pontjának ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely az I. rendű alperest feljogosítaná az adós teljesítése megfelelőségének megítélésére.

Gfv.VII.30.253/2018/15.

Azon szerződési feltétel tisztességtelensége vizsgálható, amely a jogszabály rendelkezését tölti ki tartalommal.

A felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértés alapján a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatát az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § szerződéskötéskor hatályos (5), 2009.május 22-től azonos szövegezésű (6) bekezdése kizárja-e, figyelemmel arra, hogy azt az rPtk. 257. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően határozták meg.

A Kúria utalt arra, hogy ebben a kérdésben az egyébként a jogerős ítéletben felhívott BDT-ben közzétett határozat tárgyában született, azt hatályában fenntartó BH 2018.256. szám alatt megjelent

határozatában már állást foglalt. Az ott részletesen kifejtettek szerint az rPtk. 257. § (1)-(2) bekezdései nem minősülnek olyan törvényi rendelkezésnek, amelyek kimerítően, eltérést meg nem engedően szabályozzák a zálogtárgy végrehajtáson kívüli értékesítésére vonatkozó szabályokat, a jogszabályban foglaltakat a szerződésben kell kitölteni tartalommal. Így a per tárgyát képező szerződéses rendelkezések tisztességtelensége vizsgálható.

Az alperes az rPtk. 209. § (1) bekezdését mint megsértett jogszabályhelyet felülvizsgálati kérelmében nem tüntette fel, mert a fent kifejtettek szerint nem helytálló jogi álláspontja szerint a szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatát az rPtk. 209. § (6) bekezdése kizárta. Ez a körülmény, figyelemmel az rPp. 272. § (2) bekezdésében írtakra, nem tette lehetővé, hogy a Kúria a perbeli szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét a fentiekben túlmenően vizsgálja. Ennek ellenére a Kúria utalt a korábban hivatkozott határozatában írtakra. Az ott kifejtettek szerint a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés, amely kizárólagosan az alperest jogosítja fel az értékecselő kiválasztására, kizárólag az alperessel szerződéses kapcsolatban álló értékecselők közül biztosítva a kiválasztás lehetőségét oly módon, hogy az értékecseléssel szemben hatékony jogorvoslatot sem jogszabály, sem a szerződéses rendelkezés nem biztosít, tisztességtelen. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, jogszabályokban biztosított jogorvoslati lehetőségek a fenti okból megvalósuló tisztességtelenség kiküszöbölésére nem alkalmasak. Azok nem az értékecselés folyamán a likvidációs érték kifogásolására, hanem a már lefolytatott árverést követő elszámolás vitatására (Értékesítési rendelet 10. §), a már létrejött szerződés megtámadására [rPtk. 201. § (2) bekezdés] adnak lehetőséget. Végül a Kúria hangsúlyozza, tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a perbeli ÁSZF rendelkezés a felek konszenzusán alapul, mivel az akkor állna fenn, ha a felek a per tárgyát képező szerződéses rendelkezést egyedileg megtárgyalták volna, de erre vonatkozó adat a perben nem merült fel. Az egyedi megtárgyaltság egyébként önmagában kizárná a tisztességtelenség vizsgálatát.

A Kúria nem értett egyet azzal az alperesi állásponttal, amely szerint a jogerős ítélet indokolásában foglalt, a tisztességtelenséget megalapozó körülmények nem vonatkoztathatók a perbeli kikötés egészére, hanem legfeljebb csak annak utolsó mondatára, ezért csak az utolsó mondat érvénytelenségének megállapítására van lehetőség. A perbeli kikötés ugyanis az utolsó mondat nélkül csak azt tartalmazná, hogy a bankkal szerződéses jogviszonyban álló értékecselők „valamelyike” által készített értékecselés határozza meg a legalacsonyabb eladási árat. Az ilyen tartalmú szerződéses kikötés sem biztosítana lehetőséget a felperesnek arra, hogy részt vegyen az értékecselő személyének kiválasztásban, és bár a kikötés így az értékecselés elfogadásra vonatkozó kitéltet nem tartalmazna, változatlanul nem biztosít az értékecseléssel szemben hatékony jogorvoslatot. Az is kétséges, hogy egy ilyen rendelkezés megfelel-e a legalacsonyabb eladási ár egyértelmű meghatározásának, utóbbi pedig az rPtk. 257. § szerint a bírósági végrehajtáson kívüli értékesítésben való megállapodás lényeges kelléke.

Gf.VII.30.275/2018/2.

A folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a per tárgyalását felfüggesztő végzés helybenhagyása indokolt, még abban az esetben is, ha a Kúriának az adott jogkérdésben kialakult joggyakorlata van.

Tényként állapítható meg, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező ügyben az Ítélet tábla egy másik bank – a jelen perben alkalmazottnál összetettebb – szerződéses rendelkezése tisztességtelensége megítélése során felmerült jogkérdések megválaszolásában kéri az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) iránymutató értelmezését, többek között az irányelv melléklete I.q) alpontját illetően. Ennek átültetéseként rendelkezik a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontja akként, hogy fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Az I. és II. rendű alperesek arra tényszerűen mutattak rá, hogy a Kúria a jelen ügyben felmerült kérdésben jogi álláspontját az 1/2018. számú gazdasági elvi határozatában (a továbbiakban: elvi határozat) már kifejtette, és az előtte ún. ténytanúsítvány tárgyában folyó perek tárgyalását nem

függeszti fel a C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel, hanem érdemben bírálja el. Ugyanakkor gyakorlata az is, hogy nem változtatja meg, nem helyezi hatályon kívül a kellően megindokolt, a per tárgyalásának felfüggesztéséről rendelkező ítéletáblai végzéseket, ezzel kapcsolatos álláspontját a Gf.VII.30.217/2018/2. számú határozatában részletesen kifejtette. Ennek lényege a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI.14.) PK-KK véleményben (a továbbiakban: PK-KK vélemény) kifejtettek szerint a per felfüggesztése megengedésének indoka, hogy megakadályozza (ne tegye szükségessé) az azonos közösségi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan, azonos tényekre alapítottan, azonos jogkérdés elbírálása iránt folyó perben további előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének jogát pedig felsőbb bíróság nem vonhatja el.

Mindezeket értékelve a Kúria úgy ítélte, hogy bár a hivatkozott elvi határozatban és a BH2018.146. számú döntésében is kifejtettek értelmében jogértelmezése és a jogi álláspontja szerint az eljárás tárgyához hasonló szerződéses rendelkezés a fogyasztó jogaira és kötelezettségeire valójában nem hat ki, az adott ügyben az ítéletábla a per tárgyalásának felfüggesztésével érdemben az unió joga és a magyar hivatkozott jogszabályok által biztosított jogát jogszerűen, a jogi helyzet sajátosságára tekintettel akként gyakorolta, hogy a per tárgyalásának felfüggesztéséről döntött.

A Kúria álláspontja szerint az ítéletábla határozatát a szükséges mértékben megindokolta, hiszen utalt arra, hogy a jelen per tárgyát képező szerződéses kikötés tartalmát tekintve hasonló az előzetes döntéshozatali eljárás alapjául szolgáló ügyben szereplő szerződéses kikötéshez, mely jogkérdést illetően az ítéletábla szükségesnek tartja az irányelv értelmezésével kapcsolatban az EU Bíróság állásfoglalását. A korábban kifejtett értelmezést pedig a Kúria irányadónak tekinti olyan ügyekben is, ahol a szerződéses rendelkezés részben tér el az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező kikötéstől. Az eljárás felfüggesztése a Kúria megítélése szerint sérelmet egyik fél számára sem jelent.

Gfv.VII.30.346/2018/9.

Azon szerződési feltétel tisztességtelensége vizsgálható, amely a jogszabály rendelkezését tölti ki tartalommal.

A Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatát az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § szerződéskötéskor hatályos (5), 2009. május 22-től azonos szövegezésű (6) bekezdése kizárja-e, figyelemmel arra, hogy azt az rPtk. 257. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően határozták meg.

A Kúria utalt arra, hogy ebben a kérdésben a BH 2018.256. szám alatt megjelent és közzétett határozatában már állást foglalt, az ott részletesen kifejtetteket változatlanul irányadónak tekinti. Ennek lényege szerint az rPtk. 257. § (1)-(2) bekezdései nem minősülnek olyan törvényi rendelkezésnek, amelyek kimerítően, eltérést meg nem engedően szabályozzák a zálogtárgy végrehajtáson kívüli értékesítésére vonatkozó szabályokat, a jogszabályban foglaltakat a szerződésben kell kitölteni tartalommal. Így a per tárgyát képező szerződéses rendelkezések tisztességtelensége vizsgálható.

Ennek körében a Kúria utalt a fent hivatkozott közzétett határozatában írtakra. Az ott kifejtettek szerint a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés, amely kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel az értékbecslő kiválasztására, kizárólag az I. rendű alperessel szerződéses kapcsolatban álló értékbecslők közül biztosítva a kiválasztás lehetőségét oly módon, hogy az értékbecsléssel szemben hatékony jogorvoslatot sem jogszabály, sem a szerződéses rendelkezés nem biztosít, az rPtk. 209.§ (1) bekezdésében írtaknak megfelelően tisztességtelen. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, jogszabályokban biztosított jogorvoslati lehetőségek a fenti okból megvalósuló tisztességtelenség kiküszöbölésére nem alkalmasak. Azok nem az értékbecslés folyamán a likvidációs érték kifogásolására, hanem a már lefolytatott értékesítést követő elszámolás vitatására (Értékesítési rendelet 10. §), a már létrejött szerződés megtámadására [rPtk. 201. § (2) bekezdés] adnak lehetőséget. Végül a Kúria hangsúlyozza, tévesen hivatkozott az I. rendű alperes arra, hogy a perbeli ÁSZF rendelkezés a felek konszenzusán alapul, mivel az akkor állna fenn, ha a felek a per tárgyát képező szerződéses rendelkezést egyedileg megtárgyalták volna, de erre vonatkozó adat a perben nem merült fel. Az

egyedi megtárgyaltság egyébként önmagában kizárná a tisztességtelenség vizsgálatát.

A Kúria nem értett egyet azzal az I. rendű alperesi állásponttal, amely szerint a jogerős ítélet indokolásában foglalt, a tisztességtelenséget megalapozó körülmények nem vonatkoztathatók a perbeli kikötés egészére, legfeljebb csak annak utolsó mondatára, ezért csak az utóbbi érvénytelenségének megállapítására van lehetőség. A perbeli kikötés ugyanis az utolsó mondat nélkül csak azt tartalmazná, hogy a bankkal szerződéses jogviszonyban álló értékebecslők „valamelyike” által készített értékebecslés határozza meg a legalacsonyabb eladási árat. Az ilyen tartalmú szerződéses kikötés sem biztosítana lehetőséget a felperesnek arra, hogy részt vegyen az értékebecslő személyének kiválasztásban, és bár a kikötés így az értékebecslés elfogadásra vonatkozó kitéletet nem tartalmazna, változatlanul nem biztosít az értékebecsléssel szemben hatékony jogorvoslatot sem. Az is kétséges, hogy egy ilyen rendelkezés megfelel-e a legalacsonyabb eladási ár egyértelmű meghatározásának, utóbbi pedig az rPtk. 257. § szerint a bírósági végrehajtáson kívüli értékesítésben való megállapodás lényeges kelléke.

Gfv.VII.30.363/2018/7.

Pénzügyi lízingszerződés létrejöttéhez a feleknek a lízingtárgyban, valamint a lízingdíj mértékében és ütemezésében kell megállapodniuk. Amennyiben a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően a lízingdíj devizában kerül megállapításra, az egyedi lízingszerződés tartalma abban a lízingdíj forintban való megjelölése nem zárja ki a jogügylet deviza alapú jellegét, nem teszi indokolttá az rPtk. 205/C. §-ának alkalmazását.

A Kúria a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI. 14.) PK-KK véleményben foglalt iránymutatás alapján – az alábbiakban kifejtettek szerint jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett – nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp) 152. § (2) bekezdés].

Azon túl, hogy a C-126/17. számú ügy a 2018. február 22-én kelt végzéssel, a C-483/16. számú ügy a 2018. május 31-i, a C-51/17. számú ügy pedig a 2018. szeptember 20-i ítélettel befejeződött, a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége az ezen felül megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgált, a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére irányuló jogkérdéseknek sem. A C-34/18. számú ügyben ugyanis az EU Bíróságának a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) értelmezésével egyrészt lényegében abban kell állást foglalnia, hogy a Melléklet 1. q) pontja kiterjed-e arra a szerződési feltételre is, amellyel a hitelező célja a bizonyítási teher megfordítása (függetlenül a kikötésnek a nemzeti jogszabályok értelmezésével feltárható tényleges hatásától), illetve hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének (5. cikk) az a fogyasztói döntést befolyásoló feltétel, amelynek joghatása csak a nemzeti jogszabályok értelmezésével állapítható meg. Feladata még az EU Bíróságnak a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának értelmezése abból a szempontból, hogy a rendelkezés hatálya alá tartozik-e a fogyasztóval szerződő felet – nemcsak a saját szolgáltatása, hanem – a fogyasztó szerződés szerű teljesítésének megítélésére feljogosító kikötés is.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelyben bizonyítás felvételének nincs helye, nem lehet tárgya – az egységes és régóta kialakult joggyakorlat értelmében – sem olyan tény, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek nem hivatkoztak (rPp. 275. § (1) bekezdés, BH2015. 18., BH2002. 447., BH2002. 283.). Leszögezi továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárás – alábbiakban részletezett – korlátai miatt [rPp. 272. § (2) bekezdés] a perorvoslati kérelem tartalmi hiányossága kizárja a kereset elbírálása szempontjából egyébként releváns kérdések érdemi vizsgálatát a felülvizsgálati eljárásban.

Jelen ügyben nem volt jelentősége azoknak a kérdéseknek, amelyek a perben felmerült, illetve az alábbiak szerint a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható körülményeken kívüli okból irányulnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére. A C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárás nem minősült jelen ügy érdemi elbírálására kiható előzetes eljárásnak.

1. Magyar Jeti Zrt. Magyarország elleni ügye (11.257/16. sz. ügy)³³

A kérelmező cég egy, a magyar jog szerint bejegyzett részvénytársaság, amely egy népszerű hírportált üzemeltet www.444.hu néven.

2013 szeptemberében a honlap megjelentett egy cikket a román határ közelében fekvő Konyár faluban történt eset kapcsán, ahol láthatólag részeg futballszurkolók csoportja megállt egy főként cigány tanulókat oktató iskola előtt, és ott rasszista megjegyzéseket kiabáltak. A cikk egy hiperhivatkozást is tartalmazott egy cigánykérdésekre összpontosító médiaszolgáltató által a YouTube-on elhelyezett interjúra, amelyben a konyári cigány közösség egyik vezetőjével és egy szülővel beszéltek. Az interjúban a közösség vezetője kijelentette, hogy a futballszurkolók a Jobbik tagjai voltak, azt állítva, hogy „A Jobbik jött be.”, és „Megtámadták az iskolát, a Jobbik támogatta”.

Októberben a Jobbik személyiségi jogi pert indított nyolc alperes, köztük a közösség vezetője, az öt kérdező szolgáltató, a kérelmező és más médiacégek ellen. A törvényszék 2014 márciusában úgy találta, hogy a közösség vezetőjének nyilatkozatai becsület csorbítására alkalmasak, mivel hamisan állította, hogy a Jobbik részt vett az eseményben. A bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező és más médiacégek „objektív felelősséggel” (szigorú felelősséggel) tartoznak, mivel becsületsértő nyilatkozatokat híreszteltek, és az nem számít, hogy jó vagy rosszhiszeműen tették-e ezt. A bírósági ítélet tartalmazta azt a követelményt, hogy a kérelmező tegye közzé a www.444.hu-n ítélet kivonatát, és a cikkből a YouTube-videóhoz való hiperhivatkozást távolítsa el.

A másodfokú bíróság az ítéletet helyben hagyta, ítélete ellen a kérelmező alkotmányjogi panaszt és felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

Az alkotmányjogi panaszában a kérelmező lényegében azzal érvelt, hogy a Polgári Törvénykönyv értelmében a médiavállalat felelősségre vonható egy harmadik fél becsületsértő nyilatkozataiért, még akkor is, ha a társaság egyébként jól kiegyensúlyozott és elfogulatlan cikket készített egy közérdekű kérdésben. Azt is állította, hogy a bíróságok nem vizsgálják, hogy az újságírók megtartották-e az újságírás etikai és szakmai szabályait, hanem csak azt, hogy hamis állítást híreszteltek-e.

A Kúria 2015 júniusában a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, míg az Alkotmánybíróság 2017 decemberében elutasította az alkotmányjogi panaszt.

A kérelmező – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy a hazai bíróságok jogellenesen korlátozzák a jogait, mivel egy becsületsértő tartalomhoz vezető hiperhivatkozás honlapján való megjelenítéséért tették felelőssé.

A Bíróság rámutatott a hiperhivatkozások fontosságára az internet zökkenőmentes működéséhez, mivel az információk az összekapcsolással elérhetővé válnak. Amikor jelentésre kerülnek, a hiperhivatkozások különböznek a többi hagyományos kiadványtól, mivel nem jelenítenek meg tartalmat, és nem közölik azt, hanem a máshol rendelkezésre álló információra irányítják a felhasználókat, vagy felhívják az olvasók figyelmét annak létezésére. Egy másik megkülönböztető jellemző az, hogy az, aki hiperhivatkozást helyez el, nem gyakorol ellenőrzést a benne foglalt információk felett, és az információ később megváltozhat. A hiperhivatkozás mögötti tartalmat az eredeti közlő már hozzáférhetővé tette, és korlátlan hozzáférést biztosított a nyilvánosságnak.

Ilyen megfontolások alapján a Bíróság nem értett egyet a magyar bíróságok azon megközelítésével, hogy a hiperhivatkozás elhelyezését a becsületsértő információk terjesztéséhez hasonlították, ami objektív felelősséghez vezet. Az ilyen felelősség kérdése az Egyezmény 10. cikke értelmében inkább

³³ Az ítélet 2019. március 4-én vált véglegessé.

egyéni értékelést igényel, figyelembe véve számos elemet.

Továbbmenve öt ilyen elemet azonosított: az újságíró jóváhagyta-e a vitatott tartalmat; megismételte a tartalmat, anélkül, hogy azt jóváhagyta volna; az újságíró egyszerűen csak hiperhivatkozást helyezett el, anélkül, hogy azt jóváhagyta vagy megismételte volna; tudta-e az újságíró, vagy ésszerűen tudhatta-e, hogy a tartalom becsületsértő vagy más módon jogellenes; és az újságíró jóhiszeműen cselekedett-e, tiszteletben tartva az újságírói etikát, és a felelős újságíráshoz kellő gondosságot tanúsítva.

Kiemelte, hogy a kérelmező cikke egyszerűen megemlítette, hogy a közösség vezetőjével készített interjú elérhető a YouTube-on, és egy linket adott hozzá, bármilyen észrevétel, a tartalom ismétlése vagy a politikai párt említése nélkül. A cikk nem említette, hogy a közösség vezetőjének észrevételei igazak voltak-e vagy sem, és nem minősül azok jóváhagyásának.

A Bíróság úgy találta: az újságíró számára nem volt nyilvánvaló, hogy a hiperhivatkozás becsületsértő tartalomhoz vezetett - ebben a szakaszban nem volt ítélet az ügyben, és nem volt lehetőség arra, hogy a nyilatkozatokat a kezdetektől fogva egyértelműen törvénytelennek lehessen tekinteni. Továbbá a politikusoknak vagy a politikai pártoknak az elfogadható kritika szélesebb körét kellett elfogadniuk.

Végül a Bíróság megjegyezte, hogy a magyar jog, ahogyan azt a bíróságok értelmezik, nem írta elő a kérelmező 10. cikk szerinti jogainak értékelését olyan helyzetben, amikor az ilyen vizsgálat nagyon fontos volt, tekintettel arra, hogy egy akkoriban közérdekű kérdésben folyt a vita.

Az a megállapítás, miszerint a hiperhivatkozás olyan információ híresztelésének minősül, amely objektív (szigorú) felelősséggel jár, azt jelentette, hogy a felek 8. és 10. cikk szerinti jogait nem egyensúlyozták ki. Az ilyen objektív felelősség negatív következményekkel járhat az világhálón történő információáramlásra, az által, hogy a szerzőket és a kiadókat arra kényszeríti, hogy teljes mértékben tartózkodjanak az olyan anyagra mutató hiperhivatkozástól, amelynek tartalmát nem tudják ellenőrizni. Ez közvetlenül vagy közvetve dermesztő hatást gyakorolhat a szólásszabadságra a világhálón. Összességében a kérelmező véleménynyilvánítás szabadságának joga aránytalan korlátozást szenvedett, és megsértették a 10. cikk szerinti jogait.

A Bíróság a kérelmező javára 597,04 Euró vagyoni kártérítést ítélt meg.

2. Könyv-Tár Kft. és mások Magyarország elleni ügye (21623/13. sz. ügy)³⁴

A kérelmező cégek magyar cégek, amelyek tankönyvek értékesítésével és iskoláknak elosztásával foglalkoztak.

Az Országgyűlés 2011-ben és 2012-ben törvényeket fogadott el az iskolák irányításának központosítására, amelyek korábban a helyi hatóságok irányítása alatt álltak. Az új törvények az iskolai tankönyvek megvásárlására és terjesztésére is új rendszert vezetett be egy központi szerv, a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft-n (a továbbiakban: „Könyvtárellátó”) útján.

A kérelmező cégek korábban úgy működtek, hogy a kiadók közvetítőiként közvetlenül az iskolákkal kötöttek szerződést. Biztosították a szállítást, feldolgozták a megrendeléseket, kezelték a számlákat, és foglalkoztak a visszáruval. 6 nagy és 30 közepes forgalmazó volt. A piacot a maximált árak szabályozták, és a Kormányzat döntött, hogy mi minősül tankönyvnek.

Az új rendszer bevezetése után a Könyvtárellátó átvette a könyvek beszerzését és forgalmazását. A változás indoka a törvényjavaslat szerint az volt, hogy erősítse a vevő, az állam helyzetét, és az elosztást átláthatóbbá tegye.

A kérelmező cégek azt állították, hogy a törvények központosították és monopolizálták a tankönyvelosztási piacot. A Könyvtárellátónak 20%-os haszonkulcsot adott, szemben az ő 3-5%-os haszonkulcsukkal, anélkül, hogy kártérítést biztosított volna a korábbi résztvevőknek. A kérelmező cégeket és másokat ténylegesen kizárták egy olyan piacról, amely kizárólagos vagy fő tevékenységi területük volt.

³⁴ Az ítélet 2019. március 18-án vált véglegessé.

A kérelmező cégek alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az új törvények megsemmisítése iránt, de az Alkotmánybíróság 2014-ben érdemi vizsgálat nélkül megszüntette az eljárást. Úgy találta, hogy az újabb törvény, amelyek 2014-ben léptek hatályba, bevezetett egy olyan rendszert tankönyvekkel való ellátásra, amely teljes mértékben államilag szervezett, megszüntetve a szabadpiaci elemeket. A kérelmezők a korábbi jogszabályokra vonatkozó panaszai ezért okafogyottá váltak.

A kérelmezők – az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással – sérelmezték, hogy az állami monopólium létrehozása a tankönyvpiacot megfosztotta őket tulajdonuk békés élvezetétől. További panaszokat terjesztettek elő az az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke vonatkozásában az Egyezmény 13. cikkére és 14. cikkére, valamint az Egyezmény 6. cikkére alapítottnak.

A Bíróság a Kormányzat azon érvére válaszol, hogy a panasz elfogadhatatlan, először azt a kérdést vizsgálta meg, hogy a kérelmező cégek állíthatják-e az Egyezmény értelmében vett „tulajdonnal” bírtak. A Kormányzat ugyanis azzal érvelt, hogy az Egyezmény nem garantálja a tulajdonszerzéshez való jogot, és hogy a jövőbeni jövedelmet általában nem tekintik tulajdonnak. Továbbá a cégek piaci részesedését és jövőbeni jövedelmét befolyásolják a kormányok mérlegelési jogkörébe tartozó változások, nevezetesen az oktatás szervezetének megváltozása. A Bíróság azonban, figyelembe véve Van Marle és társai Hollandia elleni ügyét, úgy találta, hogy a cégek a jogszabályi változások során elvesztették ügyfélkörüket (az iskolákat), és hogy az elvesztett ügyfélkör az Egyezmény értelmében tulajdonnak tekinthető.

Az ügy érdemét illetően a Bíróság kiemelte a Kormányzat érvét, miszerint a változások célja a költségvetési kiadások hatékonyabbá tétele volt. Ugyanakkor kételkedett abban, hogy a végfelhasználók, a szülők és a tanulók érdekeit védték-e, mivel az árak továbbra is szabályozottak maradtak, és az új tankönyvelosztó cég 20%-os haszonkulcsa magasabb volt, mint a kérelmező cégeké. A Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező cégek nem voltak különleges vagy kiváltságos helyzetben, ami indokolta volna az állami beavatkozást. Nem is győzte meg a Kormányzat azon érve sem, miszerint az intézkedések nem vezettek monopolizációhoz: ténylegesen a cégek elvesztették korábbi ügyfélkörüket, és azt átadták a Könyvtárellátónak. Elméletileg lehetséges volt, hogy a cégek pályázzanak az állami céggel kötendő szerződésekre, de a gyakorlatban, a cégek Kormányzat által nem cáfolt előadása szerint, az ilyen pályázatok korlátozottak voltak, és csak a meghívott cégek számára nyitottak, ezért nem kínáltak reális kilátást a cégek számára, hogy folytassák üzleti tevékenységüket és fenntartsák ügyfélkörüket.

A Bíróság kiemelte, hogy az új rendszer bevezetésére csak 18 hónapos átmeneti időszakot hagytak, és a cégek soha nem voltak meghívva a Könyvtárellátó pályázataira. Továbbá 2013/2014-től ténylegesen kizárták őket tankönyvelosztási szerződésekből; nem került sor olyan intézkedések meghozatalára, amelyek megvédték volna őket az önkényességtől, vagy kártérítés útján orvoslást nyújtottak volna; és nem tudták folytatni vagy újjáépíteni üzleti tevékenységüket az iskolai könyvpiacra kívül. Végül, a szülőknek vagy a tanulóknak nem származott valódi előnye az új rendszerből. Összességében megállapította a jogsértést, mivel a kérelmező cégek tulajdonában lévő beavatkozás aránytalan volt a kitűzött céllal, és egyéni és túlzott terhet kellett viselniük.

A Bíróság az Egyezmény 13. cikkére alapított panaszt elfogadhatatlannak nyilvánította, és nem találta szükségesnek az Egyezmény 6. és a 14. cikkére alapított panaszok külön vizsgálatát, figyelembe véve az ügyben tett megállapításait.

A Bíróság úgy ítélte, hogy az igazságos elégtétel kérdése még nem áll készen a döntéshozatalra.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. E. S. Ausztria elleni ügye (38450/12. sz. ügy)³⁵

A kérelmező 2009 októberében és novemberében két szemináriumot tartott „Alapvető információk az iszlámról” címmel, amelyben megvitatta Mohamed próféta és egy hatéves kislány, Aisha közötti

³⁵ Az ítélet 2019. március 18-án vált véglegessé.

házasságot, amelyet állítólag akkor háltak el, amikor a kislány kilenc éves lett. A kérelmező többek között azt állította, hogy Mohamed „szerette gyerekekkel csinálni” és „... egy 56 éves és 6 éves? ... Minek nevezünk, ha nem pedofilianak?+

A Bécsi Tartományi Büntetőbíróság 2011. február 15-én úgy találta, hogy ezek a kijelentések arra utalnak, hogy Mohamednek pedofil hajlamai voltak, és a kérelmezőt bűnösnek találta vallási tanok becsméréseiben, és kötelezte 480,-Euró pénzbüntetés és a bűnügyi költség megfizetésére. A kérelmező fellebbezést nyújtott be, de a Bécsi Fellebbviteli Bíróság 2011 decemberében az elsőfokú határozatot helyben hagyta, lényegében megerősítve az elsőfokú bíróság megállapításait. A perújítási kérelmet a Legfelsőbb Bíróság 2013. december 11-én elutasította.

A kérelmező – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással - sérelmezte, hogy a hazai bíróságok a szóban forgó nyilatkozatok lényegét nem a szólásszabadsághoz való joga fényében vizsgálták. Ha ezt megtették volna, nem minősítették volna őket pusztán értékítéletnek, hanem tényeken alapuló értékítéletnek. Továbbá az iszlámra vonatkozó kritikájára tényszerű és élénk vita keretében került sor, amely hozzájárult egy közérdekű vitához, és nem az iszlám prófétájának becsmérése irányult. Végül, a kérelmező azt állította, hogy a vallási csoportoknak még komolyabb kritikát kell elviselniük.

A Bíróság kiemelte, hogy azok, akik úgy döntenek, hogy gyakorolják a vallásuk kinyilvánításának szabadságát az Egyezmény 9. cikke értelmében, nem várhatják el, hogy mentesüljenek a kritikától. El kell tűrniük és el kell fogadniuk vallási meggyőződésük mások általi tagadását. Csak ha az Egyezmény 10. cikk szerinti kifejezések túlmutatnak a kritikus elutasítás korlátain, és természetesen ott, ahol valószínűleg vallási intoleranciára bujtogatnak, ítélni az állam jogszerűen úgy, hogy azok összeegyeztethetetlenek a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságának tiszteletben tartásával, és tehet arányos korlátozó intézkedéseket.

A Bíróság azt is észlelte, hogy a jelen ügy tárgya különösen érzékeny természetű, és a támadott nyilatkozatok (lehetséges) hatásai bizonyos mértékben függenek az adott ország helyzetétől, ahol a nyilatkozatokat tették, és az időtől és a kontextustól, amelyben tették. Ennek megfelelően úgy ítélte, hogy a hazai hatóságok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeztek a jelen ügyben, mivel jobban tudták értékelni, hogy mely állítások zavarhatják meg országuk vallási békéjét.

A Bíróság emlékeztetett, hogy ítélezési gyakorlatában különbséget tesz a tényállítás és az értékítélet között. Hangsúlyozta, hogy az értékítélet igazsága nem bizonyítható; a bármilyen ténybeli alapot nélkülöző értékítélet azonban túlzó lehet.

A Bíróság kiemelte, hogy a hazai bíróságok átfogóan kifejtették, hogy miért tartották úgy, hogy a kérelmező nyilatkozatai képesek voltak indokolt felháborodás kiváltására; különösen nem voltak tárgyilagosan megfogalmazva, hogy hozzájáruljanak egy közérdekű vita (pl. a gyermekházasságáról), hanem csak úgy értelmezhetőek, mintha azt bizonyították volna, hogy Mohamed nem méltó a vallásos tiszteletre. A nemzeti bíróságokkal egyetértett abban: a kérelmezőnek tudnia kellett, hogy nyilatkozatai részben valószínűleg tényeken alapulnak, és másokban felháborodást kelthetnek. A nemzeti bíróságok úgy találták, hogy a kérelmező szubjektív módon jelölte meg a pedofiliát, mint Mohamed általános szexuális preferenciáját, és hogy elmulasztotta semleges tájékoztatni közönségét a történelmi háttérrel, ami ennek következtében nem tette lehetővé a komoly vitát. Ennélfogva a Bíróság nem látott okot arra, hogy eltérjen a vitatott nyilatkozatoknak a belföldi bíróságok általi értékítéletként való minősítésétől, amelyet azok nyilatkozatok részletes elemzésére alapítottak.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a jelen esetben a hazai bíróságok gondosan kiegyensúlyozták a kérelmező véleménynyilvánítási jogát, mások jogaival, hogy vallási érzéseiket megvédjék, és hogy az osztrák társadalomban megőrizték a vallási békét.

A Bíróság továbbá úgy ítélte, hogy még élénk vitában sem volt összeegyeztethető az Egyezmény 10. cikkével, hogy a vádaskodó nyilatkozatokat egyébként elfogadható véleménynyilvánítás csomagolásába rejtse, és azt állítsák, hogy ez elfogadhatóvá teszi azokat a nyilatkozatokat, amelyek túllépik a véleménynyilvánítás szabadságának megengedett határait.

Végül, mivel a kérelmezőt arra kötelezték, hogy mérsékelt bírságot fizessenek, és hogy a bírság a törvényes büntetés alsó határához közel esett, a büntetőjogi szankció nem tekinthető aránytalannak. Ilyen körülmények között, és tekintettel arra, hogy a kérelmező több vádló nyilatkozatot tett, a Bíróság

ügy ítélte, hogy az osztrák bíróságok a jelen ügyben nem lépték túl széles körű mérlegelési mozgásterüket, amikor bűnösnek találták a kérelmezőt a vallási tanok becsmérése miatt. Összességében az Egyezmény 10. cikkét nem sértették meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.III.1.408/2018/10.

Az idegen vagyontárgy (óriásplakát) megrongálásával történő kár okozása szükségképpen sérti mások jogát, ezért az ilyen magatartás a Btk. 4. § (2) bekezdés szerint társadalomra veszélyes tevékenység. A véleménynyilvánítás bűncselekmény megvalósításával nem gyakorolható, a társadalomra veszélyesség hiányára hivatkozásnak ez okból sincs helye.

A Kúria korábbi ítéletében már kifejtett álláspontja szerint: „Valamely idegen vagyontárgy bepiszkítása, összekenyése stb. akkor is dologrongálás, ha nem közvetlenül okozza a dolog károsodását, hanem a tárgyra került, a rendeltetésszerű használathoz nem szükséges anyag eltávolítása nem lehetséges állagsérelem okozása nélkül. A fal összefirkálása e feltételeknek – az irányadó tényállás szerint – megfelel. Ha viszont e feltétel fennáll, nem szükséges a rongálást okozó anyag – szükségképpen állagsérelemmel járó – eltávolítása, hanem az eredeti állapot ráfestéssel is véglegesen és teljes mértékben helyreállítható; ennek költsége azonban a sértett vagyonában okozott értékcsökkenés, ami a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerinti kár.” {Bfv.III.835/2017/9. számú ítélet [24] bekezdése}.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerint ugyanis „kár: e törvény eltérő rendelkezése hiányában a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés”.

„A rongálás szándékosan megvalósítható, materiális bűncselekmény. Befejezetté az eredmény – a kár – bekövetkezésével válik. (...) A dolog megrongálása esetén a kár a dolog eredeti állagának helyreállításával kapcsolatban felmerült költséggel azonos. (...) A vagyontárgy megrongálása esetén a kár az eredeti állapot helyreállításával kapcsolatban felmerült költség.” (Magyar Büntetőjog – Kommentár a gyakorlat számára – HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018. III. kötete 1938. oldal; valamint ugyanez az értelmezés olvasható a Belovics Ervin által szerkesztett Büntetőjog Különös Rész című tankönyv 691. oldalán is – kiadó: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018.)

A hivatkozott felülvizsgálati határozat pedig nem azért tartalmaz felmentő rendelkezést, mert az elkövetési magatartás a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kár okozásával nem lenne tényállásszerű, hanem a cselekmény azért minősülhetett szabálysértésnek, mert – a határozat [21] bekezdésében foglaltak szerint – az elkövetés tárgyát képező falfelület az elkövető kizárólagos használatában állt.

Kétségtelen, hogy az állagsérelem bekövetkezése a szándékos rongálás tudattartalmára vont következtetést félreérthetetlenné teszi, s az állagsérelemre hivatkozás ezért jelenik meg rendszerint a büntető határozatokban. Valójában azonban a falfirkával, felfestéssel, szennyezéssel elkövetett felületmegváltoztatás, a vagyontárgy állapotának megváltoztatása is e fogalom alá tartozik, mert elcsúfítja az eredeti felület esztétikai megjelenését, és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges, amely nem más, mint az anyagi jogi értelemben bekövetkező kár (vö. a Btk. kár fogalma).

A Kúria következetes – egyébként kommentárból is kiolvasható – álláspontja szerint a falfirka büntetőjogilag nem közömbös magatartás, a rongálás tényállásszerűségének megállapítására adhat okot, és az elkövetési tárgy „bármely köz- vagy magántulajdonban lévő vagyontárgy

felületén a tulajdonos engedélye nélkül létrehozott jel, ábra, vagy felirat” lehet (hivatkozott kommentár 1395. oldal).

A Btk. 371. §-ában meghatározott rongálás a Btk. XXXVI. Fejezetébe felvett vagyon elleni bűncselekmény, ami az idegen vagyonban való szándékos károkozást rendeli büntetni és jogi minősítése elsődlegesen az okozott kár mértékéhez igazodik. A kár a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontjában írt definíciója szerint az 50.001 forintot elérő, de 500.000 forintot meg nem haladó mértékű károkozás [a Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontjára tekintettel] a Btk. 371. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kisebb kárt okozó rongálás vétsége.

A rongálás ún. nyitott törvényi tényállás, ami azt jelenti, hogy a törvény nem határozza meg kimerítően az elkövetési magatartást, hanem annak csupán két fajtáját, a rongálást és a megsemmisítést rögzíti. Az idegen vagyontárgy megrongálása és megsemmisítése azonban többféle – károkozó – magatartás révén történhet.

„A megrongálás a dolog állagának olyan károsítását jelenti, amelynek folytán annak értéke az eredeti állapothoz képest csökken. Ennél a fordulatnál nem feltétlenül szükséges, hogy a károsítás a vagyontárgy használhatóságára kihatson, azt kizárja, hanem az is elegendő, ha a fizikai behatás a dolog esztétikai megjelenését és ezáltal az értékét csökkenti (pl. gépkocsi fényezésének megsértése, épület falának festéssel történő elcsúfítása).” (hivatkozott kommentár 1394–1395. oldal)

A vagyontárgy felületén elhelyezett felületbevonat alapvetően a támadott idegen vagyontárgy külső megjelenésének, állapotának háborítatlanságához fűződő vagyoni érdek védelme szempontjából képez büntetendő magatartást.

Az irányadó tényállás szerint a terheltek akarategységben, számukra idegen vagyontárgyon előidézett sérelemmel okoztak szabálysértési értékhatárt meghaladó kárt. Nem merülhet fel az alkalmatlan tárgyon elkövetés, s olyan megállapítás sem tehető, miszerint azon sérelem nem okozható. Következésképpen a nekik felrótt cselekmény tényállásszerű.

A véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjog-gyakorlásra hivatkozás önkényes nem igazolható.

A társadalomra veszélyességben tévedés [Btk. 20. § (2) bekezdés] ebben az esetben nem kerülhet szóba, mert csupán a rongálás tényállási elemeinek van jelentősége. Az pedig – az irányadó tényállás szerint – kétségtelen, hogy az elkövetők tisztában voltak azzal, hogy a plakátok számukra idegen vagyontárgyak, amelyeknek pénzben kifejezhető értékük van. Ehhez képest arra olyan fizikai ráhatást fejtettek ki, ami kárt okozott. A véleménynyilvánítás pedig bűncselekmény megvalósításával nem gyakorolható.

A védőnek az egyenlő bánásmód sérelmére hivatkozása azért nem érinti a terheltek büntethetőségét, mert az Ebktv. 12. §-a teljes körűen rögzíti, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények a II. fejezetben, valamint külön jogszabályokban meghatározott eljárások során – így különösen személyiségi jog érvényesítése iránti per, munkaügyi per, közszolgálati jogviszonnnyal kapcsolatos per, valamint fogyasztóvédelmi, munkavédelmi vagy szabálysértési hatóságok eljárása során – érvényesíthetők. Ekként a törvény zaklatás esetén sem engedi meg a hatósági eljárás igénybevétele helyett a hatalmaskodást. Ekként a jogszabály engedélyéről [Btk. 15. § g) pont, 24. §] sincs szó.

A büntető anyagi jog alkalmazhatósága szempontjából egyedül az irányadó tényállás szerinti magatartásnak van jelentősége, amely az elkövetők számára kétségtelenül idegen vagyontárgy károkozással járó megváltoztatását valósította meg. Idegen vagyontárgy megrongálásával kárt okozni pedig szükségképpen mások jogát sértő, ezért a Btk. 4. § (2) bekezdése szerint

társadalomra veszélyes tevékenység. A társadalomra veszélyesség hiányára hivatkozásnak ezért nincs helye.

A terhelteknek felrótt magatartás, a rongálásban részvétel jogellenes és társadalomra veszélyes. Cselekményük büntetendőségének, valamint büntethetőségüknek a törvényi feltételei hiánytalanok. Ezért a bűnösségükre vont következtetés, a felrótt cselekmény jogi minősítése és az alkalmazott intézkedés is törvényes.

Bpkf.II.212/2019/2.

Az I. rendű vádlott előzetes letartóztatását továbbra is fenntartó elsőfokú végzés helybenhagyása tanácsulésen.

Az ítéletábra az iratok alapján helyesen rögzítette, hogy a II. rendű vádlottal szemben vád tárgyává tett bűncselekmények büntetési tétele – a halmazati szabályokra tekintettel – 2 évtől 12 évig terjedő szabadságvesztés, így büntetőjogi felelősségének megállapítása esetén hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabására kerülhet sor. Ugyanakkor – a törvényi szabályozással összhangban – azt is kifejtette, hogy a bűncselekmény tárgyi súlya önmagában nem alapozhatja meg a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés fenntartását, hanem vizsgálni kell a terhelt személyéhez köthető adatokat is.

A II. rendű vádlott személyi körülményei alapján okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a II. rendű vádlottnak magyarországi kötődése nincs. Családi és egzisztenciális kapcsolatokkal Bulgáriában és Nagy-Britanniában rendelkezik, s ez megalapozza annak reális veszélyét, hogy letartóztatásának megszüntetése esetén külföldre távozásával a büntető eljárás hatálya alól kivonná magát.

Az ítéletábra a Be. 271. § (2) bekezdése alapján vizsgálta és helyes indokok alapján kizárta a letartóztatás helyett enyhébb személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésének lehetőségét.

A védő a fellebbezésében a II. rendű vádlott személyi körülményei körében ugyanazokra a tényekre hivatkozott, mint amelyeket a Debreceni Ítéletábra a határozatának meghozatala során már értékelt, és amelyekről annak indokolásában számot adott, ezért ez a védői érvelés az ítéletábra határozatának megváltoztatását nem eredményezhette.

A védő ezen túlmenően a II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségének megállapíthatósága szempontjából értékelt a bizonyítékokat (II. rendű vádlott tárgyalási vallomása, I. rendű vádlottal való kapcsolatának hiánya, a II. rendű vádlott nyomozás során tett vallomásának kirekesztése a bizonyítékok köréből).

A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés a vádlott személyi szabadságának korlátozását jelenti a büntetőjogi felelőssége tárgyában hozandó jogerős ügydöntő határozat meghozatalát megelőzően. Amint azt az ítéletábra is kifejtette, a Be. 2. § (2) bekezdése értelmében a büntetőeljárásban mindenki számára biztosítani kell a szabadsághoz fűződő jogot, amelyet – e § (3) bekezdése alapján – korlátozni csak az e törvény szerinti eljárásban, az e törvényben meghatározott okból, módon és mértékben lehet feltéve, hogy az elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó más eljárási cselekmény vagy intézkedés útján nem biztosítható.

A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésére, fenntartására kizárólag a Be. 276. § (1) bekezdésében meghatározott általános feltételek együttes, és a Be. 276. § (2) bekezdésében kimerítő jelleggel felsorolt különös feltételek közül legalább egynek a megállapíthatósága esetén kerülhet sor.

Az általános feltételek körében vizsgálendő, hogy a vádlottal szemben a büntetőeljárás folyamatban van-e, ha igen akkor szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény képezi-e az eljárás alapját, és e bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható-e vagy vele szemben vádat emeltek-e.

A II. rendű vádlottal szemben a Megyei Főügyészség szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt vádat emelt és a bírósági eljárás folyamatban van, így a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés objektív jellegű általános feltételei fennállnak.

Az általános feltétel további két eleme, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez szükséges-e annak elrendelése, fenntartása, valamint az elérni kívánt cél más módon nem biztosítható. Az Ítéletábra e feltételek vonatkozásában is igenlő álláspontra jutott, amellyel a fentebb kifejtettek alapján a Kúria maradéktalanul egyetértett.

Mindezek alapján a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésének, fenntartásának nem tárgya a terhelt büntetőjogi felelőssége tárgyában való döntés, kizárólag – egyéb feltételek megléte esetén – az alapos gyanú meglétének vagy a vádemelés tényének megállapítása.

A védő fellebbezésében érvelése alátámasztása céljából hivatkozott a ... Törvényszék 2.Bnf.72/2015/2. számú határozatában kifejtett érvelésre is.

A Kúria rámutatott arra, hogy a védelem által hivatkozott egyedi döntés a bírói gyakorlat része. Ez a végzés is az egyéniesítés követelményét fogalmazza meg a bírói engedélyes személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazása során, melyre döntését a Debreceni Ítéletábra is alapította és – az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogának és a hazai ítélkezési gyakorlatnak a felhívásával – magas színvonalon megindokolta.

Mindezek alapján a Kúria egyetértettek az ítéletábra álláspontjával abban, hogy II. rendű vádlott tekintetében a legsúlyosabb személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés fenntartása a Be. 271. § (2) bekezdése és 276. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján továbbra is indokolt, mert kizárólag a letartóztatással biztosítható a kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél. Enyhébb kényszerintézkedés alkalmazására nincs törvényes lehetőség.

Bpkf.III.315/2019/2.

A rendkívül nagyszámú és kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekménnyel vádolt vádlott esetében, a szökés, elrejtőzés veszélyére tekintettel a bűnügyi felügyelet fenntartása hosszabb idő elteltével is indokolt, az időmúlás hatása annál kevésbé hat a kényszerintézkedés alkalmazásának szükségessége ellenében, minél kisebb fokú szabadságkorlátozással jár.

A Kúria elsőként arra mutatott rá, hogy nem felel meg az iratok tartalmának a fellebbezés azon hivatkozása, miszerint a Fővárosi Ítéletábra a kényszerintézkedés további fenntartását kizárólag a vád tárgyává tett bűncselekmény tárgyi súlyával indokolta. Az ítéletábra kifejezetten azt rögzítette, hogy a szökés, elrejtőzés veszélyét „a vádban szereplő bűncselekmények jelentős tárgyi súlyán, büntetőjogi fenyegetettségén túl” milyen további körülmények alapozzák meg.

Ezek kétségkívül a bűncselekmény tárgyi oldalához kapcsolódnak, azonban az ügy olyan egyedi jellemzői, amelyek azt támasztják alá, hogy az adott cselekmények miatt – a bűnösség megállapítása esetén – a vádlottal szemben a vád tárgyává tett cselekmények büntetési tételén belül is olyan, hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabása valószínűsíthető, ami a szökés,

elrejtőzés veszélyét megalapozza. A bűnösség megállapítása esetén várható szabadságvesztés tartama, az azzal járó hátrány nyilvánvalóan olyan körülmény, ami a vádlott döntéseire – személyi körülményeitől függően eltérő súllyal – hatással van; minél hosszabb a várható szabadságvesztés tartama, az annál nagyobb nyomatékkaal hat abba az irányba, hogy az érintett az esetleges szabadságvesztés végrehajtása helyett az az előli szökés vagy elrejtőzés mellett határozzon. Azt pedig maga a fellebbezés is tartalmazza, hogy a vádlottnak erre van objektív lehetősége.

Az ez irányba ható tényezők felsorolását a Kúria kiegészítette a halmazatban álló bűncselekmények kiemelkedő számával; a vádlottat az ügyészség összesen 232 rendbeli, külön-külön is súlyos megítélésű bűncselekménnyel vádolja. Ez a többrendbeli halmazathoz képest minőségi többlet, ami fokozottan növeli a bűnösség megállapítása esetén várható büntetés, és ezzel a szökés, elrejtőzés veszélyét.

Az ítéletábla által helytállóan hivatkozott körülmények közül pedig a Kúria kiemelte a bünszervezeti elkövetést. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 37. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bíróságnak a szabadlábon lévő elítélttel szemben a jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali foganatba vételét kell elrendelnie, ha azt bünszervezetben elkövetett bűncselekmény miatt szabta ki. A bünszervezetben elkövetés tehát olyan, a szökés, elrejtőzés veszélyét növelő körülmény, ami a jogerős ítélet meghozatala előtt is önmagában, nagy nyomatékkaal a kényszerintézkedés alkalmazásának indoklottsága irányába hat; nyilvánvalóan nem csupán a megállapítása esetén alkalmazandó súlyosabb büntetőjogi következmények, hanem a szervezett elkövetésből következő bővebb szökési, elrejtőzési lehetőségek miatt is.

Ugyanakkor az ítéletábla helyesen figyelembe vette a szökési, elrejtőzési veszély létének és mértékének megállapítása során a vádlott rendezett személyi és családi körülményeit, és alappal jutott arra a következtetésre, hogy az – a szökés, elrejtőzés irányába ható tényezők fent bemutatott túlsúlyával szemben – a kényszerintézkedés okát nem szünteti meg, s ekként kellően értékelést nyert az enyhébb kényszerintézkedési forma meghatározásával, és azon belül is azzal, hogy a bíróság a vádlott mozgását és tartózkodását viszonylag nagyobb területen engedélyezte.

A vádlottal szemben alkalmazott bűnügyi felügyelet szabályai szerint a vádlott Budapest és Pest megye területén szabadon mozoghat; ekként személyi szabadsága korlátozottságának foka kisebb. Ebből adódóan azonban az időmúlásnak is kisebb a kényszerintézkedés indoklottsága ellenében ható nyomatéka.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy a kényszerintézkedés szabályainak betartása önmagában annak indoklottságára nem hat ki. A bűnügyi felügyelet szabályainak a megszegéséhez fűz a törvény eljárásjogi [Be. 293. § (2)-(4) bekezdés] és – esetlegesen – anyagi jogi szankciókat [Btk. 283. § (2) bekezdés] is; betartása a vádlott kötelezettsége, ami önmagában nem hat vissza az alkalmazásának törvényi feltételeire.

Ugyancsak közömbös a kényszerintézkedés indoklottsága kapcsán az is, ha a vádlott a tárgyalási jelenlét jogáról lemond. A Be. 430. § (1) bekezdésében szabályozott vádlotti jogosultság, illetve a Be. 276. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott cél ugyanis – a fellebbezés érvelésével szemben – nem ugyanarra a vádlotti jelenlétre vonatkozik. A vádlott a tárgyalási jelenlét jogáról mondhat le. Ezzel szemben a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés célja a terheltnek az eljárás teljes tartalma alatti jelenlétének, rendelkezésre állásának biztosítása, ami kiterjed egyebek mellett a tárgyaláson való részvételre kötelezés [Be. 428. § (2) bekezdés] vagy az esetleges büntetés végrehajthatóságának biztosítására is. Ekként a tárgyalási jelenlét jogáról való lemondás nem

jelenti azt, hogy a vádlott (eljárási) jelenlétének biztosítása érdekében a kényszerintézkedés alkalmazhatatlanná, avagy az alkalmazása indokolatlanná válna; az ezzel ellentétes védői álláspontot nemcsak kifejezett törvényi rendelkezés nem támasztja alá, de az a törvény egyéb rendelkezéseiből sem vezethető le.

Összefoglalva tehát, az ítéletábra teljes körűen vette számba és helyesen értékelte a bűnügyi felügyelet mellett és ellenében ható személyi és tárgyi körülményeket, és azok alapján törvényesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottal szemben annak fenntartása továbbra is indokolt; következőképp a bűnügyi felügyelet megszüntetésére nem kerülhet sor.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.287/2018/4.

A bűnügyi hatóság által az adóhatóságnak engedélyezett iratbetekintésről jegyzőkönyvet (feljegyzést) kell készíteni, amelynek megismerésére az ellenőrzés alá vont adózó az általános szabályok szerint jogosult.

Az elsőfokú bíróság az adóhatósági határozatokat a tisztességes hatósági eljárás alapelveinek sérelme miatt helyezte hatályon kívül. Az alperes felülvizsgálati kérelmében vitatta az elsőfokú bíróság jogértelmezését, továbbá sérelmezte az ügy érdemében beszerzett bizonyítékai figyelmen kívül hagyását.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta az ügy érdemét megelőzően a tisztességes eljárás követelményeinek teljesülését, majd jogszerűen mellőzte az adókülönbözet és szankciói jogszerűségének vizsgálatát.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részleghajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

A közigazgatási eljárás tisztességes lefolytatása alaptörvényi kötelezettség. Ezen alapjog részjogosítványait az Alkotmánybíróság (a továbbiakban: AB) több határozatában értelmezte.

Az iratbetekintési jog az Alkotmánybírósági értelmezés szerint a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa. „(...) Az iratbetekintés a közigazgatási szerv jogszerű működésének egyik törvényi garanciája és emellett az ügyfelek hatósági eljárásban való hatékony részvételének lehetőségét alapozza meg. (...)” [3223/2008. (VII.2.) AB határozat [37] bekezdés].

Az AB az idézett határozatban az 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 100. § (4) bekezdésében szabályozott, kapcsolódó ellenőrzés iratanyagába történő betekintés, iratmegismerés szabályait vizsgálta. A határozat tárgya párhuzamba vonható a jelen perben felmerült jogkérdéssel.

Az iratbetekintési jog és az adótitokhoz való alapjog egymáshoz való viszonyát vizsgálva az AB határozata [58] bekezdésében megállapította: „A(z) (...) iratbetekintési jogot magában foglaló nyilatkozattételhez és védekezéshez való jog is korlátozható (...) az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében lefektetett tesztnek megfelelően. Eszerint: „alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával”(...)”

Az AB határozat [56] bekezdése rögzítette: „ (...) az adóhatóság kettős elvárással szembesül az adóigazgatási eljárásban: közérdekű közhatalmi tevékenysége körében úgy kell a közpénzek hatékony behajtásáról gondoskodnia (közérdekvédelmi funkció), hogy e közben

eljárása biztosítsa az ügyfél részvételi jogait, és garantálja az ügyfél, valamint harmadik személyek (alap)jogainak érvényesülését is (szubjektív jogvédelem)”.

A Kúria megítélése szerint ez a megállapítás a jelen perre is irányadó. Az adóhatóságnak közhatalmi tevékenysége körében az ügyfél részvételi jogát biztosítani kell, a tisztességes eljáráshoz való jog e részjogosítványának korlátozására csak alkotmányos keretek között van mód.

Az adóigazgatási eljárásra az Art. 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy e törvény célja az adózás rendjének, az eljárás törvényessége és eredményessége érdekében az adózók és adóhatóságok jogainak és kötelezettségeinek egységes szabályozása. A (2) bekezdése szerint az adózó és az adóhatóság e törvénynek és más törvényeknek megfelelően gyakorolhatja jogait és teljesíti kötelezettségeit. Az adóhatóság a (3) bekezdés értelmében minden ügyben megkülönböztetés nélkül veszi a törvényeknek megfelelően köteles eljárni és intézkedni.

Az adóigazgatási eljárásban az Art. 5. § (1) és (2) bekezdése értelmében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános alapelvei is érvényesülnek, ennek megfelelően az adóhatóság az ügyféllel való együttműködésre köteles [Ket. 1 § (2) bekezdés], az ügyféli jogok gyakorlását elő kell mozdítani [5. § (1) bekezdés], az ügyfél jogait és jogos érdekét csak a közérdek és az ellenérdekű ügyfél jogának, jogos érdekének védelméhez szükséges mértékben korlátozhatja [1. § (3) bekezdés].

A fent megjelölt alkotmányos és alapelvi követelményeknek az iratbetekintés biztosítása, illetve engedélyezés során is érvényesülniük kell.

Az Art. 12. § (1) bekezdésében kimondja, hogy az adózó jogosult az adózásra vonatkozó iratok megismerésére, minden olyan iratba betekinthez, arról másolatot készíthet, vagy kérhet, amely jogainak érvényesítéséhez, kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges. A (2) bekezdés szerint akkor korlátozható az iratbetekintés, ha valószínűsíthető, hogy azok tartalmának megismerése a későbbi ellenőrzést megghiúsítaná. A korlátozásra csak az ellenőrzés megkezdéséig, és az adatszolgáltatásra vonatkozó iratok tekintetében van mód. Kizárt az iratbetekintés köréből az Art. 12. § (3) bekezdése szerint az adóhatóság és a felettes szerv döntéselőkészítéssel összefüggő belső levelezése [a) pont], a határozat, (végzés tervezete) [b) pont], a tanúk vagy az eljárásban résztvevő személy természetes személyazonosító adatait tartalmazó jegyzőkönyv (irat), ha az adóhatóság ezen adatok zártan kezelését rendelte el [c) pont], felhasználói engedély hiányában a minősített tartalmazó irat [d) pont], az irat azon része, amelynek megismerése a más személyre vonatkozó adótitkot érintő rendelkezésbe ütközne [e) pont], továbbá a törvény által védett egyéb adatot tartalmazó irat, ha az érintett adatvédelmét szabályozó törvény az iratbetekintést kizárja [f) pont].

Habár az alperes a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére nem a teljes közigazgatási iratanyagot terjesztette a bíróság elé, abból hiányzik a felperes iratbetekintést kérő beadványa, továbbá az elsőfokú hatóság iratbetekintés részleges engedélyezéséről szóló végzése, de a felperes által mellékelt másolat alapján megállapítható volt, hogy az elsőfokú hatóság számára a 3033189724 „Információ kérés” megjelölésű iratba sem engedett betekintést, amely a nyomozati hatóságnak küldött adóhatósági iratbetekintési kérelem volt. Ezen túlmenően az engedélyezett iratok között a felperes számlái nem szerepeltek, döntésének elutasító részét az elsőfokú hatóság az Art. 12. § (3) bekezdés a) és e) pontjára alapította, vagyis az adóhatóság döntéselőkészítéssel összefüggő belső levelezésének, illetve más személyre vonatkozó adótitkot tartalmazó iratnak minősítette a felperestől elzárt iratokat.

A Kúria megállapította, hogy a felperes a nyomozóhatóságnál lévő számlái vonatkozásában kérte az adóhatóságtól az iratbetekintést. A felperes számviteli bizonylatai nem esnek az Art.

12. § (3) bekezdése szerinti törvényi kizárás alá, ezért az azokba való betekintés, jogszerűen nem volt korlátozható, a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérült..

A bizonylatok, mint bizonyítékok felperes általi megismerhetősége módját illetően azonban a Kúria csak részben osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

A 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 70/B. § (1) bekezdése értelmében az adóhatóság feladatai ellátása körében és ahhoz szükséges mértékben a Be. 71/A. §-a szerinti bünygyi iratokba betekinhet, illetve azokról hiteles másolatot kérhet. Ezt részére a nyomozóhatóság lehetővé is tette.

Az iratbetekintés célja a közigazgatási eljárásban bizonyítékok beszerzése volt, az így beszerzett bizonyítékok felperes általi megismertetésére - az adóhatósági eljárással szemben támasztott törvényi követelményeknek való megfelelés érdekében - alkalmazandók a Art. és a Ket. rendelkezései.

Az alperes hivatkozásával szemben nincs annak jelentősége, hogy a felperes saját iratanyagát tekintette meg az adóhatóság, illetve hogy a felperes élhetett-e vagy sem a büntetőeljárás során az iratbetekintés jogával. Utóbbi megítélése a büntetőeljárás keretében rendelkezésre álló jogorvosalti fórumok feladata.

Az iratbetekintés az alperes helyes hivatkozása szerint – az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával szemben – azonban nem ellenőrzési, hanem eljárási cselekménynek minősül, amelyre az Art. 5. § (1) és (2) bekezdése folytán alkalmazandó a 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 39. §-a.

Az ellenőrzés Art. által szabályozott fogalma szerint az az adóhatósági tevékenység, amelynek célja az adózók és az adózásban résztvevő más személyek vonatkozásában az adóbevétel megrövidítésének, a költségvetési támogatás, adó visszaigénylés jogosulatlan igénybe vételének megakadályozása, az adótörvényekben és más jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítésének vagy megsértésének megállapítása [Art. 86. § (1) bekezdés].

Az ellenőrzés során az adóhatóság feltárja és bizonyítja azokat a tényeket, körülményeket, adatokat, amelyek megalapozzák a jogsértés és a joggal való visszaélés megállapítását, és az ezek miatt indított hatósági eljárást. Az ellenőrzés az adózónál vagy az adóhatóság hivatali helyiségében folytatható, itt illetik meg az adóellenőrt az Art. 98. § (1) bekezdésében meghatározott jogosultságok (pl. a próbavásárlás, vagy az iratok megvizsgálása az adózónál vagy a hivatali helyiségben, jármű ellenőrzése, mintavétel, stb.), ezek alkotják az ellenőrzési cselekmények körét. Ezeknél lehet jelen az adózó az Art. 100. § (1) bekezdés b) pontja értelmében. A hatóság által végzett további cselekmények nem ellenőrzési, hanem eljárási cselekménynek minősülnek (pl. megkeresés, más hatóságnál tett iratbetekintés, tanúmeghallgatás stb.), így ezekre az eljárási cselekményekre a hatósági eljárás egyéb szabályait kell alkalmazni.

Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a nyomozóhatóságnál lezajlott iratbetekintést, fotózást ellenőrzési cselekménynek minősítette, és az elsőfokú hatóságot az esetleges újabb (büntető hatóságnál való) iratbetekintés esetére arra kötelezte, hogy a felperes jelenlétét azon biztosítsa.

A felperes ügyféli jogait nem a bünygyi hatóságnál történő iratbetekintésen való részvétel útján gyakorolhatja, - ennek engedélyezésére egyébként az adóhatóság nem is jogosult, - hanem a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozó szabályok alapján az alábbiak szerint.

A Ket. 56. § (1) bekezdése kimondja: ha a tényállás tisztázására ingó, ingatlan (a továbbiakban: együtt szemletárgy) vagy személy megtekintése vagy megfigyelése szükséges, a hatóság szemlét rendelhet el. A büntetőeljárás keretében lefoglalt iratok vizsgálata,

megtekintése, azaz szemlézése vált szükségessé az ellenőrzés lefolytatása érdekében. A nyomozóhatóságnál folytatott iratbetekintés az adóigazgatási eljárásban szemlének minősül.

A Ket. 39. § (1) bekezdés b) pontja szerint hatósági tanú alkalmazása mellett, vagy hatósági tanú alkalmazása hiányában az ügyfél kérelmére a szemle lefolytatásáról jegyzőkönyvet kell felvenni. Ahhoz, hogy az ügyfél jegyzőkönyv felvétele iránti kérelmet terjeszthessen elő, a Ket. 49. § (1) bekezdése alapján őt értesíteni kell a szemléről azzal a tájékoztatással, hogy jegyzőkönyv felvételét kérheti. Arra is lehetőség van a Ket. 39. § (8) bekezdése értelmében, hogy a több hatóság közreműködését igénylő szemléről közös jegyzőkönyv kerüljön felvételre. E körben nincs annak jelentősége, hogy a nyomozóhatóság nem közigazgatási hatóságnak minősül.

Mivel a lefoglalt számlák az ellenőrzés szempontjából kétségtelenül fontos okirati bizonyítéknak tekintendők, jegyzőkönyv felvétele iránti kérelem hiányában a szemléről a Ket. 39. § (9) bekezdése szerint hivatalos feljegyzést kell készíteni.

A jegyzőkönyv, illetve a hivatalos feljegyzés biztosíthatta volna, hogy a felperes meggyőződjön arról a közigazgatási eljárás során, hogy mely iratait szemlézte meg a hatóság, és melyek azok, amelyeket bizonyítékként a döntése meghozatalakor figyelembe vett.

Azáltal, hogy az elsőfokú hatóság a szemlén történeteket nem rögzítette, továbbá a felperes részére az iratbetekintést e körben nem biztosította, elzárta őt annak lehetőségétől, hogy védekezését a lefoglalt és az adóigazgatási eljárásban felhasznált bizonyítékok összevetésével terjeszthesse elő.

A Kúria megítélése szerint az adóhatóság a felperes alapvető, garanciális ügyféli jogait az ügy érdemére kiható fokban sértette meg, ezért az elsőfokú bíróság jogszerű döntéssel helyezte hatályon kívül az adóhatósági határozatokat. A jogerős ítélet jogszerűségét nem érinti, hogy a 2012. IV. negyedévre vonatkozó időszak tekintetében a felperes a lefoglalás időpontja előtt lett volna köteles az áfa-bevallása benyújtására, mert a lefoglalás ezen időszak iratait is érintette.

Kiemeli a Kúria, hogy a tisztességes eljárás követelményeinek vizsgálata megelőzi az ügy érdemi elbírálását, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül mellőzte az adóhatóság érdemi megállapításainak, az általa beszerzett bizonyítékoknak az értékelését.

A megismételt eljárásra vonatkozó elsőfokú bírósági utasítás azonban jogszabálysértőnek minősül annyiban, hogy az új eljárás során a nyomozóhatóságnál a lefoglalt iratok szemlézésekor nem kell (és nem is lehet) a felperes (képviselője) jelenlétét biztosítani, az ügyféli jogokat a más hatóságnál folytatott iratbetekintésről felvett jegyzőkönyv vagy hivatalos feljegyzés készítésével, annak felperessel történő megismertetésével kell biztosítani.

A nyomozó (vagy más) hatóságnál történő iratbetekintés alkalmával az elsőfokú hatóság köteles a megtekintett iratokat jegyzékbe venni, a készített fényképfelvételeket rendezetten, a szemlézés sorrendjében beazonosíthatóvá tenni, és az így elkészült jegyzőkönyvet, illetve hivatalos feljegyzést a felperes rendelkezésére bocsátani.

Kfv.VI.37.656/2018/9.

Nem állítható ki tartózkodási kártya annak a személynek, akinek Magyarországon tartózkodása súlyos veszélyt jelent a közrendre és közbiztonságra.

Az Egyezmény a 8. cikk 2. pontjában a magán- és családi élet, a lakás és a levelezés jogának tiszteletben tartását írja elő. A 8. cikk (2) bekezdése szerint e jog gyakorlásába a hatóság csak a törvényben meghatározott olyan esetekben avatkozhat bele, amikor egy demokratikus társadalomban – többek között – a közbiztonság védelme érdekében szükséges.

A korábban kifejtetteknek megfelelően a felperes tartózkodásához való joga azért nem áll fenn, mert súlyos veszélyt jelent a közrendre és közbiztonságra, így az Egyezmény 8. cikk 2. pontjában írt egyik kivétel megvalósul.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.231/2018/5.

A törvényességi felügyeleti eljárás iránti kérelem elutasításának van helye, ha a kérelmező nem valószínűsíti az eljárás lefolytatásához fűződő jogi érdekét. Jogi érdeknek közvetlennek kell lennie, az akkor állapítható meg, ha a kérelmező az eljárás lefolytatásának eredményeként kötelezettségektől szabadul vagy jogokat szerez, illetve a döntés egyéb módon kihat a jogviszonyaira. A kérelem elutasításától eltérő jogkérdés, hogy a cégbíróság a kérelem alapján tudomására jutott tények, körülmények ismeretében indokoltnak tartja-e hivatalból a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását. A cégbíróság hivatalbóli eljárásának elmaradása nem képezi a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján a Kúriának abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kérelmező által előadottak valószínűsítik-e a törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezéséhez a 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 77. § (1) bekezdés c) pontja szerint megkívánt jogi érdekét. A Kúria – annak szükségtelen megismétlése nélkül – maradéktalanul osztotta a jogerős végzésben e körben kifejtett, az egységes joggyakorlatnak megfelelő jogi álláspontot. Olyan konkrét érvelést az eljárás során, de felülvizsgálati kérelmében sem adott elő a kérelmező, amely valószínűsítene, hogy az általa állított jogszabálysértő helyzet személyes jogaira, kötelezettségeire kihatna. Egyetlen konkrét felszámolási eljárást sem jelölt meg, amelyben a kérelmező hitelezőként, a kérelmezett felszámolóként járna el, és a jelen eljárásban állított jogszabálysértő helyzet a kérelmező jogaira és kötelezettségére kihatott volna.

A Kúria nem tartotta helytállónak a kérelmező azon érvelését sem, amely szerint a jogszabálysértőnek állított cégjegyzéki adat törlése érdekében a cégnyilvántartáshoz mint közhiteles nyilvántartáshoz fűződő jogi érdekre tekintettel bárki jogosult törvényességi felügyeleti kérelem előterjesztésére. Ez a jogértelmezés egyértelműen ellentétes a korábban már ismertetett Ctv. 77. § (1) bekezdés c) pontjának rendelkezésével. A Ctv. 77. § (1) bekezdés a) és b) pontjában felsorolt jogalanyok azok, akik jogi érdekük valószínűsítése nélkül kezdeményezhetnek törvényességi felügyeleti eljárást. A b) pontban felsoroltak is csak meghatározott feltételekkel.

A kérelmezőnek tehát nincs az adott tényállás mellett az adott eljárásban olyan joga, amely az Emberi Jogok Európai Egyezménye 13. cikk szerinti hatékony jogorvoslathoz való joga sérelmét okozná.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Csőke Andrea, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztoivits András

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.